225. Νοέμβρης - Δεκέμβρης 2022

ΚΌΝΙΤΣΑ

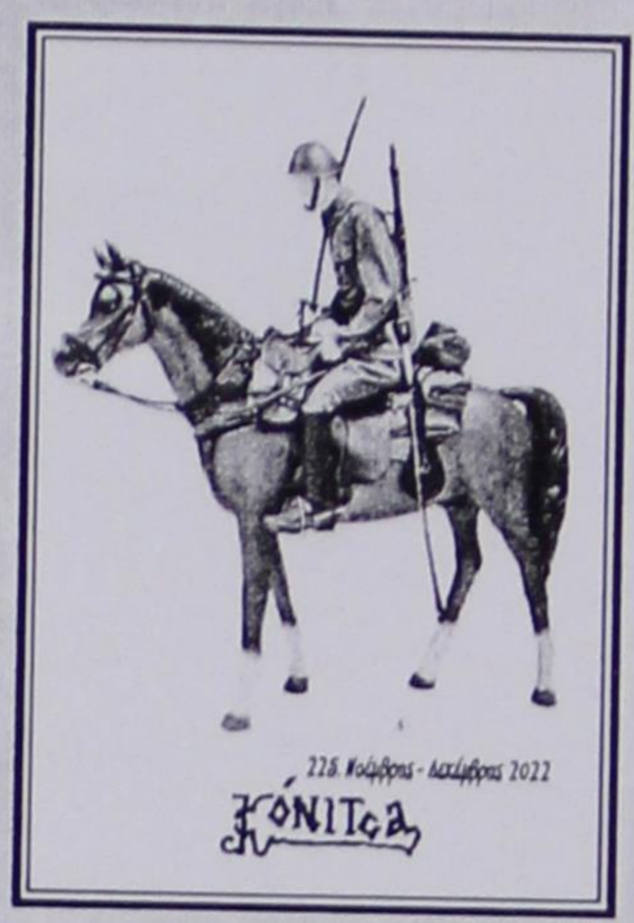

225. Νοέμβρης - Δεκέμβρης 2022

Φωτ. Εξωφύλλου: "Ιππέας 1940" Φ.: Σ.Π.Τ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. - fax. 26550 22212

Κιν. 6979 138 737

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας

Τουφίδης Σωτήρης

Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 20 Ευρώ,

Εξωτερικού 40 Ευρώ ή 50 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές

στον υπεύθυνο **Σ. Τουφίδη**

ή

Τρ. Πειραιώς: 6302-010076-607

IBAN: GR 32 0171 3020 0063 0201 0076 607

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 225 Νοέμβρης-Δεκέμβρης 2022 • Euro 3

Περιεχόμενα

Σελ.

393 Εκδήλωση στον Δήμο
397 Το Αντάρτικο στον Πόντο, ***Χρ. Ανδρεάδη***
409 Ο Πατριάρχης Αθηναγόρας, ***Χ. Γκούτου***
412 Από τον Πάκο ως τον Παπανικολάου, ***Η. Ανδρέου***
414 Οι μάσκες στη ζωή μας, ***Χρ. Ζάνη***
415 Γαμπρός στη μαύρη γη, ***Αν. Ευθυμίου***
422 25 χρόνια "Εριφίλειο Έπαθλο"
424 Αρρώστιες και γατροσόφια, ***Σ. Τουφίδη***
426 Προσωπικότητες, ***Γ. Μαυρογιάννη***
429 Ο προστάτης των Μετεωρολόγων, ***Δ. Ζιακόπουλου***
430 Οι μηχανισμοί ψύξης του σώματος, ***Δ. Ζιακόπουλου***
431 Έφυγε ο Αρχιμ. Ιωήλ Καστάνταρος
432 Το βιβλίο του Σ. Μαντά, ***Χ. Γκούτου***
434 Ξύπνα (ποίημα), ***Μιλτ. Ντόβα***
435 Η Τσουλέγκα, ***Αρετής Παπαδημάτου***
438 Εύθυμα και σοβαρά, ***Μ. Σπηλιόπουλου***
441 Εικόνες από τον Αμάραντο, ***Αγ. Πολίτη***
444 "Φιδοϊστορίες", ***Σ.Τ.***
446 Ο Συνταξιούχος, ***Χρ. Ζάνη***
447 Για τον Ναό Αγίας Παρασκευής, ***Η. Ανδρέου***
448 Επιστροφή στο "Ελεγείο", ***Η. Ανδρέου***
449 Τριήμερο στη Μόλιστα, ***Ι. Λέτσιου***
450 Από τη Ζέρμα
451 Στους Αγ. Τόπους, ***Σωτ. Φασούλη***
452 Λόγια, όλο λόγια, ***Σωκ. Οικονόμου***
453 Τα τσίπουρα, ***Ε. Ευαγγελίδη***
453 Πουρνιά, ***Παρ. Πασιά***
454 Πανήγυρις Κονίτσης
456 Έθιμα Σαμαρίνας, ***Γρ. Βέλκου***
459 Από τον Δήμο - Σχόλια - Ειδήσεις - Κοινωνικά

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Γαριβάλδη 10,
45221 Ιωάννινα
τηλ. 26510 77358
e_theodo@otenet.gr

Εκδήλωση στον Δήμο (3/12/22)

Παρουσία του επίτιμου Αρχηγού Γενικού Επιτελείου Στρατού και πρώην Υφυπουργού Εθνικής Άμυνας Στρατηγού Αλκιβιάδη Στεφανή, πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 3 Δεκεμβρίου 2022 στην αίθουσα τελετών του Δημαρχείου η εκδήλωση παράδοσης προς τον Δήμο Κόνιτσας ομοιώματος έφιππου ιππέα του 1940 από τον Σύνδεσμο / Αποστράτων / Αξιωματικών· Ιππικού - Τεθωρακισμένων. Το ομοίωμα τοποθετήθηκε σε περίοπτη θέση στο Δημαρχείο και στη συνέχεια θα κοσμήσει το υπό σύσταση Στρατιωτικό Μουσείο Κόνιτσας.

Με τον χαιρετισμό και το εγκάρδιο καλωσόρισμα του Δημάρχου έγινε η έναρξη της εκδήλωσης, ενώ προσφέρθηκαν τιμητικές πλακέτες στον επίτιμο Αρχηγό Γενικού Επιτελείου Στρατού, στον Πρόεδρο του Συνδέσμου Αποστράτων Αξιωματικών Ιππικού - Τεθωρακισμένων Αντιστράτηγο ε.α. Κυριάκο Δημήτριο και στον τέως Πρόεδρο Παπαδογεωργόπουλο Χρήστο Υποστράτηγο ε.α., ενώ εκ μέρους του Αρχηγού ΓΕΣ Αντιστράτηγου Χαράλαμπου Λαλούση, που εκτάκτως απούσιαζε, την τιμητική πλακέτα παρέλαβε ο Διοικητής της VIII Ταξιαρχίας Ταξίαρχος Γεώργιος Παππάς.

Ο Δήμαρχος μετέφερε τον χαιρετισμό του Προέδρου της Βουλής Κωνσταντίνου Τασούλα και εξέφρασε τις ευχαριστίες του για την πολύτιμη συμβολή του στη δημιουργία του Στρατιωτικού Μουσείου Κόνιτσας. Επίσης, ευχαρίστησε θερμά τον Υπουργό ΥΦΕΘΑ Αλκιβιάδη Στεφάνή και τον συντοπίτη μας Υφυπουργό Προστασίας του Πολίτη Λεύτερη Οικονόμου για τη διαρκή αρωγή τους στον Δήμο μας και στο Μουσείο, καθώς και τον Σύνδεσμο Αποστράτων Αξιωματικών Ιππικού - Τεθωρακισμένων για την προσφορά του, την Επιτροπή Στρατιωτικού Μουσείου και όλους τους δωρητές που πρόσφεραν ενθυμήματα, κειμήλια και προσωπικά αντικείμενα των συγγενών τους από το έπος του '40 για το υπό σύσταση Μουσείο.

Χαιρετισμό στην εκδήλωση απηύθυναν ο επίτιμος Αρχηγός ΓΕΣ - πρώην Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας Στρατηγός Αλκιβιάδης Στεφανής και η εντεταλμένη Περιφερειακή Σύμβουλος, ως εκπρόσωπος του Περιφερειάρχη Ηπείρου, Γιούλα Μητροκώστα, ενώ παράλληλα αναγνώστηκε ο χαιρετισμός του Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας Γιώργου Αμυρά και του Βουλευτή Ιωαννίνων Σταύρου Καλογιάννη, που λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων δεν κατέστη εφικτό να παραστούν.

Στη συνέχεια της εκδήλωσης τιμήθηκαν από τον Σύνδεσμο Αποστράτων Αξιωματικών Ιππικού - Τεθωρακισμένων συγγενείς των Αξιωματικών του Ιππικού Στρατηγού Γεωργίου Στανωτά, Συνταγματάρχη Σωκράτη Δημάρατου, Ιλάρχου Κωνσταντίνου Τzαβέλλα, που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στον Ελληνο - Ιταλικό πόλεμο του '40. Επιπλέον, τιμήθηκε η συγγραφέας Μαρούλα Παπαευσταθίου -

Τσάγκα Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Φιλολόγων του Περιφερειακού Κέντρου Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Ηπείρου για το εξαιρετικό ιστορικό δίτομο πόνημά της με τίτλο «Ελληνοϊταλικός Πόλεμος - Κατοχή - Εθνική Αντίσταση. (1940-1944)» και ο κ. Γεώργιος Τάσσος για τη συμβολή του στη δημιουργία του Μουσείου.

Ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Αποστράτων Αξιωματικών Ιππικού - Τεθωρακισμένων Αντιστράτηγος ε.α. Κυριάκος Δημήτριος παρουσίασε αναλυτικά τη σημαντική δράση των Σχηματισμών και Μονάδων του Ιππικού κατά των Ιταλών εισβολέων στην περιοχή της Πίνδου και ο Γεώργιος Τάσσος, μέλος της Επιτροπής Στρατιωτικού Μουσείου Κόνιτσας αναφέρθηκε στις ενέργειες που έχουν γίνει από το 2015 έως σήμερα για τη δημιουργία του Μουσείου στην Κόνιτσα, ενώ παράλληλα τόνισε την τεράστια σημασία του εγχειρήματος για τον πολύπαθο τόπο μας.

Την εκδήλωση έκλεισε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης, διατυπώνοντας λίγες σκέψεις για το μεγαλείο της ψυχής των Ελλήνων του '40 και το χρέος μας απέναντι τους.

Στην εκδήλωση παρέστησαν ο Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέας, ο επίτιμος Αρχηγός ΓΕΣ - πρώην ΥΦΕΘΑ Στρατηγός Αλκιβιάδης Στεφάνής, ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, ο Διοικητής της 8ης Μηχανοποιημένης (Μ/Π) Ταξιαρχίας Ταξίαρχος Παππάς Γεώργιος ως εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΣ Αντιστράτηγου Χαράλαμπου Λαλούση, η εντεταλμένη Περιφερειακή Σύμβουλος Γιούλα Μητροκώστα ως εκπρόσωπος του Περιφερειάρχη Ηπείρου, ο Διοικητής του 583 ΤΠ Αντισυνταγματάρχης Πεζικού Χαλάστρας Περικλής, ο Διοικητής του Τάγματος Εθνοφυλακής Αντισυνταγματάρχης Τεθωρακισμένων Ζιώγας Ιωάννης, ο Αστυνομικός Υποδιευθυντής Δημήτριος Διαμάντης ως εκπρόσωπος της Διεύθυνσης Αστυνομίας Ιωαννίνων, ο Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος Κόνιτσας Υπαστυνόμος Β' Παναγιώτης Νάκος, οι Αντιδήμαρχοι Νικόλαος Τσιαλιαμάνης, Δημήτριος Χήρας και Αριστείδης Λαζογιάννης, ο τέως Δήμαρχος Ανδρέας Παπασπύρου και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι Βασίλειος Σπανός, Γεώργιος Ρόμπολος, Δήμητρα Λάκκα και Κατερίνα Δημάρατου, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κόνιτσας Πρόδρομος Χατζηεφραιμίδης, Πρόεδροι των λοιπών Κοινοτήτων του Δήμου μας, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Εφέδρων Αξιωματικών Νομού Ιωαννίνων Οδυσσέας Κιτσάκης, μέλη του Συνδέσμου Αποστράτων Αξιωματικών Ιππικού - Τεθωρακισμένων, τα μέλη της Επιτροπής Στρατιωτικού Μουσείου Κόνιτσας, εκπρόσωποι τοπικών φορέων και πλήθος πολιτών.

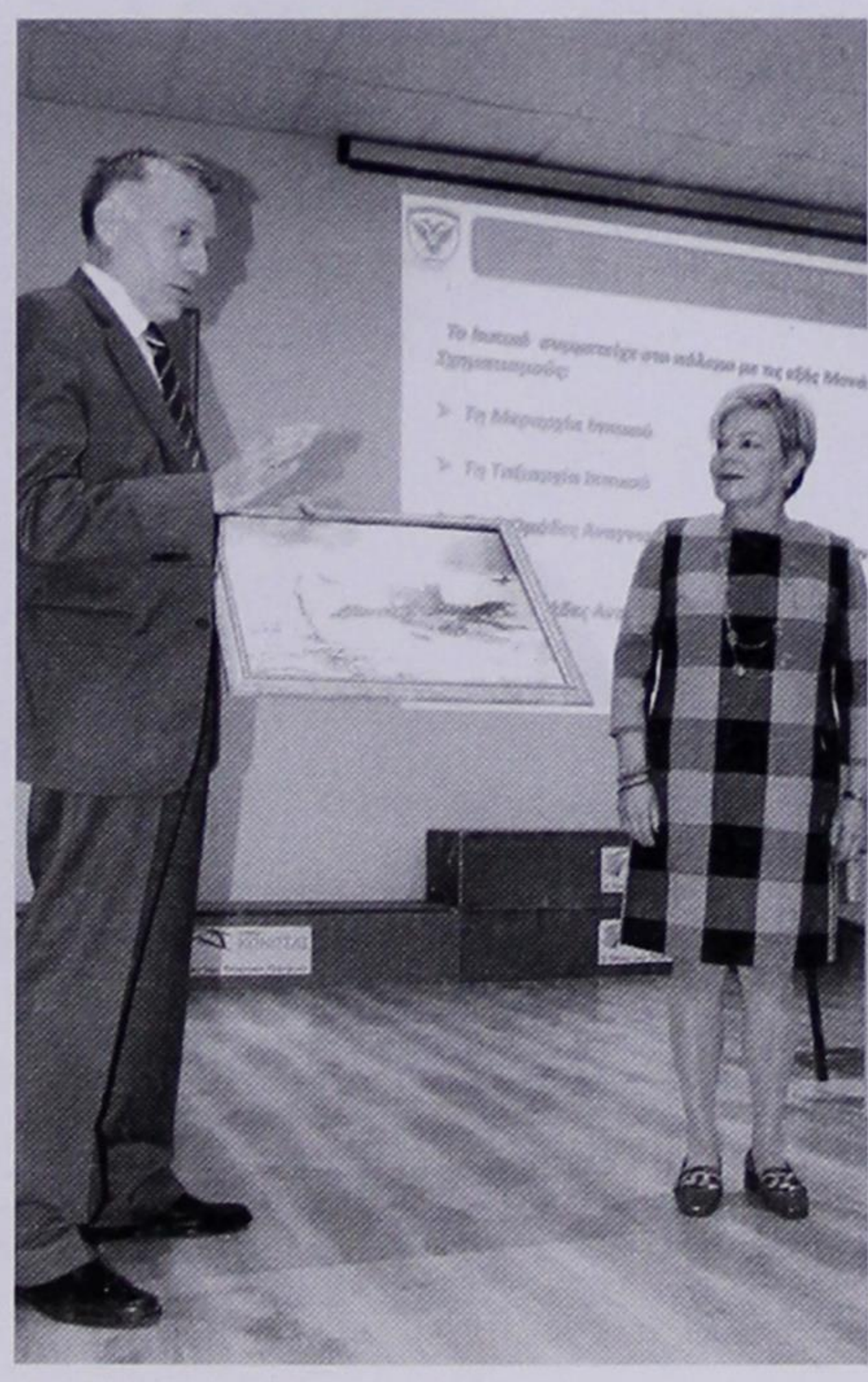

Χριστουγεννιάτικη συναυλία

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε την Τρίτη 20 Δεκεμβρίου 2022 η **Χριστουγεννιάτικη Συναυλία της Δημοτικής Μουσικής Σχολής Κόνιτσας** στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δημαρχείου.

Οι μαθητές της Σχολής Πιάνου, Κιθάρας, η Παιδική Χορωδία και η Χορωδία Ενηλίκων Δήμου Κόνιτσας, υπό την καθοδήγηση του καλλιτεχνικού διευθυντή Γιάννη Γαλίτη και της καθηγήτριας πιάνου Αγγελικής Παπανικολάου, ξεδίπλωσαν το τάλεντο τους, παρουσίασαν στην κατάμεστη αίθουσα χριστουγεννιάτικες μελωδίως και εισέπραξαν την επιβράβευση του κοινού.

Ο Δήμαρχος στον χαιρετισμό του συνεχάρη και ευχαρίστησε τους καθηγητές, τα μέλη των χορωδιών, τους γονείς και τα παιδιά για την εξαιρετική δουλειά και τόνισε πως ο Δήμος καταβάλλει κάθε προσπάθεια, ώστε τα παιδιά της περιοχής μας να μη στερούνται των ευκαιριών των μεγαλουπόλεων και να απολαμβάνουν το αγαθό της μόρφωσης και της μουσικής εκπαίδευσης.

ΤΟ ΑΝΤΑΡΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΚΑΙ Η "ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ"

*Χρήστου Γ. Ανδρεάδη

Carte de la République du Pont (Euxin)

Editée par la Ligue Nationale du Pont (Euxin). - 28, Rue Serpente - Paris

*Σημείωση: Ο **Χρ. Ανδρεάδης,** φιλόλογος καθηγητής, υπηρέτησε αρκετά χρόνια στο Γυμνάσιο Κόντσας, αγάπησε την Κόντσα και ήταν ένθερμος φίλος του περιοδικού μας.*

Χάρη στις ενέργειες του φλογερού Πόντιου πατριώτη Κ. Γ. Κωνσταντινίδη στις 22- 1/4-2-1918 συγκλήθηκε στη Μασσαλία το πρώτο "Παμπόντιον συνέδριον" στο οποίο και έγινε για πρώτη φορά[1] λόγος για τη δημιουργία Δημοκρατίας του Πόντου. Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του προς τους συνέδρους, προς τους οποίους τόνισε τα εξής:[2] "Είναι λοιπόν και δι' ημάς τους Ποντίους υπέρ ποτέ και τώρα καιρός, όπως, δρατόμενοι της ευκαιρίας ταύτης[3] σύσσωμοι διεκδικήσωμεν την πραγματοποίησιν των προαιωνίων της χώρας μας πόθων, απαιτούντες την ανεξαρτησίαν μας υπό ελεύθερον δημοκρατούμενον πολίτευμα"[4]

Πολύ μάλιστα νωρίτερα, αμέσως μετά την εκδήλωση της οκτωβριανής επαναστάσεως στη Ρωσία (Οκτώβριος 1917), φλεγόμενος από πίστη για τη δημιουργία μιας Δημοκρατίας του Πόντου, αφού

παρεμφερείς για αυτοδιάθεση ήταν και οι αρχές της ρωσικής επαναστάσεως συνέστησε στο Παρίσι τον "Εθνικό Σύνδεσμο των Ποντίων" (Ligue national du Pont [Euxin[)[5] και εξέδωσε δύο χάρτες της Δημοκρατίας του Πόντου σε μορφή επιστολικών δελταρίων[6] ώστε η προσπάθεια του αυτή να γίνει γνωστή σε όλο τον κόσμο. Στο ένα μάλιστα επιστολικό δελτάριο και κάτω από το χάρτη έγραψε τα εξής:

"Citoyens du PontEuxin levez-vous!

Rappelez aux nations l¦barales vos droits surpemes a la vie et a l ' independance"[7]

Και ενώ οι αγώνες του για τη δημιουργία ανεξάρτητης Δημοκρατίας του Πόντου είχαν αρχίσει από το Σεπτέμβριο του 1917 [8] η αγωνία του άρχισε να μεγαλώνει από τη στιγμή που στο Brest Litovsk είχαν αρχίσει οι διαπραγματεύσεις για ανακωχή μεταξύ Ρωσίας - Γερμανίας (22-12-1917) βάσει της οποίας ο Πόντος περιερχόταν και πάλι στους Τούρκους[9].

Οπωσδήποτε ο Κ. Γ. Κωνσταντινίδης δεν μπορεί παρά να γνώριζε ότι στα βουνά του Πόντου δεν είχαν συνειδητοποιήσει ότι μάχεται για τη δημιουργία δημοκρατίας του Πόντου. "Δεν πέρασε πολύς καιρός"[10], γράφει στα απομνημονεύματά του ο Πόντιος οπλαρχηγός Παντέλ αγάς, "όταν ακούστηκε το ζήτημα της ανεξαρτησίας του Πόντου..."[11]. Η είδηση κυκλοφόρησε γρήγορα και μαθεύτηκε σ' όλους τους καπεταναίους. Ο καπετάν Λευτέρ' Χότζας από την Ερπαα, που έμενε στην Αμισό, μου είπε εμπιστευτικά ότι έπρεπε να ετοιμαζόμαστε, γιατί σε λίγες μέρες θα προχωρούσαμε σ' έναν αγώνα με ορισμένο πολιτικό σκοπό, την ανεξαρτησία του Πόντου..."· Η μαρτυρία αυτή αποδεικνύει ότι πραγματικά μόνο μετά τη σύναψη της ανακωχής (30-10-1918) οι Ελληνες αντάρτες του Πόντου άρχισαν να σκέφτονται και να συνειδητοποιούν το ζήτημα της Ανεξάρτητης Δημοκρατίας του Πόντου, άσχετα αν ήδη πιο μπροστά (τέλη 1917- αρχές 1918) τη σημαία του αγώνα αυτού την είχε αναλάβει ο Κ. Γ. Κωνσταντινίδης ως προπομπός της όλης κινήσεως με την ενθουσιαστική προκήρυξή του.

Γι' αυτό και με τη φράση levez vous της προκηρύξεώς του δεν εννοούσε μόνο την πολιτική κινητοποίηση των Ποντίων, όπως θα νόμιζε κανείς με διαμαρτυρίες, παραστάσεις και υπομνήματα προς τους τότε ισχυρούς της Γης, αλλά και τη στρατιωτική κινητοποίηση και την πλαισίωση των αντάρτικών ομάδων με έμψυχο υλικό, με νέο αίμα, ώστε να φουντώσει το αντάρτικό κίνημα και αποφευχθεί η μετά την αποχώρηση των Ρώσων υποδούλωση του Πόντου και πάλι στους Τούρκους.

Το κήρυγμά του δηλ. ταυτόχρονα ήταν και εγερτήριο σάλπισμα για τον ξεσηκωμό όλων των Ποντίων όπου γης, με σκοπό να αναλάβουν και πολεμικό αγώνα παράλληλα με τον πολιτικό εναντίον των Τούρκων, πράγμα που δεν μπορούσε να πει καθαρά, γράφοντας "Πόντιοι στα όπλα". Μ' αυτό το πνεύμα άλλωστε απέστειλε και τηλεγράφημα προς τον Τρότσκι υπουργό των Εξωτερικών τότε της Ρωσίας προσπαθώντας να τον προδιαθέσει ευνοϊκά στο ζήτημα του σχηματισμού Ανεξάρτητης Δημοκρατίας

του Πόντου, ενέργεια για την οποία άδικα κατακρίθηκε[12].

Αποτέλεσμα των ενεργειών αυτών του Κ. Γ. Κωνσταντινίδη ήταν η σύγκληση τοπικών συνεδρίων από τους Ποντίους των πόλεων της Νότιας Ρωσίας και του Καυκάσου (Τιφλίδας, Ταϊγανίου, Ροστόβ, Αικατερινοντάρ κ.λπ) και διάφορες ζυμώσεις και επαφές με την τοπική κυβέρνηση του Καυκάσου που είχε σχηματιστεί τότε για τη δημιουργία ελληνικής μεραρχίας της μεραρχίας Καυκάσου· της οποίας αποκλειστικός σκοπός θα ήταν η ενίσχυση της υποθέσεως του Πόντου. Αλλά τα γεγονότα ακολούθησαν ραγδαία με δυσμενή αποτελέσματα για την υπόθεση της ανεξαρτησίας του Πόντου.

Ήδη η οριστική συνθήκη του Brest - Litovsk είχε υπογραφεί (3-3-1918) και η δημιουργία ελληνικής μεραρχίας του Καυκάσου[13] γεγονός που θα βοηθούσε σημαντικότατα τον αγώνα των Ποντίων ανταρτών, είχε ματαιωθεί, παρόλον ότι είχαν γίνει όλες οι απαραίτητες προκαταρκτικές ενέργειες για τη συγκρότησή της[14]. Η συνθήκη αυτή για τη ματαίωση της οποίας αγωνίστηκε υπεράνθρωπα ο Κ. Γ. Κωνσταντινίδης ήταν εκείνη που "διέλυσε τις ελπίδες των Ποντίων ότι διά των ιδίων των δυνάμεων θα κατόρθωναν να εξασφαλίσουν την αυτονομίαν των" και γι' αυτόν ακριβώς το λόγο "εστράφησαν προς την ελληνικήν κυβέρνησιν, επιδιώξαντες πλέον δι' αυτής και διά της προθύμου συνεργασίας των την πραγματοποίηση του ονείρου της ελευθερίας"[15].

Ποιά όμως ήταν η ανταπόκριση της ελληνικής κυβερνήσεως; Είναι αλήθεια ότι ευνόησε το σχηματισμό στρατιωτικών μονάδων από Ποντίους εθελοντές, γεγονός που έλαβε σάρκα και οστά το φθινόπωρο του 1919[16] με τη δημιουργία ενός τάγματος πεζικού, ενός ουλαμού εφέδρων αξιωματικών και μιας πυροβολαρχίας στην Αθήνα, καθώς και ενός άλλου τάγματος πεζικού στη Θεσσαλονίκη.

Ήδη από τον Απρίλιο του 1919 είχαν γίνει οι σχετικές προετοιμασίες, οπότε και ο υπουργός Εξωτερικών Διομήδης ανακοίνωσε στο συντ/ρχη Καθενιώτη τηλεγράφημα του πρωθυπουργού Ελ. Βενιζέλου με το οποίο του δινόταν η εντολή να οργανώσει τακτικές μονάδες για δράση στον Πόντο, αφού προηγουμένως συνεννοηθεί με παράγοντες των Ποντίων. Πραγματικά ο Καθενιώτης αφού πήγε στην Κων/πολη και ήρθε σ' επαφή με την Επιτροπεία Ποντίων Ελλήνων Κων/λεως απέστειλε τηλεγραφική αναφορά προς το Βενιζέλο ένα "πόρισμα της συνεργασίας του μετά της εκεί Επιτροπής Ποντίων" για τις ενέργειες στις οποίες θα προέβαινε τονίζοντας ότι για την οργάνωση ενόπλου δυνάμεως επιβάλλεται να ιδρυθεί μια "επιτόπιος οργάνωση, παρέχουσα άλλωστε πλείστας ελπίδας επιτυχίας" εφόσον "υφίσταται ήδη μικρά τοιαύτη περί Σαμψούντα και Πάφραν"[17].

Λίγο αργότερα, στις 26 Μαΐου υπέβαλε έκθεση σχετική με "την οργάνωσιν της ενόπλου δυνάμεως του Πόντου" πιστεύοντας ότι "το κίνημα θα επιτύχη διότι η ύπαιθρος χώρα είναι τελείως διακεκομμένη και δασώδης μέχρι πρωτογε-

νούς καταστάσεως" ταυτοχρόνως όμως και θέτοντας τον όρο ότι "είναι απαραίτητον προ πάσης ενάρξεως του κινήματος να αποβιβασθώσιν εις Σαμψούντα, Τραπεζούντα ανά εν τάγμα... γαλλικόν και αγγλικόν" με την υπόσχεση ότι θα έστελλε αξιωματικούς στη Σαμψούντα και Τραπεζούντα και ότι και ο ίδιος αργότερα θα πήγαινε στη Σαμψούντα[18].

Δυστυχώς τίποτε από όλα αυτά δεν έγινε και το όλο έργο της οργανώσεως της αντιστάσεως - θεωρητικά τουλάχιστον- εναντίον των Τούρκων που καταπίεζαν τους ποντιακούς πληθυσμούς αφέθηκε στους ώμους των διαφόρων ποντιακών επιτροπών, που είχαν συσταθεί στην Κων/πολη, την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, με τις ενέργειες των οποίων προσπαθούσε να συμβαδίσει το επίσημο κράτος χωρίς όμως και να το κατορθώσει.

Τελικά η δύναμη που συγκροτήθηκε κατέληξε - ύστερα από διάφορες μεταβολές που σημειώθηκαν στη διάρκεια της συγκροτήσεώς της - στο σχηματισμό ενός και μόνο τάγματος που ονομάστηκε "Τάγμα εθελοντών Πόντου" το οποίο και προωθήθηκε στη Σμύρνη στις αρχές του 1920 με διοικητή τον ταγματάρχη πεζικού Τσακμάκη Νικόλαο. Αργότερα (Ιούλιος 1920) το τάγμα αυτό αναδιαρθρώθηκε και μετονομάστηκε "6ο τάγμα μετόπισθεν στρατιάς" με αντικειμενικό του στόχο τη φρουρά "της πόλεως και της σιδ/κής γραμμής από Πανόρμου μέχρι σχεδόν του Μπαλούκεσερ" και κατόπιν "2ο τάγμα του 48ου Συντάγματος Πεζικού" για ν' αντιμετωπίσει τις επιθέσεις των τσετών.

Και ενώ όλοι οι εθελοντές με αγωνία περίμεναν να σταλούν στον Πόντο προς ενίσχυση των εκεί αντάρτικών δυνάμεων[19] τελικά το τάγμα αυτό διαλύθηκε και οι εθελοντές Πόντιοι διασκορπίσθηκαν σε άλλες μονάδες. Την κατάσταση αυτή - κάθε άλλο παρά ευνοϊκή για την υπόθεση του Πόντου - φαίνεται ότι ενωρίς την είχαν αντιληφθεί ορισμένοι εκπρόσωποι ποντιακών σωματείων, οι οποίοι και αποφάσισαν, με πρωτοβουλία της "Επιτροπείας των εν Ελλάδι Ποντίων" στην Αθήνα να προβούν σε μια ενέργεια διερευνητική να δουν δηλ. και να διαπιστώσουν τι ακριβώς γίνεται στον Πόντο ειδικά με τα αντάρτικά σώματα και ποιές πιθανότητες υπάρχουν για την ενίσχυση του αντάρτικού αγώνα. Ετσι αποφασίσθηκε να σταλεί στον Πόντο ο έφεδρος υπολοχαγός μηχανικού Χρυσόστομος Καραΐσκος, "Πόντιος αξιωματικός του ελληνικού στρατού, παραιτηθείς των τάξεων του όπως υπηρετήση επωφελέστερον την ιδιαιτέραν του πατρίδα"[20].

Ο Καραΐσκος πραγματικά αναχώρησε από την Αθήνα στα τέλη Ιανουαρίου 1920 και αφού πέρασε από την "Ελληνική Στρατιωτική Αποστολή Κωνσταντινουπόλεως" γνωστοποιώντας το σκοπό της μεταβάσεώς του στον Πόντο[21] έφτασε στην Αμισό στις αρχές Φεβρουάριου απ' όπου και έστειλε στις 23-2- 1920 την πρώτη του έκθεση προς την "Επιτροπεία των εν Ελλάδι Ποντίων".

Η έκθεση αυτή άγνωστη και ανέκδοτη[22] ως τώρα, αναφέρεται στην χωρίς κανένα εμπόδιο όπως τουλάχιστον φανταζόταν ο μητροπολίτης Γερμανός Καρα-

βαγγέλης -άφιξή του στην Αμισό και στη συνάντησή του με τους αντάρτες τους οποίους και αποκαλεί "ήρωες" χωρίς ωστόσο να τους γνωστοποιήσει και την ταυτότητά του, την οποία αποκάλυψε μόνο στους "εγκυρότερους". Εξυμνεί το ψυχικό τους σθένος, επισημαίνοντας ότι "έχουν εξοικειωθή με τον θάνατον" και τονίζει ότι "προφυλάσσουν μόνοι τα χωρία των" χωρίς να είναι τέλεια εξοπλισμένοι. Ενθουσιασμένος μάλιστα από τη δράση τους ισχυρίζεται ότι αν είχαν 3.000 όπλα και κατάλληλα εφόδια "εντός 5 ωρών θα εγίνοντο κύριοι όλης της επαρχίας", μια διαπίστωση που είναι πολύ τολμηρή για την αισιοδοξία της. Το θέμα, στο οποίο θα επιμείνει ιδιαιτέρως, είναι η βοήθεια που πρέπει να σταλεί, είτε με μικρή ποσότητα όπλων είτε και με χρηματικά ποσά για την ενίσχυση των ανταρτών από το επίσημο ελληνικό κράτος, γεγονός που θα συντελούσε πολύ στην αναπτέρωση του φρονήματος των.

Σε άλλη έκθεσή του δημοσιευμένη από το Γ. Βαλαβάνη[23] περιγράφει με περισσότερες λεπτομέρειες την εκεί κατάσταση, τις συναντήσεις του με τους διάφορους οπλαρχηγούς και ιδιαίτερα με το Στυλιανό Κοσμίδη (Ιστύλ αγά) για το συντονισμό των ενεργειών τους τη μετάβασή του στα "σαντζάκια της Τοκάτης Αμασείας και Αμισού" για τη διακρίβωση των επιτόπιων συνθηκών της διεξαγωγής του αγώνα και την επίλυση των προβλημάτων που ανέκυπταν, τις προσπάθειες που κατέβαλε για την όσο το δυνατό αρτιότερη διοργάνωσή τους και την επιμονή του στο ζήτημα της ενισχύσεώς τους με την αποστολή όπλων και εφοδίων.

Δυστυχώς δεν αναγράφεται η ημερομηνία της συντάξεώς της ούτε καθορίζεται πότε ακριβώς πήγε στον Πόντο. Αναφέρει ότι αναχώρησε για την Αμισό όπου και αποβιβάσθηκε "ως Γάλλος υπήκοος κατά τας αρχάς Μαρτίου" χωρίς να καθορίζει το έτος. Ο Χρ. Σαμουηλίδης (Αρχείον Πόντου ΛΖ (1980) σ. 106) στηριζόμενος στα χειρόγραφα απομνημονεύματα του Π. Αναστασιάδη (ο.π) γράφει ότι ο Καραΐσκος ήλθε από την Πόλη στη Σαμψούντα το Νοέμβριο του 1919, ενώ ο Π. Αναστασιάδης μιλάει για το Νοέμβριο του 1920. Η αλήθεια όμως δεν είναι αυτή. Όπως αναφέραμε και πιο πάνω (βλ. και σημ. 17 του 10ου κεφαλαίου) από αυτόγραφη επιστολή του Χρ. Καραΐσκου προς τον πρόεδρο της "Επιτροπείας των εν Ελλάδι Ποντίων" στην Αθήνα Χ. Καλαντίδη από την Αμισό (χωριό Αβδάν) της 23 Φεβρουάριου 1920 (βλ. Παράρτημα Επίσημα * Ανέκδοτα έγγραφα άριθμ. 6α) και άλλα παρεμφερή γράμματα των Χ. Καλαντίδη της 28 Ιανουαρίου 1920 (Παράρτημα, Επίσημα ανέκδοτα έγγραφα αριθ. 4) και Δ. Οικονομίδη της 29-12-1920 (Παράρτημα, Επίσημα ανέκδοτα έγγραφα αριθ. 5) συνάγεται ότι ο Χρ. Καραΐσκος ξεκίνησε από την Αθήνα μετά τις 29-1-1920 πέρασε από την Κωνσταντινούπολη και αφού συνενοήθηκε τόσο με την "Επιτροπεία Ποντίων Ελλήνων Κων/πόλεως" όσο και τους αρμόδιους της "Ελληνικής Στρατιωτικής Αποστολής Κων/πόλεως", αποβιβάσθηκε στην Αμισό στις αρχές Φεβρουάριου 1920. Ο ίδιος βέβαια, στη δημοσευόμενη έκθεσή του (Γ.

Βαλαβάνη ο.π., σ. 251) γράφει ότι "απεβιβάσθην ως Γάλλος υπήκοος κατά τας αρχάς Μαρτίου) αλλά προφανώς εδώ γίνεται κάποια σύγχυση με το παλαιό και νέο ημερολόγιο. Το βέβαιο είναι ότι στα μέσα Φεβρουάριου βρισκόταν στην Αμισό, αφού στις 23 Φεβρουάριου 1920 απευθύνει από εκεί επιστολή προς το Χ. Καλαντίδη.

Μολονότι συνεχώς επικοινωνούσε τόσο με την "Επιτροπεία Ποντίων Αθηνών" όσο και με την "Αρμοστεία Κωνσταντινουπόλεως" εκθέτοντας τη δύσκολη κατάσταση των ανταρτών τελικά δεν επιτεύχθηκε τίποτα. "Τακτικώς απέστελλον εκθέσεις εις Αθήνας προς τε την Κυβέρνησιν και την Επιτροπείαν των Ποντίων" γράφει και "εξελιπάρουν την αποστολήν όπλων και πολεμοφοδίων προς διατήρησιν της αμύνης και παρακώλυσιν κατά το δυνατόν των τεκταινομένων υπό των Τούρκων. Αλλά προς πάντα ταύτα η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου των Εξωτερικών εκώφευε διαρκώς"[24]. Τα ίδια παράπονα θα διατυπώσει και για την Αρμοστεία Κωνσταντινουπόλεως και για τον υπεύθυνο διευθυντή του Στρατιωτικού Γραφείου της Αποστολής Δ. Καθενιώτη τονίζοντας ότι ενώ τον παρακάλεσε να "συγκατανεύση διά την αποστολήν πολεμοφοδίων εν Πόντω.... και πάλιν ούτος ηρνήθη διαρρήδην, προφασιζόμενος το αδύνατον τοιούτων ενεργειών"[25].

Ολες του τις ενέργειες αυτές προσπαθεί να διερευνήσει και η "Ελληνική Στρατιωτική Αποστολή Κωνσταντινουπόλεως με έγγραφό της [26] προς το Υπουργείο Στρατιωτικών ζητώντας να μάθει αν "θεωρώνται αναγκαίοι", οπότε και θα είναι πρόθυμη να τις ενισχύσει. Από το έγγραφο αυτό μαθαίνουμε ότι ο Καραΐσκος, αφού έμεινε στον Πόντο κοντά στους αντάρτες ως το Μάιο του 1920 όπως εξάγεται από έγγραφο της 14-5-1920 του επισκόπου των Ζήλων [27], με το οποίο "πιστοιποιείται ότι... εξεπλήρωσεν επιτυχώς τον προορισμόν αυτού, περιοδεύσας ανά την ύπαιθρον χώραν, επέστρεψε στην Αθήνα, για να εκθέσει και προφορικά στους αρμοδίους τις απόψεις του για την εκεί κατάσταση και ξαναγύρισε στην Κωνσταντινούπολη ζητώντας να μεταβεί ξανά στον Πόντο.

Η Στρατιωτική όμως Αποστολή της Κωνσταντινουπόλως δεν του το επέτρεψε διότι καθώς φαίνεται φοβόταν μήπως περιπλακεί το ζήτημα και δημιουργηθούν περισσότερα προβλήματα οπότε ο Καραΐσκος περίλυπος έγραψε ότι "ημποδίσθην... βιαίως... και ανέμενον ευκαιρίαν, όπως δι άλλου μέσου κατορθώσω να διαπεραιωθώ εις Πόντον", χωρίς τελικά να το κατορθώσει. Ετσι καταλήγει και πάλι στη δυσάρεστη διαπίστωση ότι "πάσα εξωτερική συνδρομή" δηλαδή αποστολή όπλων και πολεμοφοδίων "διά τον διεξαγόμενον εκεί κάτω εθνικόν αλλ' άνισον αγώνα είχε ματαιωθεί"[28].

Και αφού το επίσημο ελληνικό κράτος δε συγκατέθεσε τουλάχιστον ν' αποστείλει πολεμοφόδια,πώς θα δεχόταν να στείλει το "Τάγμα των Ποντίων εθελοντών" ή άλλη παραπλήσια στρατιωτική δύναμη; Μάταια ο φλογερός πατριώτης Κ. Γ. Κωνσταντινίδης θα προτείνει στο Βενιζέλο "να σταλή ελληνικός στρα-

τός, εν ανάγκη δε και συμμαχικός εις τον Πόντον, όπως προστατεύση τον χριστιανικόν πληθυσμόν κατά των ατάκτων Τούρκων στρατιωτών και κομιτατζήδων οι οποίοι τρομοκρατούν τους αόπλους χριστιανούς"[29]. Μάταια οι διάφορες επιτροπές των Ποντίων θα εκλιπαρήσουν την κυβέρνηση γράφοντας ότι "οι ενταύθα Πόντιοι φρονούσιν ότι μία απόβασις σήμερον σώματος 2-3 χιλιάδων Ποντίων καλώς εξωπλισμένων παρά την Αμισόν υπό την προστασίαν του ελληνικού στόλου θα έφεραν αμέσως θαυμάσια αποτελέσματα[30]. Μάταια ο μητροπολίτης Γερμανός Καραβαγγέλης θα προσπαθούσε να πείσει το Γούναρη παλιό συμφοιτητή του στη Γερμανία και πρωθυπουργό της χώρας τότε, να στείλει "ένα σύνταγμα στρατού στην Αμισό, που ενωμένο με τους δικούς μας αντάρτες" θ' αποτελούσε ένα σοβαρό αντιπερισπασμό στα νώτα του Κεμάλ..."[31]. Μάταια και ο μητροπολίτης τέως Νικοπόλεως και Κολωνίας θα διαδηλώσει σε επιστολή του ότι "προ παντός και πρωτίστως επιβάλλεται η εξασφάλισις της ζωής των υπολειφθέντων λειψάνων διά της αποστολής στρατιωτικής επικουρίας ανά τα διάφορα κέντρα του Πόντου"[32].

Μάταια η Επιτροπεία Ποντίων Αθηνών, απευθυνόμενη προς το Γενικό Επιτελείο Στρατού (5-6-1920) θα γράψει ότι "από το Γενικόν Ελληνικόν Επιτελείον αναμένει η Επιτροπεία... τον εξοπλισμόν των οργανώσεων του Πόντου..." γεγονός που θα επηρέαζε τον αγώνα "των εκ δυσμών ελληνικών στρατιωτικών δυνάμεων" με αποτέλεσμα να "τεθή επί τάπητος το ζήτημα της εθνικής αυτού (του Πόντου) αποκαταστάσεως..."[33]. Χωρίς αποτέλεσμα θα αποβεί και η συνάντηση μιας επιτροπής Ποντίων με τον τότε πρωθυπουργό Δημ. Γούναρη στη Σμύρνη, όταν τον επισκέφθηκε εκεί στις 21 Ιουλίου 1921 εγχειρίζοντας του ένα υπόμνημα στο οποίο τόνιζε ότι "επέστη το πλήρωμα του χρόνου να κηρυχθεί ο Πόντος ανεξάρτητος υπό την προστασίαν του ελληνικού κράτους", οπότε "... το ούτω δημιουργηθησόμενον καθεστώς του Πόντου θα απετέλει επιπροσθέτως την κρηπίδα του κλοιού εντός του οποίου, περισφιγγόμεναι και υπό των Κούρδων θα εξωλοθρεύοντο τελείως αι ορδαί του Μουσταφά Κεμάλ"[34]. Μάταια και ο αντιπλοίαρχος Γιαννόπουλος από τη Ναυτική Βάση Κωνσταντινουπόλεως με έκθεσή του προς το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού της 15/28 Απριλίου 1922 θα συνηγορήσει για την πραγματοποίηση μιας αποβατικής επιχειρήσεως στον Πόντο.[35]

Η μόνη ενέργεια στην οποία είχε προβεί η ελληνική κυβέρνηση, ενέργεια που θα μπορούσε να θεωρηθεί έστω και συμβολικά ευεργετική για τους αντάρτες ήταν η αποστολή μοίρας του ελληνικού στόλου με τον "Αβέρωφ" επικεφαλής στα παράλια του Πόντου και ο βομβαρδισμός παράκτιων τουρκικών πυροβολείων και αποθηκών πολεμικού υλικού της Αμισού (Σαμψούντας) χωρίς καμιά άλλη συνέχεια. Η ενέργεια αυτή μεμονωμένο επεισόδιο του μικρασιατικού πολέμου όπως αναφέραμε και πριν χωρίς συνάντηση και συσχέτιση με άλλες επιχειρήσεις, δεν απέδωσε τους

καρπούς που θα περίμενε το αντάρτικο κίνημα, παρόλον ότι προκάλεσε σοβαρές ζημιές στους Τούρκους. Και τούτο, διότι έπρεπε να συνεχιστεί με την αποστολή αποβατικού σώματος, όπως ζητούσαν οι αντάρτες και οι ποντιακές οργανώσεις, για να έχει ουσιώδη αποτελέσματα, αφού ήταν γνωστό ότι μια αποβατική ενέργεια[36] θα είχε μεγάλες πιθανότητες επιτυχίας, εφόσον στη Σαμψούντα, την πιο οχυρωμένη πόλη του Πόντου, δεν υπήρχε οργανωμένη τουρκική άμυνα.

Διάχυτη είναι η αγωνία του αρθρογράφου της εφημερίδας "Εμπρός", ο οποίος, εκφράζοντας παρόμοιες σκέψεις, γράφει: "... Ο βομβαρδισμός ούτος της Σαμψούντος θα αποτελέσει άραγε τον ευτυχή πρόλογον γενικωτέρας τινός ενεργείας, ήτις θα μετεδίδετο από του θαλασσίου και εις το μικρασιατικόν μέτωπον;". Και συνεχίζοντας θα εκφράσει το παράπονό του λέγοντας ότι αι σφαίραι (του στόλου) δεν δύνανται ατυχώς να φθάσουν μέχρι των εσχατιών της Ανατολής, όπου τόσαι εκατοντάδες χιλιάδων δύσμοιρων Ελλήνων του Πόντου εύρον των σπαρακτικώτερον θάνατον.,:".[37]. Με τον τρόπο άλλωστε που έγινε ο βομβαρδισμός αυτός, εκτός των τουρκικών στόχων, είχε ως αποτέλεσμα να βληθούν ακόμη και ελληνικά καταστήματα, γεγονός που προκάλεσε σχόλια δυσμενή, με αποτέλεσμα την αμφισβήτηση της όλης επιχειρήσεως αφού ήταν γνωστό ότι οι Τούρκοι μετά την αποχώρηση του ελληνικού στόλου θα προέβαιναν σε αντίποινα εναντίον του αμάχου ελληνικού πληθυσμού όπως ακριβώς και έγινε.

Από τη στιγμή που ο Ελευθέριος Βενιζέλος - παρόλες τις αγαθές του προθέσεις και τις σύντονες προσπάθειές του - δεν κατάφερε να πείσει τους συμμάχους[38] να διατεθούν ευνοϊκά στο ζήτημα της ανεξαρτησίας του Πόντου, η υπόθεση αυτή είχε χαθεί οριστικά. Για ποιους όμως συμμάχους μπορούμε να μιλούμε, όταν γνωρίζουμε ότι από την ημέρα της ανακωχής του Μούδρου (30-10-1918) δεν έκαναν απολύτως τίποτε εναντίον της νικημένης Τουρκίας, αφού δε συμφωνούσαν μεταξύ τους για την εφαρμογή των όρων της ανακωχής; Ο Κ. Σακελλαρόπουλος χαρακτηριστικά γράφει: "... Οι μεν Ιταλοί δεν έδειξαν εις καμμίαν στιγμήν προθυμίαν να συμβάλουν εις την εκτέλεση των όρων της... οι δε Γάλλοι, ασυνεπείς και αμφιταλαντευόμενοι, δεν εβράδυναν να ακολουθήσουν τους Ιταλούς εις την οδόν της τουρκοφιλίας...

Οταν η αυτοκρατορική κυβέρνησις απεφάσισε να στείλη τον Μουσταφά Κεμάλ ως στρατιωτικόν επιθεωρητήν εις την Μικράν Ασίαν, δεν ηθέλησε απλώς, όπως είχε πιστευθή, να απομακρύνη από την πρωτεύουσαν ένα πολυπράγμονα και ανήσυχον στρατηγόν. Σκοπός της... ήτο να χρησιμοποιήσει τα οργανωτικά προσόντα του διά την διατήρησιν ή και την δημιουργίαν, εις την Ανατολήν, ενόπλων δυνάμεων ικανών να ασκήσουν επί των Συμμάχων πίεσιν, κατά τας διαπραγματεύσεις της ειρήνης... .

Και το αποτέλεσμα της στάσεως αυτής ποιό ήταν; "Διάφοροι μονάδες δεν

διελύθησαν διόλου. Στελέχη και επιτελεία ολοκλήρων σωμάτων στρατού έμειναν ανέπαφα. Πολλαί, αποθήκαι, ιδίως αι γενικαί αποθήκαι Αγκύρας και Σεβαστείας με το τεράστιον υλικόν που είχον συσσωρεύσει εις αυτάς οι Γερμανοί, κατά την διάρκειαν του πολέμου, αφέθησαν εις την φύλαξιν των οθωμανικών αρχών, αι οποίαι όλαι προσεχώρησαν βαθμηδόν εις τους εθνικιστάς...".

Και το καταπληκτικότερο: Εις τας ανατολικάς επαρχίας, προς τα σύνορα του Καυκάσου, ο Κιαζήμ Καραμπείκρ κατόρθωσε να διατηρήση άθικτους τας εξ μεραρχίας του. Με την σημαντικήν αυτήν δύναμιν απέφυγεν εντελώς τον συμμαχικόν έλεγχον, έπαιξε κατόπιν σπουδαίον ρόλον εις το εθνικιστικόν κίνημα και εκράτησε προς στιγμήν την τύχην του Μουσταφά Κεμάλ εις τα χείρας του"[39].

Μέσα σ' ένα τέτοιο καταθλιπτικό περιβάλλον η υπόθεση του Πόντου δεν είχε καμιά ελπίδα ευδοκιμήσεως. Από τη στιγμή που ο Βενιζέλος στις 3/16-1-1920 τηλεγράφησε προς το Εθνικό Συμβούλιο του Πόντου ότι "ουδεμία Δύναμις παρουσιάζεται διατεθειμένη να δεχθή εντολήν προς διοίκησιν Πόντου'[40], από τη στιγμή εκείνη οι αντάρτες του Πόντου είχαν αφεθεί εντελώς στο έλεος του Θεού και η υπόθεση της ανεξαρτησίας του Πόντου θα ναυαγούσε οριστικά, παρόλες τις απεγνωσμένες προσπάθειες όλων των Ποντίων. Γι' αυτό και βλέποντας την οικτρή αυτή πραγματικότητα ο Χρ. Καραΐσκος, θα έκλεινε την έκθεσή του με τις εξής θλιβερές διαπιστώσεις: "Και οι Πόντιοι πολεμισταί ενακαρτέρουν άνευ πολεμοφοδίων και ζωοτροφιών, μήνας και έτη, υπό όρους και συνθήκας δυσμενεστάτας, φυλάττοντες ζηλοτύπως την ιεράν παρακαταθήκην, τας γυναίκας και τα νήπια, υπέρ των οποίων πλείστοι εξ αυτών κατά χιλιάδες εθυσίασαν ό,τι πολυτιμότερον είχον, την ζωήν των"[41].

Ταυτόχρονα και ο συνταγματάρχης Καθενιώτης, παρόλον ότι δεν έδειξε κατανόηση στις εκκλήσεις τους για βοήθεια, δεν θα παρέλειπε να τους εξυμνήσει, τονίζοντας ότι "περιλαμβανόμενοι εν τη απομακρύνσει των από ξένα φύλα, παλαίοντες διαρκώς προς αυτά, αφομοιούντες παρά αφομοιούμενοι, αποτελούσι τον ισχυρότερον τύπον της ελληνικής φυλής..."[42]. Ποιος ξέρει ποιές δυσκολίες συναντούσε και τι πιέσεις δεχόταν... Πάντως το εγκώμιό του αυτό για τους Ποντίους κάλλιστα πρέπει να συνδυασθεί με την ψυχοσύνθεση των ανταρτών, των ηρωικών εκείνων βλαστών του Πόντου που αποτελούσαν την πεμπτουσία της υπάρξεως του γένους των, αφού εντελώς πια μόνοι και αβοήθητοι συνέχισαν τον άνισον αγώνα και τίμησαν για μια ακόμη φορά ό,τι πολυτιμότερο είχαν, τη μητέρα πατρίδα, την Ελλάδα.

Βιβλιογραφικές παραπομπές

1. Πρβλ. και Ο δ. Λαμψίδη, Τρία σημεία της Δ ημοκρατίας του Πόντου, Αρχείον Πόντου Μ. (1985) σ. 243, όπου τα εξής: "ΟΚ. Κωνσταντινίδης... υπήρξεν ο πρώτος πυρήν και διαπρύσιος επίσημος κήρυξ της ιδέας διά την δημιουργίαν κράτους εις ταςβορείους α- κτάς της Μ. Ασίας κατά τον Εύξεινον Πόντον... ". Τλ. και Χρήστου Γ. Ανδρεάδη, ο Κωνσταντίνος Γ. Κωνσταντινίδης ο "Εθνικός Σύνδεσμος του Πόντου" στο Παρίσι (1917) και το πρόβλημα της ανεξαρτησίας του Πόντου, Νέα εστία τ. 1529/15-3-1991 σ. 396βκαι 400 όπου περισσότερα στοιχεία.

2. Κ. Γ. Κωνσταντινίδου Μέρος πρώτον, Πραγματεία περί Πόντου, Μέρος δεύτερον, Λόγος εκφωνηθείς υπό του Κ. Γ. Κωνσταντινίδου εις το εν Μασσαλία Παμπόντιον συνέδριον την 22 Ιαν./4 Φεβρ. 1918 (φυλλάδιο) σ. 13.

3. Εννοεί την αρχή της διακηρύξεως για αυτοδιάθεση των των λαών από τους συμμάχους.

4. Υπογραμμίζουμε εμείς για να τονίσουμε, ότι, αν και δεν είχε διατυπωθεί ακόμη ο όρος "Ανεξάρτητη Δ ημοκρατία του Πόντου" τουλάχιστον στις λέξεις αυτές διαφαίνεται η έννοια της αρχικής του συλλήψε- ως.

5. Λεπτομέρειες για τη σύσταση του Συνδέσμου αυτού βλέπε στο άρθρο μας Ο Κωνσταντίνος Γ. Κωνσταντινίδης ο "Εθνικός Σύνδεσμος του Πόντου" στο Παρίσι (1917) και το πρόβλ ημα της ανεξαρτησίας του Πόντου ο.π., σ. 394-401.

6. Τα δελτάρια είναι δύο και διαφορετικά το ένα από το άλλο- έχουν ως επικεφαλίδα τον τίτλο "Carte de la Ripublique du Pont" στο άνω μέρος και από κάτω το χάρτη της μελετώμενης Δ ημοκρατίας του Πόντου ο οποίος όμως είναι διαφορετικός σε έκταση μεταξύ τους. Το ένα δελτάριο με την προκήρυξη του Κωνσταντινίδη φαίνεται ότι είναι αποκλειστικά και μόνο δική του επινόηση αφού υπογράφεται από αυτόν και στο πλάι γράφει ότι εκδόθηκε από την "Miditerranie Orientale" ενώ το άλλο καθαρά λέει ότι εκδόθηκε από τονΕθνικό Σύνδεσμο Ποντίων με διεύθυνση "28 rue Serpente Pans". Και τα δύο δελτάρια βρίσκονται στη βιβλιοθήκη του Συλλόγου Ποντίων "Αργοναύται - Κομνηνοί" της Καλλιθέας Αθηνών.

7. "Πολίτες του Πόντου, ξεσηκωθείτε. Υπενθυμίστε στα φιλελεύθερα έθνη τα υπέρτατα δικαιώματα σας για ζωή και ανεξαρτησία "

8. Κ.Γ. Κωνσταντινίδου ο.π., σ. 13

9. "... Το ζήτημα του Ευξείνου εισήλθεν εις νέαν φάσιν, την και κρισιμωτέραν, εξ αιτίας των υπό των Γερμανών και των συμμάχων των προταθέντων απα- ραδέκτων όρων, όσον αφορά την πατρίδα μας, της οποίας αξιούσιν ούτοι την επιστροφήν υπό τον αφόρηταν τουρκικόν ζυγόν" (Κ.Γ.Κωνσταντινίδου ο.π. σ. 15-16).

10. Εννοεί το χρονικό διάστημα που διέρρευσε μετά τη σύναψη της ανακωχής (30-10-1918)

11. Βλ. Παντελή Αναστασιάδη οστ., χειόργρ. 241 Κ.Μ.Σ., Δ. Ψαθά, ο.π σ. 293

12. ΟΕλ. Παυλίδης ο.π, σ. 20 γράφει οτι "η ενέργεια αυτή υπήρξε βεβιασμένη και αμελ/ητος" και ότι "και ο γαλλικός τύπος κατέκρινε την αποστολήν του τηλεγραφήματος προς τον Trotsky (εφημερίς Liberte(.

13. Για τη συγκρότηση της μεραρχίας αυτής βλ. Γ. Τηλικίδη Ο εν Καυκάσω ελληνισμός περιόδ. "Ποντιακά φύλλα "Β.

(1937) σ. 274-276και 306-7.

14. Ετσι είχε κριθεί ως διοικητής (μέραρχος) ο συνταγματάρχης Ανανίαςεπιτελάρχης ο λοχαγός Νικηφοράκης υπασπιστής ο υπολοχαγός Λαγινόπουλος (Ελ. Παυλίδη ο.π., σ. 26 και 62).

15. Χρ. Εμ. Αγγελομάτη, Χρονικόν μεγάλης τραγωδίας, εκδ. τρίτη, Βιβλιοπωλείου της Εστίας, Αθήνα 1971 σ. 410.

16.0 δ. Λαμψίδη, Ποντικοί έρευναι ο.π, σ. 42-43 όπου επιστολή του Ελ. Βενιζέλου προς το συνταγματάρχη Καθενιώτη, σχετική με τη στρατιωτική οργάνωση των Ελλήνων του Πόντου και τη συγκρότηση συντάγματος Ποντίων.

17.06. Λαμψίδη ο.π., σ. 38-39.

18. Βλ. Παράρτημα, Επίσημα ανέκδοτα έγγραφα αριθ. 1.

19. Βλ. Ξ. Κ. Ακογλου, Το τάγμα εθελοντών Πόντου, Ποντιακή εστία Ζ (1956) σ. 6 όπου τα εξής: "Αξιωματικοί και οπλίτες ανυπομονούσαν καρτερώντας την ημέρα που θα λάβαινε διαταγή το Τάγμα να κινήσει για τον προορισμό για τον οποίο συγκροτήθηκε-να επιβιβαστεί στα πλοία και να πλεύσει για τον Πόντο πλαισιωμένο με άλλες στρατιωτικές μονάδες, ελληνικές ή συμμαχικές... για ν'αναπτυχθεί εκεί σε μεγαλύτερη στρατιωτική μονάδα πλαισιώνοντας με στελέχη και τα εκεί αντάρτικά σώματα και κρατώντας επί τόπου ορισμένες ηλικίες Ελλήνων του Πόντου".

20. Βλ. Παράρτημα, Επίσημα ανέκδοτα έγγραφα αριθ. 4.

21. Βλ. Παράρτημα, Επίσημα ανέκδοτα έγγραφα, αριθμ.9

22. Βλ. Παράρτημα Επίσημα ανέκδοτα έγγραφα α- ριθμ. 6α

23. Βλ. Γ. Βαλαβάνη ο.π., σ. 250-259 όπου δημοσιεύεται όλη η έκθεση.

24. Γ. Βαλαβάνη ο.π, σ. 267

25. ο.π., σ. 258

26. Βλ. Παράρτημα, Επίσημα ανέκδοτα έγγραφα αριθμ.9

27. Βλ. Παράρτημα Επίσημα ανέκδοτα έγγραφα αριθμ. 8. Πρόκειται για τον επίσκοπο Ευθύμιο Αγριτέλη, ο οποίος αργότερα βρήκε τραγικό θάνατο αφού οι Τούρκοι των καταδίκασαν σε θάνατο με τα περίφημα "Δικαστήρια της Ανεξαρτησίας" για να κρεμασθεί παρόλο ότι ήδη είχε πεθάνει από τις κακουχίες και τα βάσανα μέσα στη φυλακή και είχε ταφεί. Βλ. και Γαβριηλίδου Ι.Α., ο.π., σ. 80 ΠαντελήΧ Βαλιούλη, Σελίδες εκ της συμφοράς του Ποντου 1921-1924 Αθήναι 1957 σ.17.

28. Γ. Βαλαβάνη ο.π., σ. 259

29. Ελ. Παυλίδη ο.π., σ. 54

30. Δ. Βαρβέρη - Κωνσταντινίδου ο.π., σ. 276 Πρβλ. και επίκληση Ποντίων Βατούμ (της 1-2-1920) προς τον πρωθυπουργό Βενιζέλο: "... Δεν διαβλέπομεν έτερον μέσον προστασίας ημετέρων εν Πόντω πληθυσμών ειμή την οργάνωσιν και εξοπλισμόν των Ελλήνων του Πόντου διά ενισχύσεως της ήδη υπαρχούσης εν Αμισώ και Τραπεζούντι ανταρτικής οργανώσεωςκαι εκλιπαρούμεν την προς τούτο συνδρομήν ενεργόν βοήθειαν και ενίσχυσιν της ελληνικής κυβερνήσως"(Θ. Κ. Θεοφυλάκτου ο.π, σ. 273).

31. ΑντιγόνηςΜπέλλου - θρεψιάδη, ο.π., σ. 111.

32. Ελ. Παυλίδη, ο.π,, σ. 42

33. ο.π., σ. 63-64

34. ο.π., σ. 75

35. Βλ. Αρχείον Πόντου ΛΖ (1980), Δημ. Μιχαλοπούλου, ο.π., σ. 275 όπου τα εξής: "... Η έκθεση δεν καταλήγει στη διατύπωση συγκεκριμένων συμπερασμά-

των. Είναι όμως διάχυτη στο κείμενο η ευνοϊκή στη διεξαγωγή μιας αποβατικής επιχείρησης στον Πόντο διάθεση του διοικητή της Ν. Βάσης στην Κωνσταντινούπολη... ".

36. Δημ. Μιχαλοπούλου, ο.π., σ. 278 όπου τα εξής: "Το μέγεθος του φόβου των Κεμαλικών σε συνδυασμό με την ολοκληρωτική σχεδόν απουσία άμυνας σ' όλη τη διάρκεια του βομβαρδισμού της Σαμψούντας (και μάλιστα στην πιο οχυρωμένη πόλη του Πόντου), δείχνουν με σαφήνεια τις πιθανότητες επιτυχίας που θα είχε το επιχείρημα αν σχεδιαζόταν σε ευρύτερη κλίμακα και αν συνδυαζόταν με αποβατική ενέργεια πεζικών δυνάμεων".

37. Εφημ. "Εμπρός"Αθηνών, κύριο άρθρο της28- 5-1922

38. Βλ. και Χρ. Εμ. Αγγελομάτη, Χρονικόν μεγάλης τραγωδίας, ο.π., σ. 415-416 όπου τα εξής: "Αλλ ' οι σύμμαχοι δεν είχον διάθεσιν να στείλουν στρατόν, ουδέ και την διάθεσιν να θεμελιώσουν ένα ανεξάρτητον Πόντον. Η ακραία αυτή ελληνική έπαλξις εβαρβαρώθη και πάλιν και τετρακόσιοι όλαι χιλιάδες Ποντίων εξωντώθηκαν από του 1916μέχρι του 1922... Οι Πόντιοι απομεμονωμένοι και ανυπεράσπιστοι έγραψαν την τελευταίαν, αλλά με απαράμιλλο ηρωισμόν σελίδα της ελληνικής Μικρασίας".

39. Κ. Σακελλαροπούλου, Η σκιά της-Δύσεως, Αθήναι 1954, σ. 54-55.

40. θ. Κ. θεοφυλάκτου, ο.π., σ. 270

41. Γ. Βαλαβάνη, απ., σ. 259.

42. Οδ. Λαμψίδη, Ποντιακαί έρευναι, ο.π., σ. 93.

Σας εύχομαι ολόψυχα

Χρόνια πολλά

Καλές γιορτές με υγεία, χαρά, δύναμη και ευημερία!
Καλά Χριστούγεννα και ελπιδοφόρο το 2023!

Ο Δήμαρχος Κόνιτσας
Νικόλαος Εξάρχου

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Εύχεται για το 2023 σε όλους τους συνεργάτες, φίλους και συνδρομητές του περιοδικού μας, που το στηρίζουν 38 χρόνια,

Υγεία, Ειρήνη και Προκοπή

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ ΩΣ ΜΑΘΗΤΗΣ

Ἐπιμέλεια: Χ. Γ. Γκοῦτος

Σέ βιβλίο πού ἐκδόθηκε τό 1976 μέ ἐπιμέλεια τοῦ καθηγητῆ Ἰ. Ἀναστασίου, ὑπό τόν τίτλο «Ἀθηναγόρας Α΄ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ὁ Ἠπειρώτης», τό κεφάλαιο γιά τήν παιδική ἡλικία καί τήν μόρφωση τοῦ Πατριάρχη τούτου (1886-1972), ὁ ὁποῖος λεγόταν τότε Ἀριστοκλῆς Σπύρου, γράφτηκε ἀπό τόν καθηγητή Κων. Φράγκο. Ἀπό τό κεφάλαιο αὐτό ἔχω διαλέξει καί συνθέσει καί μεταφέρω ἐδῶ τά κυριότερα τμήματά του πού περιέχουν ἐνδιαφέρουσες ἱστορικές πληροφορίες γιά τήν παιδική ἡλικία τοῦ Πατριάρχη, γιά τήν συνύπαρξη στήν Κόνιτσα χριστιανῶν καί μουσουλμάνων, γιά τά σχολεῖα τῆς Κόνιτσας καί γιά ὁρισμένους κατοίκους της τῶν ἐτῶν 1886-1903. Τό παρατιθέμενο περιστατικό τῆς ἀναφώνησης «θά γίνω δεσπότης» προέρχεται ἀπό παρόμοιο κείμενο τοῦ Κων. Φράγκου, δημοσιευμένο στό περιοδικό «Γρηγόριος Παλαμᾶς», τ. 1969 σελ. 230.

Εἷς ἰατρός, ὁ ἐκ Βασιλικοῦ (Τσαραπλανὰ) τῆς Ἠπείρου καταγόμενος Ματθαῖος Σπύρου, εἶναι ὁ πατὴρ τοῦ νεογεννήτου καὶ μία οἰκοδέσποινα ἡ Ἑλένη Σπύρου, τὸ γένος Μοκόρου, ἕλκουσα τὴν καταγωγήν της ἐκ τῆς Κονίτσης τῆς αὐτῆς περιοχῆς, εἶναι ἡ μήτηρ του. Ὁ πρῶτος ἐκ τῶν γεννητόρων, σεβαστός, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἰατρικὰς διαγνώσεις του, ἀλλὰ καὶ ἐστερημένος γλυκύτητος, ἐκληροδότησεν ἴσως εἰς τὸν υἱόν του τὰ γνωρίσματα τῆς αὐτοκυριαρχίας καὶ ἐλλείψεως ἐπιεικείας πρὸς τὸν ἑαυτόν του. Ἡ δευτέρα, ὑψηλὴ καὶ λεπτόσωμος, εὐγενὴς καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις γλυκυτάτη, ὑπῆρξεν ἀναντιρρήτως ἡ πηγὴ τοῦ ὅλου σχεδὸν τῶν φυσικῶν καὶ ψυχικῶν χαρισμάτων τοῦ μεγάλου ἀνδρός.

Ὁ πατήρ του, τύπος συνήθους καὶ φειδωλοῦ εἰς θρησκευτικὰς ἐκδηλώσεις χριστιανοῦ, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς φορεὺς ζώσης καὶ ἐνεργοῦ θρησκευτικῆς ἐπιδράσεως ἐπὶ τοῦ τέκνου του. Ὅλως ἀντιθέτως ἡ μήτηρ του, διὰ τῆς βαθείας καὶ ἐξαιρέτου πίστεώς της, τῶν θρησκευτικῶν ὕμνων καὶ τῶν περὶ Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ ἀφηγήσεών της, ὑπῆρξεν ἡ κυρία αἰτία ὄχι μόνον τῆς ἀφυπνίσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐμπεδώσεως καὶ ἐπαυξήσεως τοῦ θρησκευτικοῦ στοιχείου τῆς ζωῆς ἁπάντων τῶν τέκνων της. Ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ ἀνδρός της ἐκ τοῦ διατηρουμένου ὑπ᾽αὐτοῦ φαρμακείου ἐν Κονίτσῃ, προέβαινε πολλάκις εἰς τὴν δωρεὰν χορήγησιν φαρμάκων εἰς τοὺς πτωχοτέρους ἐκ τῶν πελατῶν τοῦ καταστήματος.

Ἐκ τῶν ἀνιόντων συγγενῶν τοῦ Πατριάρχου, ἤσκησαν ἐπ᾽αὐτοῦ, πλουσίαν εἰς ἀγαθότητα καὶ εἰς εὐλάβειαν ἐπίδρασιν ἡ ἐκ μητρὸς μάμμη καὶ οἱ θεῖοί του, μετὰ τῶν ὁποίων διήρχετο τὰ μεγάλα χρονικὰ διαστήματα τῆς ἐν Κονίτσῃ παραμονῆς

του. Ἦτο δὲ τόση ἡ ἕλξις τοῦ μικροῦ Ἀριστοκλέους πρὸς τὴν βορειοτάτην ἠπειρωτικὴν κωμόπολιν, ὥστε, ὡς διέσωσεν ἡ ἐξαδέλφη του Εἰρήνη Μοκόρου, πολλάκις οὗτος ἠκούετο λέγων πρὸς τὴν ἐκ μητρὸς μάμμην του: «Ἄχ μάνα καλή, γιατὶ ἔδωσες τὴ μάνα μου στὸ χωριό!». Δι' ἄλλων λόγων, διατὶ τὴν ὑπάνδρευσες εἰς τὸ Βασιλικόν;

Συμφώνως πρὸς τὰς μαρτυρίας, πρωτίστως μέν, τῆς κατὰ τὸ ἔτος 1871 γεννηθείσης ἐν Ἰωαννίνοις καὶ ὡς νηπιαγωγοῦ καὶ διδασκαλίσσης ὑπηρετησάσης ἐν Κονίτσῃ Οὐρανίας Ἰω. Τσιγαρίδου, τὸ γένος Γ. Σδράβου, εἶτα δέ, καὶ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Πατριάρχου, ὁ κατὰ κόσμον Ἀριστοκλῆς Σπύρου εἰς ἡλικίαν 6 ἐτῶν, καί, ἀκριβέστερον, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ σχολ. ἔτους 1892-93 ἐκινήθη διὰ πρώτην φορὰν πρὸς τὸ εἶδος τῆς ὠργανωμένης ἐκπαιδεύσεως διὰ τῆς ἐγγραφῆς του εἰς τὸ ἐν Κονίτσῃ λειτουργῆσαν καὶ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους νηπιαγωγεῖον. Ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγ. Νικολάου Κονίτσης παραμένει μέχρι σήμερον ἀνέπαφον τὸ κτήριον τοῦ μέχρι τοῦ ἔτους 1972 λειτουργήσαντος ἐντὸς αὐτοῦ νηπιαγωγείου τῶν νηπιακῶν ἐτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Ὡς νηπιαγωγὸν εἶχε τὴν εἰρημένην νηπιαγωγὸν καὶ διδασκάλισσαν, ἡ ὁποία ἐγνώρισε τοῦτον τὸ πρῶτον, ἐκτὸς τοῦ νηπιαγωγείου βεβαίως, εἰς ἡλικίαν δύο ἐτῶν, ἤτοι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ σχολ. ἔτους 1888-89, ὅτε ἐκείνη μὲν ἐγκαθίστατο εἰς τὴν Κόνιτσαν ὡς πρωτοδιορισθεῖσα νηπιαγωγὸς καὶ διδασκάλισσα, οὗτος δὲ διήρχετο ἀμερίμνως τὰς ἡμέρας του ὡς μικρὸς ἐγγονὸς φιλοξενούμενος ὑπὸ τοῦ ἐκ μητρὸς πάππου του Βασ. Μοκόρου.

Ἡ νηπιαγωγός του διετήρησε μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν τῆς ζωῆς της τὴν ἀνάμνησιν ἑνὸς νηπίου ὄχι μόνον καθαροῦ καὶ ἰσχνοῦ, ἀλλὰ καὶ ζωηροτάτου, τοὐλάχιστον κατὰ τὴν ἐν Κονίτσῃ διαμονήν του. Τὸ νήπιον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἔφερε «σακκάκι», «φουστάνι» καὶ «τσαρούχια», ἠρέσκετο νὰ ἀναπηδᾷ συνεχῶς ἐκ τῆς πλεοναζούσης ἐντὸς αὐτοῦ νηπιακῆς ἀνησυχίας. Κατὰ τὰς ἀναπηδήσεις ἀνεφώνει: «Θὰ γίνω δεσπότης». Τὸ αὐτὸ ἐπανελάμβανε καὶ εἰς στιγμάς, καθ' ἃς, πλήρης χαρᾶς, ἐκτύπα διὰ τῶν χειρῶν του τὰ γόνατα τῆς καθημένης διδασκαλίσσης του. Εἰς τὸ Βασιλικὸν ἐπεζήτει -κατὰ τὸ πλεῖστον μόνος- τὸν εὐρύτατον ὁρίζοντα τοῦ ἡμιερειπωμένου σήμερον παρεκκλησίου τοῦ Ἁγ. Γεωργίου τῆς γενετείρας του καὶ ἐκεῖ, μετὰ τὴν συνήθη ἐρημικὴν καὶ μονολογικὴν διάτασιν τῶν παιδικῶν ὀνείρων του, ἀπεκοιμᾶτο πολλάκις, ἔχων ὡς προσκεφάλαιον ἕνα οἱονδήποτε λίθον.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν παιδικῶν διὰ τὸν Πατριάρχην χρόνων, Τοῦρκοι καὶ Ἕλληνες ἐν Ἠπείρῳ συνέπαιζον ὡς παῖδες λιαν εὐχαρίστως. Οἱ πρῶτοι ἐκ τῶν δύο, παρευρισκόμενοι ἢ προσκαλούμενοι εἰς ἑορτὰς Ἑλληνικῶν σχολείων, ἤκουον ἀδιαμαρτυρήτως τὸ ἑλληνικὸν ἡρωϊκὸν ἆσμα. Ἄνευ οὐδενὸς δισταγμοῦ, ἀμφότεροι προσεκάλουν ἀλλήλους εἰς ἐνίας, τοὐλάχιστον, ἐκ τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν των. Ὁ κατακτητὴς ἐσέβετο, ὡς ἰδίας τὰς μεγάλας θρησκευτιὰς ἑορτὰς

τοῦ κατακτηθέντος, ὡς λ.χ. τὴν Μ. Παρασκευήν, καὶ ἐπέτρεπεν τὴν συμμετοχὴν τῶν τέκνων του εἰς τὸ μυστήριον τῆς ἐξομολογήσεως. Ὁ ὑπόδουλος, παρὰ τὰς αὐστηρὰς χριστιανικάς του πεποιθήσεις, ἔναντι τῶν θρησκευτικῶν ἐκροσώπων τοῦ κατακτητοῦ διετίθετο ἐνίοτε κατὰ τρόπον ἀνάλογον πρὸς τὴν συμπεριφορὰν τῶν οἰκείων τοῦ Πατριάρχου, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐσέβοντο μόνον τὸν δερβίσην τοῦ Βασιλικοῦ ἐξ ἴσου πρὸς τὸν ὀρθόδοξον ἱερέα του, ἀλλὰ καὶ ἐνεπιστεύοντο τὰ μυστικὰ τῆς καρδίας των ὄχι τόσον εἰς τὸν δεύτερον ὅσον εἰς τὸν πρῶτον ἐξ αὐτῶν.

Ὁ Ἀθηναγόρας ἐνεγράφη ὡς Ἀριστοκλῆς Σπύρου εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον Κονίτσης κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ σχολ. ἔτους 1893-94. Παρηκολούθησε δὲ τὰ μαθήματα τῶν δύο μὲν πρώτων τάξεων ἐν αὐτῷ, τῶν δύο δὲ τελευταίων ἐν τῷ Δημοτικῷ Σχολείῳ Βασιλικοῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ ἐξῆλθε λήγοντος τοῦ σχολ. ἔτους 1896-97. Τὸ σχολ. ἔτος 1897-98, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμφιβολίας, εὑρίσκει τὸν μικρὸν ἀπόφοιτον τοῦ 4ετοῦς Δημ. Σχολείου μαθητὴν τῆς Α΄ τάξεως τοῦ Σχολαρχείου. Τὰ δὲ ἑπόμενα, μαθητὴν τῶν ὑπολοίπων τάξεων τῆς αὐτῆς βαθμίδος ἐκπαιδεύσεως τῆς τότε ἐποχῆς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲ καί τινων τάξεων τοῦ Γυμνασίου.

Χωρὶς νὰ ἀποκλεισθῇ ἡ φοίτησίς του εἰς τὸ ἐν Βασιλικῷ λειτουργῆσαν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους Σχολαρχεῖον, ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ λόγος κυρίως περὶ τῆς φοιτήσεώς του εἰς τὸ ἐν Κονίτσῃ Σχολαρχεῖον ἢ τὸ Ἀστικόν, ὡς ἐλέγετο, Σχολεῖον. Ἡ φοίτησις αὕτη, ὑπερβᾶσα πάντως τὸ ἔτος καὶ μαρτυρουμένη τόσον ὑπὸ τοῦ B. Ohse ὅσον καὶ ὑπὸ τοῦ Ol. Clément, ἐβεβαιώθη ἐπαρκῶς ὑπὸ τοῦ Ἀθηναγόρου κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1963 ἐπίσκεψίν του εἰς Κόνιτσαν. Κατ' αὐτήν, δὲν ἐξέφρασε μόνον τὸν θαυμασμόν του διὰ τὸν τρόπον τῆς ἑρμηνείας τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων συγγραφέων ὑπὸ τοῦ διδασκάλου του καὶ σχολάρχου κατὰ τὴν διάρκειαν τριῶν γενεῶν Νικ. Παπακώστα, ἀλλὰ καί, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος πατρός, ἐπέδωσε τὸ παράσημον τῆς μαθητικῆς εὐγνωμοσύνης εἰς τὴν κόρην του Ἀγγελικὴν Παπακώστα-Φλώρου, διδασκάλισσαν-ἀπόφοιτον τοῦ Ζανείου Ἐκπαιδευτηρίου Κωνσταντινουπόλεως, διαμένουσαν εἰσέτι ἐν Κονίτσῃ.

Τὸ 1899 ὁ Ἀριστοκλῆς ἐνεγράφη εἰς τὸ ἐν Ἰωαννίνοις Λύκειον τοῦ Ἀ. Ἀράπη ὡς ἐσωτερικὸς μαθητής. Ἔτυχε μάλιστα ὅλως ἰδιαιτέρας περιποιήσεως παρὰ τῆς συζύγου τοῦ Ἀναστ. Ἀράπη, λόγῳ τόσον τοῦ προηγηθέντος τῆς ἐγγραφῆς θανάτου τῆς μητρός του, ὅσον καὶ τῆς ἐπισυμβάσης κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς φοιτήσεως ἀσθενείας του. Ἡ μήτηρ του ἀπεβίωσε κατὰ τὸ 13ον ἔτος τῆς ἡλικίας του (1899), ὁ δὲ πατήρ του κατὰ τὸ ἔτος 1908.

Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1903 ἐνεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης. Ἐπισκοπικὴν ἐγγύησιν διὰ τὴν εἰσδοχήν του ἀπετέλεσε ἡ συγκατάθεσις καὶ ἀνάληψις τῆς προστασίας του ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Κονίτσης Κωνσταντίνου.

Από τον Κωνσταντίνο Πάκο στον Πατέρα Αντώνιο Παπανικολάου

του **Ηλία Ανδρέου**

Οι πλέον παλαιοί από εμάς είχαμε την αγαθή τύχη να γνωρίσουμε τον αείμνηστο Κωνσταντίνο Πάκο, Διευθυντή του τότε Ορφανοτροφείου, νυν Κέντρο Παιδικής Μερίμνης. Ο Κ.Π. σπουδαίος παιδαγωγός με σπουδές στην Σουηδία διηύθυνε το Ορφανοτροφείο την δεκαετία του 1950 πλαισιούμενος από σπουδαίους δασκάλους των εφηρμοσμένων τεχνών, όπως ο εκλεκτός Διονύσιος Βαρδάκης, δάσκαλος επιπλοποιίας οι συγχωριανοί μου Παλαιοσελλίτες Παναγιώτης Κουφάλας, δάσκαλος υποδηματοποιίας και Αθανάσιος Στεργίου της ραπτικής.

Δεν παραλείπω τον Ελευθέριο Παγκέ, δάσκαλο μουσικής, αλλά και τον Απόστολο Κατή που κοσμούσε το όλο περιβάλλον με υπέροχα άνθη.

Διδασκαλική και ηθική διαπαιδαγώγηση συνόδευσε δεκάδες μαθητές στην οδό της επαγγελματικής επιτυχίας και οικογενειακής ευτυχίας.

Εβδομήντα σχεδόν χρόνια χωρίζουν τους δύο άνδρες της επικεφαλίδος.

Ο πρώτος ανήκει στο Πάνθεον των σπουδαίων παιδαγωγών ο δε δεύτερος νεωτεριστής της ουτοπίας για έναν καλύτερο κόσμο απαλλαγμένο από αδικίες, στερήσεις, αποκλεισμούς.

Κορυφαίος διδάξας ο σπουδαίος Αλβέρτος Σβαϊτσερ, πάστορας, γιατρός, εξαίρετος και δεξιοτέχνης του εκκλησιαστικού αρμονίου χάθηκε στα βάθη της Αφρικής προσφέροντος στους ιθαγενείς σημαντικές υπηρεσίες. Με το αγαπητό διδάσκαλο Δημήτριο Ντάφλη είχαμε κάποιες παρεμβάσεις προκειμένου να ξεπεραστούν κάποια εμπόδια και να δοθεί το κτίριο της «Εταιρείας Λαϊκής Βάσης» στην «ΚΙΒΩΤΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ» υπό την Δ/νση του Πατρός Αντωνίου Παπανικολάου.

Σήμερα αντιμετωπίζουμε τα εύλογα ερωτήματα των συμπολιτών μας ως προς την αλήθεια των όσων καταμαρτυρούνται εις βάρος του Πατρός Αντωνίου.

Αγαπητοί Συμπολίτες:

Ποια ήταν η πρώτη μας επαφή με την «ΚΙΒΩΤΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ»: Κοριτσάκια φοβισμένα, συνεσταλμένα, στο προσωπάκι τους αντικαθρεφτίζονταν ο προηγούμενος βίος της εγκατάλειψης, της απουσίας αγάπης, οικογενειακού ενδιαφέροντος, ο ζόφος μιας ζωής χωρίς αύριο.

Σήμερα τις Κυριακές στον Ιερό Ναό Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης αντικρίζουμε στα πρόσωπα των κοριτσιών το εντελώς αντίθετο.

Πρόσωπα γελαστά, καρδιές ευγενικές που τον χαιρετισμό τους τον συνοδεύουν με χίλια ευχαριστώ και χίλιες ευχές.

Τι υπέροχο θέαμα να αντικρίζεις τα μεγαλύτερα σε ηλικία να προσφέρουν

προστασία στα μικρότερα. Ομολόγησα σε ένα ότι είχε υπεισέλθει στο ρόλο της μητέρας όπως συντρόφευε το μικρότερο στη Θεία Μετάληψη αλλά και στην επιστροφή στην δομή.

Πρέπει να παραδεχθούμε πως στην εποχή μας η αποκαλούμενη Τέταρτη Εξουσία εκείνη του Τύπου και λοιπών τηλεοπτικών δικτύων έχει υποσκελίσει το Δημοκρατικό μας Πολίτευμα και έχει εγκαθιδρύσει την δική της ΤΗΛΕ-ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ. Αυτή κρίνει, δικάζει καταδικάζει πολύ δε ακραίο ανεβάζει κατεβάζει κυβερνήσεις. Δυστυχώς για να χρησιμοποιήσω την ορολογία του ποδοσφαίρου τα Μ.Μ.Ε. όχι μόνον εμάς τους πολίτες μας παίζουν μονότερμα αλλά το πολύ χειρότερα μας έχουν στήσει στο τέρμα και μας εκτελούν με πέναλτυ. Η εφημερίδα το «ΒΗΜΑ» όχι μόνον θεωρείται αλλά όντως είναι μια εφημερίδα η οποία σέβεται την νοημοσύνη των αναγνωστών της.

Και όμως την Κυριακή στις 27 Νοεμβρίου 2022 σε άρθρο της άγνωστης σε μένα Νίκης Λυμπεράκη ανέγνωσα τα ακόλουθα «Οι φωτογραφίες που κοσμούν τις φωτισμένες προθήκες του ισογείου δείχνουν χαρούμενα παιδιά να παίζουν, να γράφουν, να τραγουδούν.

Σήμερα αναρωτιέμαι αν οι φωτογραφίες έδειχναν αυτό που έβλεπαν τα μάτια μου ή μήπως τα χαμόγελα ήταν σκηνοθετημένα για να κρύψουν βασανιστήρια, κακομεταχείριση, καταναγκαστική εργασία και νέα κεφάλαια δυστυχίας στις ήδη πονεμένες ζωές τους.»

Και εγώ με την σειρά μου κ. Λυμπεράκη διερωτώμαι μήπως οι φιλόλογοί μου Γεροντίδης Χριστόφορος, Γεώργιος Μπακόλας, Νικόλαος Ρεμπέλης, μήπως ο καθηγητής του Συνταγματικού Δικαίου Αριστόβουλος Μάνεσης που εκδιώχθηκε από την χούντα των συνταγματαρχών δεν μου έμαθαν την ορθή ετυμολογία των όρων βασανιστήρια και καταναγκαστική εργασία. Απορώ πως η σύνταξη του ΒΗΜΑΤΟΣ δέχθηκε το ανωτέρω απόσπασμα στο δημοσίευμα της Ν. Λυμπεράκη.

Σε τελική ανάλυση πιστεύω πως σε μια Πολιτεία που λειτουργεί όπως είναι θεσμοθετημένη έπρεπε τα αρμόδια Εποπτικά της Όργανα και πρωτίστως η Δικαιοσύνη το συντομότερο να διερευνήσουν και να εκδώσουν τα ανάλογα πορίσματα και παραπεμπτικά βουλεύματα για τυχόν αξιόποινες πράξεις στερώντας τις τηλε-περσόνες των πρωϊνάδικων και τον κίτρινο τύπο από αυτή την μολυσματική τροφή.

Καλώς ή κακώς η Χώρα μας είναι πολύ πίσω αναφορικά με τον θεσμό της ευρείας υιοθεσίας παιδιών, όλος αυτός ο θόρυβος έβλαψε και βλάπτει την ιδρυματική προστασία αθώων-τρυφερών υπάρξεων. Η κοινωνία της Κόνιτσας στην συντριπτική πλειοψηφία περιβάλλει με εμπιστοσύνη τον πατέρα Αντώνιο.

Φίλε του περιοδικού θυμήσου, έστειλες τη συνδρομή σου;

Οι μάσκες στη ζωή μας

Οι μάσκες από τους αρχαίους χρόνους αποτελούσαν απαραίτητο εργαλείο στις θεατρικές παραστάσεις για τους διάφορους ρόλους των ηθοποιών.

Σήμερα οι μάσκες αποτελούν όπλο κατά του covid όπως και τόσα άλλα που η επιστήμη χρησιμοποιεί για την προστασία της υγείας μας. Πολλά άλλαξαν στη ζωή μας. Οι αποστάσεις μεταξύ των ατόμων στους διάφορους χώρους, η απομόνωση, ο φόβος, το άγχος και η ανασφάλεια αποτελούν καθημερινό βίωμα. Η χρήση της μάσκας ευρύτερα κρύβει και άλλες πτυχές. «Φοριέται» κυριολεκτικά και μεταφορικά για να κρύψει σκέψεις και συναισθήματα που δεν μας βολεύουν στον κοινωνικό περίγυρο. Προσπαθούμε να δείξουμε κάτι άλλο από αυτό που πράγματι είμαστε.

Θέλουμε να δείξουμε ότι είμαστε διακριτικοί, έντιμοι, ευγενικοί, πολιτισμένοι. Κρύβουμε τα ελαττώματα που μας δυσκολεύουν στην συνύπαρξη με τους άλλους.

Εκτός μάσκας είμαστε άλλοι, οι αληθινοί.

Ο αυστηρός προϊστάμενος παρενοχλεί τη γραμματέα του.

Ο ιερέας που εξομολογεί, εκμεταλλεύεται τις αδυναμίες των πιστών.

Ο γιατρός περιμένει με διάφορες προφάσεις το φακελάκι.

Ο σοβαρός έμπορος σερβίρει εύκολα προϊόντα αμφίβολης ποιότητας.

Ο έφορος κλείνει φακέλους με το αζημίωτο.

Ο δικηγόρος μηχανεύεται τρόπους και τερτίπια να βγάλει λάδι τον ένοχο για προφανείς εγκληματικές πράξεις με το αζημίωτο.

Όλα στο βωμό της ιδιοτέλειας και του άνομου συμφέροντος.

Η μάσκα είναι το ισχυρό όπλο της υποκρισίας. Έτσι ο ανήθικος άνθρωπος παριστάνει τον ηθικό, ο ευτελής παρουσιάζεται ως σπουδαίος, ο ασήμαντος ως σημαίνων πρόσωπο, ο σάπιος ως ακέραιος και άμεμπτος, ο ψεύτης ως λάτρης της αλήθειας, ο βιαστής ως προστάτης των ηθών, ο δειλός ως γενναίος, ο καιροσκόπος ως ευφυής και άξιος πολίτης. Πρόκειται για θλιβερή διαπίστωση.

Επιβάλλεται λοιπόν σε όλους μας, αξιοποιώντας τις καθημερινές εμπειρίες να ξεσκεπάζουμε ό,τι κρύβεται πίσω από τις όποιες μάσκες και μεθοδεύσεις των επιτηδείων που εκμεταλλεύονται την ευπιστία και συγκροτούν το περιβάλλον της «αρπαχτής», της απάτης και της αναξιοπρέπειας.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΠ. ΖΑΝΗΣ

ΓΑΜΠΡΟΣ ΣΤΗ ΜΑΥΡΗ ΓΗΣ

† Αναστάσιος Ευθυμίου

Με την συμπλήρωση 23 χρόνων, από τότε που έφυγε απ' τη ζωή ο αείμνηστος Αναστάσιος Ευθυμίου, δημοσιεύουμε το πιο κάτω διήγημα από το βιβλίο του «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ». Πνευματικό μνημόσυνο για την προσφορά του στην Ιστορία και Λαογραφία του τόπου μας.

Σ.Τ.

Φτωχικό μα καλοσυγυρισμένο ήταν το σπιτάκι της γριάς Πέπως της Μήτσαινας του Ρούντα ή Νούτση στον Αππόστολο μαχαλά στη Ράχη. Δυό χωρίσματα όλα κι όλα με τα κατώγια του από κάτω. Το ένα το βαθύ η ογνίστα το χειμωνιάτικο ήταν μισοσκότεινο γιατί 'ταν τριγυρισμένο από τα σπίτια τα γειτονικά. Δεξιά του ήταν το Νουτσέϊκο που είχαν ένα μεσάρι κοινό γιατί ήταν αδερφομοίρια, από πάνω ήταν το Βαγγελάδικο, και ζερβιά το Λιακέϊκο. Το άλλο το χώρισμα όμως ο οντάς είχε παραθύρια προς το δρόμο απ' όπου έμπαινε ήλιος και αγέρας, κι αγνάντευε κανένας τον κατήφορο προς την Παναγία και το σκολειό και τ' αργαστήρια.

Ένα χρόνο νωρίτερα από τον καιρό που αρχίζομε την ιστορία μας, το φτωχικό αυτό σπιτάκι ήταν γεμάτο χαρά και ευτυχία. Η γριά Μήτσαινα είχε κάνει τους αρραβώνες του μοναχογιού της Αριστείδη με την Τασιά του Γιάννη του Γκαμπότση και σαν γύρισαν οι αρραβωνιστάδες που άλλαξαν τα ειδήσματα, με τις δώρες στον ώμο, είχαν μαζωθεί όλοι οι φίλοι της και συγγενήδες και την ευχιούνταν.

- Χαϊρλήτικα, και καλά στέφανα.

- Ευχαριστώ, ευχαριστώ, και στους παιδιούς σας, απαντούσε όλο χαρά και γέλιο η κυρά Μήτσαινα.

Και ήταν ευτυχισμένη αληθινά ετότε. Χήρα και βασανισμένη είχε αναθρέψει η κακόμοιρη τα δυό της τέκνα, και εδώ και λίγα χρόνια είχε παντρέψει το μεγαλύτερο την κόρη της Λένκω δίπλα στη γειτονιά της στο Γιωργκάκη τους Βαγγελάδες· καλός αχαμνός μια φορά την είχε βάλει στο δρόμο του Θεού. Τώρα θα πάντρευε και τον Αριστείδη της. Θάπαιρνε νύφη για να τηράξει το σπίτι της και τις βαριές δουλειές της οξωτέρας, κι αυτή θα σύχαζε έναν κόμπο κάνοντας μονάχα τις μέσα δουλειές του σπιτιού, ό,τι μπορούσε, και τρανεύοντας τα εγγονάκια της.

Τώρα όμως τα πράγματα είχαν αλλάξει, και μαύρα φίδια (οι πικροί λογισμοί) έζωναν το νου και την καρδιά της δύστυχης γερόντισσας. Τώρα το μοναχοπαίδι της, το φως το αποκούμπι και η

ελπίδα των γηρατιών της, κοίτουνταν χλωμό κιτερνιάρικο και αδύναμο στον έρημο οντά της, και μέρα με την ημέρα μαράζωνε κι ελυωνε σαν το κερί.

Ξενοδουλεύοντας και διακονεύοντας ακόμα τόχε τρανέψει η ταλαίπωρη, και καθόνταν αυτή μισονηστική πολλές φο-

ρές για να μην του λείψη αυτουνού τίποτε, νε τ' αυγό του νε το γάλα του. Και κρέας ακόμα του συμμάζευε και τόθρεφε, με όλη την εφτώχια της, για να της γένει άξιο και γερό, γιατί τόβλεπε πάντα ντελικάτο κι α-χαμνούτσικο.

«Είναι στην ανάπτυξη, ρίχνει μπόϊ το παιδί και γι' αυτό ναι ψηλό λιανό, μη το σιάζεσαι» της έλεγαν στη γειτονιά.

Και στο σχολειό τον είχε στείλει τον Αριστείδη της, στους δασκάλους το Γιώργη Δολιανίτη και το Γιαννάκη Μανώλη κι είχε μάθει γράμματα, και ως τα δεκαπέντε χρόνια του τον φύλαγε στο σπίτι. Κατόπι τον ταξίδεψε. Τον έστειλε στα Γιάννενα με τους συμπεθέρους της τους Βαγγελάδες και Δασκαλάδες τους Λιακαίους να μάθει μαραγκός και ταβαντζής. Όπως και νάναι αυτή η τέχνη ήταν ελαφρότερη. Οι μαστόροι οι χτιστάδες δούλευαν όξω στον ήλιο και στη βροχή και τους έτρωγε η ζέστα κι η κακοκαιρία. Και όταν πήγαιναν και δούλευαν όξω στα χωριά η ζωή των παιδιών των μαστορόπλων καταντούσε σωστό μαρτύριο.

Τη νύχτα βοσκούσαν τα μουλάρια του μπουλουκιού και κοιμόταν με τόνα μάτι ανοιχτό φυλαγοντάς τα να μη χωδούν στα ξένα χωράφια και κάνουν ζημιές. Και μόλις έσκαζε η χαραυγή τραβούσαν για τα νταμάρια απ' όπου κουβαλούσαν ολημερίς, πέτρα ασβέστη, άμμο ή χώμα, και ό,τι άλλο χρειαζόταν οι μαστόροι.

Δουλειά των παιδιών ήταν και να μαγειρεύουν και να πλένουν τα τσανάκια των μαστόρων. Και τις Κυριακές και τις μεγάλες εορτές που οι μαστόροι αναπαυόταν και χουζούρευαν στις ταβέρνες και στους καφενέδες, τα ταλαίπωρα τα μαστορόπλα μαγείρευαν, κι έπλεναν και ξεψείριαζαν τα σκουτιά τα δικά τους και των μεγάλων μαζί.

Οι ταβαντζήδες όμως δούλευαν σχεδόν πάντα μέσα στα αρχοντικά των Γιαννίνων στον ήσκιο και σφουνιτοί: δεν τους έτρωγαν ο ήλιος και η βροχή, ούτε το κρύο το κακό. Ο Αριστείδης περνούσε καλά, και ως τα είκοσι του χρόνια, ως τα πέρσυ, είχε μάθει σχεδόν καλά και την τέχνη και είχε γίνει ένας καλός μαστοράκος, γιατί 'ταν έξυπνος και κοψοκέφαλος. Τον καμάρωνε κάθε χρόνο η βασανισμένη μάνα σαν γύριζε το χειμώνα από το ταξίδι και τον χαιρόταν που μεγάλωνε και είχε γίνει τώρα πια σωστός άντρας. Είχε διορθώσει καλά και το σπιτάκι τους, και υπακούοντας στη θέληση της καλής του μάνας είχε αρραβωνιαστεί και κατόπι ταξιδεύτηκε.

Όλο το καλοκαίρι δούλεψε καλά κι έφιασε τη γαμπριάτικη στολή του. Φουστανέλλες και πεσιλιά κεντηστά, πουκάμισο ολοκαίνουργιο, φέσι και κάλτσες και καινούργια κορδέλια δικά του και της νύφης, καθώς και μαντήλια λογιαστά και ό,τι άλλο χρειαζόταν. Τάβαλε όλα μαζί σ' ένα μικρό σεπετάκι που τόφιασε και το σκάλισε μοναχός του με μεράκι, και αφού το κλείδωσε καλά τόχε δώσει στους κερατζήδες και το φέρανε στη μάνα του.

Κατόπι άρχισε να μαζεύει γρόσια για τα έξοδα του γάμου, και περίμενε με λαχτάρα πότε ναρθούνε τα Χριστούγεννα για να ξαναγυρίσει στο χωριό.

Αλλά γύρισε γληγορώτερα και αναπάντεχα από τ'Αηδημητριού. Γύρισε άρρωστος και μισοπεθαμένος....

Ένας αναθεματισμένος μπέης τους είχε γίνει φόρτωμα να του φιάσουν τη

σκεπή του σαραγιού του στα Γιάννενα. Μόλις είχε σκολάσει τα τοιχώματα και βιαζόταν να το σκεπάσει πριν πιάσουν τα πρωτοβρόχια για να μην του γίνει ζημιά. Και οι μαραγκοί πήγαν και έβαλαν εμπρός" αλλ' απ' εκείνο που σκιαζόταν δε γλύτωσαν. Οι βροχές αρχίνησαν τσίρι - μίρι, και ο κακός ο μπέης τους βίαζε να δουλεύουν και με την κακοκαιρία ακόμη, μουσκεμένοι, για να το σκολάσουν γλήγορα.

Εκεί την άρπαξε την πούντα ο καϊμένος ο ντελικάτος Αριστείδης κι έπεσε στο στρώμα. Ένα μήνα βασανίστηκε με ακατάπαυστο βήχα και πυρετό, και κατόπι σαν συνήλθε λίγο τι, τον έβαλαν καβάλα στο μουλάρι και τον έφεραν στο χωριό.

Σαν τον είδε η δόλια η Μήτσαινα κερί λαγαρισμένο, φάντασμα σωστό, φιδοκόπηκε. Αλλά έκανε κουράγιο, και τον κατέβασε από το μουλάρι, τον ανέβασε στο σπίτι, και άρχισε να του κάνει το καλλύτερο χουσμέτι (περιποίηση) που μπορούσε. Έσφαξε κοτόπουλα και κατσίκια, τόφιανε ότι φαΐ λαχταρούσε η ψυχή του και φάνηκε λίγο σα να δυνάμωνε. Ο πυρετός όμως δεν τον άφηνε τον ταλαίπωρο τον Αριστείδη, και σαν πήρε ο Μάρτης έγινε πάλι τα ίδια και χειρότερα.

Τι γιατριές, τι πραχτικά, τι μαντζιούνια δεν του έφιασε. Του κάκου. Φώναξε και το μουχτάρη τον κυρ. Κωτούλα που έκαμνε τον πραχτικό γιατρό, καθώς και τον Κώτσιο Κυπαρίση" δεν μπόρεσαν να τον γιατρέψουν. Πήρε και το γιατρό το Σούρλα από την Πρυσόγιαννη και τον ξέτασε, και τότε της είπε το φοβερό μυστικό.

- Το παιδί σου καϊμένη γριά είναι χτικιασμένο, το πλεμόνι του πειράχτηκε. Θέλει φαί καλό κι αγέρα καθαρό, κι ο θεός βοηθός· κουράγιο, τι να σου πω

Και η φτωχή γριούλα άρχισε να πουλάει και το βιό της ακόμα για να ταΐση καλλύτερα το μονάκριβο της, και να πληρώνει και τους παπάδες που έβαζε να κάνουν λειτουργίες και παρακλήσεις. Αλλά μ' όλες της τες φροντίδες μ' όλα της τα τρεχάματα, το δύστυχο παλληκάρι έσβυνε μέρα με την ημέρα. Ο σκληρός και αδυσώπητος χάροντας που τόχε σαϊτέψει πρόωρα το τριγύριζε από παντού. Απελπισμένο, χλωμό, λαχανιασμένο, λυωμένο από τον πυρετό, και βασανισμένο από τον ακράτητο βήχα κι από τις αιμοπτύσεις που του αφαιρούσαν σταγόνα προς σταγόνα τη ζωή, κοίτουνταν στο στρώμμα του αδύναμο και βυθισμένο στα ονειροπολήματά του.

Ήταν σαν και τώρα και πέρυσι Μάης και απόπασχα που είχε αρραβωνιαστεί, αλλά και πριν και μετά την αρραβώνα δεν είχε βρεθεί ποτέ ολομόναχος με την Τασιά την αρραβωνιαστικιά του: και τόχε καημόν και μαράζι στην καρδούλα του. Δυό τρεις φορές που είχε πάει στο σπίτι της, μια με το Βλάμη του για να φαν τ' αυγά της αρραβώνας κι άλλες καναδύο μονάχος του, εκείνη είχε σπεύσει να εξαφανιστεί. Τη μια φορά μάλιστα την πέτυχε ολομόναχη και την άρπαξε από το τσίπι (άκρη) του τσιπουνιού της- αλλά εκείνη γρήγορη και σβέλτη σαν ζαρκάδι του είχε ξεφύγει και είχε πηδήξει από την γκλαβανή (καταπακτή) κάτω στο κατώγι της. Είχε συγκρατήσει όμως αποτυπωμένη στη μνήμη του τη μορφή και την εικόνα της, εκείνης της στιγμής και την έφερνε, την ξανάβλεπε τώρα με την φαντασία του, ο

δύστυχος ο νιός σαν μιά γλυκειά και θεσπέσια οπτασία, γεμάτη έκπληξη ανάκατη με φόβο και χαρά μαζί. Άλλοτε πάλι την έβλεπε στο ονειροπόλημά του σαν άδολη και χαριτωμένη παιδούλα όταν βοσκούσαν εδω και δέκα χρόνια τα κατσίκια τους μαζί με όλα τα μαχαλόπουλα και έπαιζαν κάπου - κάπου και κοινά παιχνίδια- και άλλοτε μεστωμένη κόρη πιά δεκαπέντε δεκάξι χρονών εδώ και δυό τρία χρόνια πριν (δεν ήταν τότε αρραβωνιασμένοι) που έσερναν το χορό στο σιάδι του Αηποστόλου στις γιορτές και στα πανηγύρια (τα επισημόημερα) τσιούπες και παιδιά κάποτε μαζί, και νυφοδιάλεγαν τα παλληκάρια· αλλά πάντα με την θέληση και την έγκριση των γονικών τους. Από την τελευταία φορά όμως από πέρυσι δεν την είχε ξαναιδεί πια, και την αποζητούσε η ψυχή του και την ήθελε.

Είχε παρακαλέσει πρώτα την πεθερά του όταν ερχόταν και τον έβλεπε, και σαν εκείνη αποκόπηκε σιγά - σιγά παρακάλεσε τη μάνα του να πάει να της πει για να ρθεί κρυφά η κόρη να την ιδεί αλλά στάθηκε αδύνατο. Ο Γιάννης ο Γκαμπότσης δεν τόστρεγε αυτό με κανένα τρόπο. «Άκου εδώ συμπεθερά, (το συμπεθερά τό ειπε με μισή φωνή και ξώκαρδα) τέτοιο πράγμα είναι αδύνατο των αδυνάτων να γιένει. Ποιά τσιούπρα αρραβωνιασμένη πήγε ποτέ στο σπίτι του γαμπρού που θαρθεί κι η δική μου; Που ακούστηκε αυτό; Ας γιένει καλά το παιδί σου και τότε δική του θάναι δε γυρνώ το λόγο μου».

Και στενοχωρήθηκε τότε πολύ ο δύστυχος ο Αριστείδης όπως και η ταλαίπωρη η μάνα του· αλλά είχαν ακόμα την ελπίδα και οι δυό τους πως θα περνούσε το κακό, και θ' αποχτούσε πάλι την υγεία του, και τότε θα γινόταν δική του γυναικούλα και η Τασιά.

Τώρα όμως... Τώρα που δεν είχε πια τη δύναμη να σηκωθεί από το έρημο στρώμα του, και μόνο από το παραθύρι του οντά αγνάντευε τον έξω κόσμο, την άνοιξη, την πρασινάδα, τα λουλούδια, και ένοιθε πως η ζωή έφευγε σιγά - σιγά από μέσα του· τώρα ήθελε περισσότερο παρά ποτέ να την ιδεί έστω κι από μακρυά, έστω κι έξω από το δρόμο να περάσει. Να αντικρύσει τη λυγερή κορμοστασιά της, το όμορφο της πρόσωπο, και να πεθάνει παίρνοντας μαζί του την εικόνα της.

Τα ξεμολογήθηκε όλα αυτά στη φτωχή μανούλα του, που με απερίγραπτη προσπάθεια κράταγε τα δάκρυά της, κι εκείνη η ταλαίπωρη σηκώθηκε και πήγε ξανά στο Γκαμποτσιάδικο. Ο Γκαμπότσης είχε φύγει ταξίδι και βρήκε τη Γιαννοβιά, που εδώ και δυό μήνες δεν είχε ξαναπατήσει πια στο σπίτι της για να ξαναϊδεί το δόλιο παλληκάρι και να το παρηγορήσει στην αρρώστεια του.

Δειλά δειλά άρχισε να την παρακαλάει, αλλά η Γκαμπότσιω απαντούσε πάντοτε τα ίδια. Αυτό δεν είχε γίνει πουθενά, και δεν μπορούσε να γίνει, να το βγάλει από το νου της η Μήτσαινα.

Ταπεινώθηκε η δυστυχισμένη η Ρούνταινα, έπεσε στα ποδάρια της Γιαννοβιάς, έκλαψε, παρακάλεσε, αλλά χωρίς αποτέλεσμα.

- Ας είναι κι όξω από το δρόμο κάνεμ να περάσει να την ιδεί· θαρρώ μην πάρει κουράγιο και γιένει καμιάν μεταβολή στην ασθένεια του μώρ Γιαννοβιά, της είπε.

- Δεν μπορώ, δεν έχω ούτ' εντολή

από τον άντρα μου, τι να σου κάμω....

Και έφυγε απελπισμένη.

Από το ύφος της το περίλυπο την κατάλαβε ο Αριστείδης πριν ακόμα του μιλήσει.

- Τι σου είπαν μάνα; δεν έρχεται.... έκανε με την ξεψυχισμένη του φωνή.

- Ποτέ μη φτάκη κι έρθει, απάντησε κάνοντας κουράγιο με το στανιό η δύστυχη.

- Ας γιένεις εσύ καλά και Τασιές βρίσκομε πεντακόσιες. τι λιες εκεί! τι λιές· σάμα τ' είναι καμιά ηλιοκαταβασμένη..

Το άρρωστο παλληκάρι δεν αποκρίθηκε, αλλά βυθίστηκε ακόμη πιο πολύ στον πόνο του και στην απελπισία του.

Κατόπι με καναδύο ξαδέρφες του που ήρθαν να τον ιδούν της έστειλε χαμπέρι της ίδιας της Τασιάς. Και πήγαν εκείνες και την αντάμωσαν κρυφά και την εξόρκισαν.

«Αμάν! για όνομα του Θεού, την είπαν, ο άνθρωπος πεθαίνει, δεν είναι πλέον για ζωή χάνεται. Αλλά δεν του βγαίνει κολάϊ η ψυχούλα του πρωτού σε ιδεί. Σόχει σεβντά μεγάλον ο δύστυχος. 'Αειντε να περάσουμε κρυφά από τη μάνα σου όξ' από το δρόμο να σε ιδεί και να πεθάνει ο κακόμοιρος».

- Κι αν μαθευτεί τι τζιουβάπι (απόκριση) θα δώκω στα γονικά μου· θα με σκοτώσ' ο Γιάν' Γκαμπότσης.

- Δεν μαθεύεται, έλα.

- Όχι, δε μπορώ.

Και η Τασιά στάθηκε ανένδοτη.

Για να πούμε όμως και του στραβού το δίκιο, ήταν πολύ αυστηρά τότε - εδώ κι εκατό χρόνια - τα έθιμα του χωριού. Κόρη αρραβωνιασμένη όχι μοναχά δεν πατούσε στο σπίτι του γαμπρού, αλλά ούτε μαζί του έπρεπε ποτέ ν' ανταμωθεί και ιδωθεί έστω και μέσα στο ίδιο της το σπίτι. Έξω στη στράτα πάλι, αν απαντούσε συγγενείς ή φίλους του γαμπρού (του αρραβωνιαστικού της δηλαδή) έπρεπε να αλλάξει δρόμο τρέχοντας σαν ζαρκάδι. Κι αυτά τα έθιμα διατηρήθηκαν σχεδόν αναλλοίωτα ως το τέλος του δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου και λίγο αργότερα ακόμη, ώσπου τα σάρωσε και τάκανε σκόνη ο οδοστρωτήρας του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Πώς μπορούσε λοιπόν η θυγατέρα του Γκαμπότση να παραβεί τις προαιώνιες αυτές συνήθειες και αρχές, και να θεωρείται κατόπι για τίμια και νοικοκυροπούλα;

Κι έτσι ο ταλαίπωρος ο Αριστείδης απελπισμένος και τρισδυστυχισμένος, αφού εξάντλησε και την τελευταία σταγόνα της ζωής, ξεψύχησε ένα ανοιξιάτικο δειλινό στην αγκαλιά της έρημης μανούλας του και της πονεμένης αδερφής του. Έσβησε σαν καντήλι που σώθηκε το λάδι του και σαν κεράκι ταπεινό εμπρός στο φύσημα του ανέμου.

Τον έκλαψε, τον θρήνησε η δόλια η Μήτσαινα, και τον στόλισε με τα αφόρεγα γαμπριάτικα σκουτιά του.

- Δεν τάβαλες για να παντρευτείς με την άπονη Τασιά καμάρι μου, θα τα βάλεις για να πάρεις γυναίκα σου τη μαύρη γης, του είπε.

Μαζεύτηκαν όλη η γειτονιά κι ο μαχαλάς για να την παρηγορήσουν και να τη συλλυπηθούν' και τον ξημέρωσαν με κλάματα και μοιρολόγια.

Αλλά σαν έφεξε το πρωΐ η χαροκαμένη μάνα έστειλε και φώναξε το γέρο Γιώργη το γύφτο το βιολιτζή, και όταν ήρθε τον πήρε κρυφά στο άλλο χώρισμα και τον κουβέντιασε.

«Γιώργη μου,του είπε, εγώ τον φλοϊ-

σμένο και τον ziουρισμένο τον Αριστείδη μου τον ετοίμαza για γαμπρό και μου τον πήρε ο μαύρος χάρος. 'Αλλο παιδί δεν έχω για να παντρέψω. Τώρα τον δίνω γαμπρό στη μαύρη γης. Θέλω να πάρεις και τον Κήτο της Μαρίγιας και τα παιδιά σου με τα βιολιά και το λαβούτο σας, και να τον πάμε παίzοντας λυπητερά - λυπητερά ως το σιάδι στην εκκλησία. Θα πλερωθείτε για τον κόπο σας»..

«Τι να σου πω μωρ' Μήτσαινα, της αποκρίθηκε ο Γιώργης, γέρασα και τέτοιο πράγμα δεν μόλαχε να το κάμω ποτέ μου. Ακουστά όμως τόχω πως αλλού έχει γιένει εδώ στη Βούρμπιανη όμως δεν θυμιούμαι να ματάγινε. Τι να σου πω κι εγώ, μη σε γελάσ' ο κόσμος».

- Το γέλιο ας τόχουν για λόγου τους, εγω θέλω νάρθης και θα πλερωθείς.

- Ναρθώ....

- Τήραξε μη με γελάσεις κι εγώ δεν ξέρω τι θα γίνει, θέλω το λόγο σου' ότι λαλήσ' η καμπάνα θάρθετε.

- Θαρθούμε.

Σαν έφυγε ο Γιώργης, η Μήτσαινα έβαλε να της στολίσουν το μπαργϊάκι.

Παραξενεύτηκε η κόρη της, παραξενεύτηκαν όλος ο κόσμος αλλά υπάκουσαν. Ήταν τόσο πονεμένο, τόσο ικετευτικό, αλλά και τόσο επιταχπκό το βλέμμα της πολυβασανισμένης γερόντισσας, που δεν τόλμησε κανείς να φέρει αντίρηση. Έβγαλε το μαντήλι που είχε φερμένο επίτηδες ο μαύρο - Αριστείδης της, το κρέμασαν στο κοντάρι, έβαλαν και μήλα κόκκινα και βασιλικούς και λούλουδα και το στόλισαν, και το κρεμάσανε στο παραθύρι. Στόλισαν και την κόφα (πλόσκα) και την γέμισαν κρασί, και τα ετοίμασαν όλα σαν σε γάμο. «Μη παραξενεύεστε, έλεγε η Μήτσαινα αναστενάzοντας, δεν το πάντρεψα zουντανό το καμάρι μου θα το παντρέψω πεθαμένο· αφήστε με να κάμω ό,τι θέλω γιατί θα σας καταριαστώ».

Έβαλαν το γαμπροστολισμένο λείψανο στο νεκροκρέβατο, και του βάλαν και στεφάνι και zυγό, κι όλα τα γαμπριάτικα στολίδια.

Και σαν ήρθε η ώρα η στερνή και χτύπησε η καμπάνα για να γίνει η κηδεία, τότες όλος ο κόσμος έμειναν με το στόμα ανοιχτό απ'την κατάπληξή τους σαν είδαν νάρχεται ο Γιώργης με το τακίμι του και τα βιολιά τους παραμάσχαλα.

- Συμπεθέρα! τι είν' αυτά, τι πας να κάνεις; φώναξε ο γείτονας και συμπέθερός της ο Κώτσιο Βαγγέλης.

- Τίποτα συμπέθερε, γαμπρός ήταν και γαμπρόν θα τον κινήσω, απάντησε ήρεμα η χαροκαμένη γερόντισσα.

- Δεν είναι σωστά πράγματα αυτά, πρόστεσε κι ο αντροξάδερφός της ο Γιάννη Νούτσης.

- Είσαι στα καλά σου;

- Τάχω τετρακόσια αφέντη μου, ξέρω τι κάνω.

Ο Δάσκαλος και γείτονας ,ο Γιαννάκη Μανώλης όμως, δεν το βρισκε και τόσο παράξενο το πράγμα.

- Εχω ιδεί και άλλα παλληκάρια, και νιόνυφες ακόμα, είπε, που τους έθαψαν με τα βιολιά. Αφήστε τη να ξεντουχάνη (ξεσπάσει), να της περάσει ο καημός της.

Το ίδιο και ο Παπαzήσης, Παπαδήμου ο γνωστός λεβεντό- παπας που ήρθε μαzί με τον Παπαγιώργη Κεκέλη και με τον Παπακώστα να σηκώσουν το λείψανο. Στην αρχή παραξενεύτηκε, αλλά κατόπι δεν το θεώρησε κακό.

- Λυπητερά θα βαρέσουν, είπε, έχει ξαναγίνει κι αλλού.

Οι άλλοι δυό συνάδελφοί του συμφώνησαν μαζί του, και το λείψανο σηκώθηκε.

Μπροστά πήγαινε ένα παιδί με την κόφα στο χέρι σαν συχαριάτης, και παραπίσω άλλο παιδί που κρατούσε το μπαργιάκι (το φλάμπουρο) στολισμένο. Παρακοντά κατόπι ακολουθούσαν τα εξαπτέρυγα, οι παπάδες, το νεκροκρέββατο με τους φίλους και συγγενείς γύρω το και τέλος τα βιολιά που μόλις σταματούσαν οι παπάδες την ψαλμωδία τους έπαιρναν λυπητερά και παραπονιάρικα μοιρολόγια που έκαναν τον κόσμο όλο να κλαίει και να αναρριγεί. Πού τάβρισκε ο μάστρο - Γιώργης όλ' αυτά; Όσα είχε μαθημένα κι ακουστά από παπούδες - προσπαπούδες, όλα τουρχόνταν τώρα στο μυαλό, και απ' εκεί κατέβαιναν στις χορδές και στο δοξάρι του βιολιού του. Ύστερα από ογδόντα χρόνια κι ο δισέγγονός του ο Νικολάκης ο Χαλκιάς (που αποτελεί σήμερα μαζί με τα παιδιά του το συγκρότημα των λαϊκών οργάνων της Ε.Η.Μ.) παρόμοια μοιρολόγια έπαιξε με το κλαρίνο του για μια πεθαμένη νύφη του αρχιτσέλιγκα Νικόλα Μάμου επάνω στο Πληκαδίτικο βουνό στο Γράμμο.

Η σκηνή έμοιαζε με αρχαία τραγωδία, σαν να γινόταν η ταφή κάποιου ήρωα του Τρωικού πολέμου. Επιβλητική και πολύκοσμη κατέβαινε σιγά - σιγά η νεκρική πομπή προς την Παναγία στο κουλούρι στο νεκροταφείο. Οι ψαλμωδίες, τα βιολιά που θρηνούσαν και στέναζαν, ο κόσμος που έκλαιγε με επικεφαλής την χαροκαμένη μάνα και την μονάκριβη αδερφή του νεκρού, φάνταζαν σαν κάτι το μυθικό, το απόκοσμο, το βγαλμένο μέσα από τον κόσμο των ονείρων και το μη αληθινό. Και όμως, όλα έγιναν αληθινά, και εντυπώθηκαν άσβυστα στη μνήμη της μικρής τότε παιδούλας - γειτόνισσας της Πέπως - της Φροσύνης του Γιάννη Διάκου της γιαγιάς μας, που κατόπι, γριά πλέον, ύστερα από πολλά χρόνια μας τα αφηγήθηκε.

Και όταν έφτασαν πια στην εκκλησία το έργο του μάστρο Γιώργη και των συντρόφων του με τα βιολιά τελείωσε. Έφυγαν σιωπηλά και διακριτικά. Τον Αριστείδη τον περίλαβαν οριστικά οι παπάδες.

Το μπαργιάκι το βάλανε, κι αυτό μέσα στο μαύρο μνήμα σύμφωνα με την επιθυμία της γριάς Μήτσαινας, και μόνο η κόφα έμεινε για να πιούν ο κόσμος και να συγχωρέσουν το πεθαμένο παλληκάρι που έπαιρνε την πλάκα για πεθερά και την μαύρη γης γυναίκα.

Μαζί με τους θρήνους όμως της χαροκαμένης μάνας και της ξαδερφωμένης αδερφής έσμιξε και η Τασιά η σκληρόκαρδη αρραβωνιαστικιά τώρα τους δικούς της, αγναντεύοντας κρυφά τη νεκρική πομπή από ένα παράθυρο. Κισκάδικο, μετανοιωμένη ίσως για την τόσο άσπλαγχνη συμπεριφορά της που την επέβαλε μάλλον περισσότερο η συνήθεια και το έθιμο του χωριού παρά η ίδιο η καρδιά της.

Αλλά αλλοίμονο όμως στο λεβέντη που έριξε τα νειάτα του στη μαύρη γης, και στην δυστυχισμένη μάνα που έζησε φαρμακωμένα τα στερνά της χρόνια. Η αρραβωνιαστικιά του Αριστείδη γρήγορα παρηγορήθηκε, και ξαναρραβωνιάστηκε και παντρεύτηκε με το Μήτρο Μούσιο.

25 ΧΡΟΝΙΑ ΄ΕΡΙΦΙΛΕΙΟ ΕΠΑΘΛΟ΄

Σε μία σεμνή τελετή, στο ΄ΚΟΥΣΕΙΟ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ΄ (Κ.Ε.Κ.), δόθηκε και φέτος για 25η συνεχή χρονιά - Αργυρή Επέτειος ! – στις 28 Νοεμβρίου 2022, στις 12.00 μ., το ΄ΕΡΙΦΙΛΕΙΟ ΕΠΑΘΛΟ΄, για το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023. Η τιμηθεί σα με το ΄Επαθλο ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ, του Δημητρίου και της Νεκταρίας, αποφοίτησε τον Ιούνιο του 2022, από το ΕΠΑ.Λ. Κόνιτσας και συγκεντρώνοντας 20.415 μόρια (!), εισάγεται 2η στην Ανωτάτη Σχολή Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών, του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στην Θεσσαλονίκη . Στην απονομή παρέστησαν η Λυκειάρχης του ΓΕΛ. Κόνιτσας κα Ειρήνη Γιαννίτση, ο δικαιολογημένα υπερήφανος- Λυκειάρχης του ΕΠΑ.Λ. Κόνιτσας κος Στέφανος Καρασάββας, η συνεργάτης του Καθηγήτρια κα Βασιλική Γούσια, ο τ. Δήμαρχος Κόνιτσας κος Μάκης Χατζηεφραιμίδης -επί θητείας του οποίου καθιερώθηκε το εν λόγω ΄Επαθλο-, γονείς, συγγενείς και φίλοι των επιτυχόντων , κ.αλ.

Ο Αθλοθέτης του Επάθλου Δρ Δημήτριος Κων. Κούσιος, αφού ευχαρίστησε και συνεχάρη τους δύο Λυκειάρχες, για την εξαιρετική επιτυχία τους που κατάφεραν να πετύχουν φέτος στις Πανελλαδικές εξετάσεις του 2022, από την ακριτική Κόνιτσα, (8 + 8 =) 16 μαθητές τους, παρέδωσε το ΄Επαθλο στην, φοιτήτρια πλέον, ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ, με τη συνοδευτική επιταγή των 1.000€ και από ένα μικρό αναμνηστικό δώρο στους παρευρισκόμενους επιτυχόντες μαθητές.

Ακολούθησαν σημαντικές ομιλίες των κ.κ. Στ. Καρασάββα, Ειρ. Γιαννίτση, Βασ. Γούσια, συγκινητική δευτερολογία του κ. Μ.Χατζηεφραιμίδη και χειροκροτώντας όλοι την αγαπητή Φρειδερίκη, που δεξιώθηκε όλους τους παρισταμένους ευχήθηκαν Καλή Σταδιοδρομία και κάθε Επιτυχία στην νέα της ζωή. Και του Χρόνου.

Η ομιλία του κ. Καρασάβα:

Αξιότιμε κ. Κούσιε, συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι, αγαπητά μας παιδιά,

σας καλωσορίζω σήμερα εδώ στην ακριτική περιοχή της Κόνιτσας για να ευχαριστήσουμε προσωπικά εσάς και το Εριφίλειο Ίδρυμα για την ευγενική του χειρονομία στην μαθήτρια που αρίστευσε και στους μαθητές και μαθήτριες που διακρίθηκαν για τις επιδόσεις τους στις Πανελλαδικές εξετάσεις τη σχολική χρονιά 2021-2022.

Αρχικά θα ήθελα να συγχαρώ το Εριφίλειο Ίδρυμα που έχει θεσπίσει να τιμά τους μαθητές που αγωνίζονται στο πνεύμα της ευγενούς άμιλλας και που επιτυγχάνουν σε δύσκολες συνθήκες τους στόχους τους, στόχους, που καθορίζουν συχνά το μέλλον τους.

Τα πιο θερμά συγχαρητήρια βέβαια ανήκουν σε σας, τους μαθητές μας. Ο δικός σας αγώνας ήταν ο πιο δύσκολος. Εσείς κοπιάσατε, εσείς διαβήκατε με πείσμα και υπομονή τον δύσκολο, αλλά αδιάλειπτο δημιουργικό δρόμο της γνώσης και της μάθησης, εσείς αγωνιστήκατε για τα όνειρα σας και βγήκατε στο τέλος νικητές.

Συγχαίρω λοιπόν θερμά εσάς, τους μαθητές μας, για το σθένος, την αποφασιστικότητα και την εργατικότητα που επιδείξατε για να πετύχετε το στόχο σας.

Και η επιτυχία η δικιά σας είναι το δικό μας κέρδος και η δίκιά μας η χαρά σήμερα. Γιατί όπως η οικογένειά σας χαίρεται με κάθε επιτυχία σας, έτσι και εμείς που αποτελούμε (ας μου επιτραπεί) μια μεγάλη οικογένεια βλέπουμε και αντιμετωπίζουμε την επιτυχία σας με μεγάλη ικανοποίηση. Αυτό είναι το κίνητρο που μας δυναμώνει να παλεύουμε δίπλα σας, κοντά σας, δίνοντας ό,τι καλύτερο μπορούμε σε κάθε παιδί.

Εύχομαι κι ελπίζω κάθε επιτυχία σας να αποτελεί προάγγελο για μεγαλύτερες και σπουδαιότερες κατακτήσεις στο ταξίδι της ζωής σας.

Ανοίγοντας τα φτερά σας, να θυμάστε πάντα με αγάπη κι ευγνωμοσύνη όσα σας πρόσφεραν οι γονείς σας που υποστηρίζουν σταθερά τα όνειρα σας, αλλά κι εμείς οι Καθηγητές σας, που προσπαθούμε να σταθούμε αρωγοί και συνοδοιπόροι στις μάχες που δίνετε.

Να είστε πάντα γεροί και δημιουργικοί, να θέτετε υψηλούς στόχους και να κατακτάτε την κορυφή. Τέλος εύχομαι από καρδιάς, όπου κι αν φτάσετε να παραμείνετε άνθρωποι και να μη σταματάτε ποτέ να ονειρεύεστε!

Σ.: Το περιοδικό μας συγχαίρει τον **κ. Κούσιο** για την αξιόλογη προσφορά του και μακάρι να βρεθούν και άλλοι μιμητές.

Σ.Ε.

Αρρώστιες και γιατροσόφια του παλιού καιρού

Οι πρόγονοί μας ζούσαν με συνεχή άσκηση του σώματος λόγω ασχολιών στο ύπαιθρο. Η διατροφή τους ήταν φυσική, με τρόφιμα και φρούτα χωρίς φυτοφάρμακα, λιπάσματα κι ορμόνες. Γι' αυτούς τους λόγους ο οργανισμός τους ήταν γερός και ανθεκτικός έχοντας κάποια ανοσία σε ορισμένα μικρόβια. Φυσικά, δεν ήταν απαλλαγμένοι τελείως από αρρώστιες, αλλά πολλές απ' αυτές τις αντιμετώπιζαν ήπια και με πρακτικό τρόπο, αφού επιστήμονες γιατροί στα πολύ παλιά χρόνια δεν υπήρχαν και κατόπιν που βγήκαν σπουδαγμένοι, στα χωριά ήταν δυσεύρητοι. Έτσι από γενιά σε γενιά κάποιοι γέροντες και πιο πολύ γερόντισσες, μετέδιδαν τις εμπειρίες η μια στην άλλη και με βότανα κι άλλα γιατροσόφια προσπαθούσαν να θεραπεύσουν τις αρρώστιες. Πολλές φορές κατέφευγαν και στην επίκληση του Θείου για την αποτροπή ή θεραπεία με τη μεσολάβηση των παπάδων που διάβαζαν διάφορους ψαλμούς και ευχολόγια...

Όταν σαράντιζαν οι λεχώνες, έπρεπε όπως δήποτε να πάρουν την ευχή του παπά. Το μητρικό γάλα θεωρούνταν απαραίτητο για να εφοδιαστεί με αντισώματα ο οργανισμός του νεογνού. Ακόμα και αν δεν «κατέβαζε» γάλα μια λεχώνα θα έβαζαν το μωρό να θηλάσει σε κάποια γυναίκα που είχε γεννήσει πρόσφατα στο χωριό. Αν σε ένα μικρό πονούσε το αφτί, έριχναν μέσα μια σταγόνα λάδι από το καντήλι. Αν θα είχε κάρκαλο (κοκκύτη) του έδιναν ένα κύπελλο «γομαρόγαλο».

Για το «κόψιμο κρέατος» (θλάση μυών), εφάρμοζαν «το μέτρημα». Κάποια γριά έπαιρνε ένα ραβδί και μετρούσε τρεις πιθαμές με το'να χέρι, από τη μια άκρη του ραβδιού. Έπειτα ξαναμετρούσε άλλες τρεις πιθαμές με τ' άλλο χέρι. Αν υπήρχε διαφορά μεταξύ των δύο μετρημάτων, τότε γινόταν η διάγνωση ότι ο πόνος οφειλόταν σε κόψιμο κρέατος, όπως έλεγαν. Η γριά έλεγε κάποιες ευχές, ξορκίζοντας το κακό και ο ασθενής περίμενε υπομονετικά τη γιατρειά.

Για «το κριθαράκι» ένα μικρό σπυράκι έξω από το μάτι, έβαζαν ένα πρωτότοκο αγόρι να «το αλυχτήσει». Επαναλάμβανε δηλαδή τρεις φορές: «Σήμερα σε βλέπω, αύριο να μη σε ξαναδώ".

Για διάφορα αποστήματα χρησιμοποιούσαν κεροπάνια. Βουτούσαν, δηλαδή, ένα κομμάτι πανιού σε λιωμένο κερί και το έβγαζαν αμέσως. Μόλις κρύωνε το τοποθετούσαν στο απόστημα.

Για δυσκολία στην ούρηση έπιναν αφέψημα αγριάδας (ρίζες).

Για τον ίκτερο (κιτρινάδα) χρυσή, πήγαιναν σε κάποιον που ήξερε να την «κόψει». Έκοβε, δηλαδή, ένα κρεατάκι πάνω από τα μπροστινά δόντια.

Για το στρίψιμο του αφαλού χρησιμοποιούσαν ένα νεροπότηρο σαν βεντούζα με κατάλληλη κίνηση για επαναφορά του αφαλού στη θέση του.

Για το μαύρισμα του σώματος μετά από μεγάλο ξυλοδαρμό, έσφαζαν μια προβατίνα και φορούσαν όπως ήταν ζεστό το δέρμα στον ξυλοδαρμένο.

Για το κρυολόγημα, σε μικρούς και μεγάλους, έδιναν διάφορα αφεψήματα από τσάι βουνού, βουζιάνθια, μολόχα, λιπάνθια (τίλιο), χαμομήλι κ.ά. Ζεστά πίτουρα ή ζεστή κεραμίδα στο στήθος, κομπρέσα με πρωτοράκι και εντριβές στις πλάτες. Στους μεγάλους, στουμπισμένο σινάπι ζεσταμένο με πρωτοράκι), στο στήθος ή στις πλάτες. Σε πολύ κρυωμένους έριχναν και βεντούζες αν δεν έφευγε γρήγορα το κρύωμα.

Για τον πονόδοντο κρατούσαν αρκετή ώρα στο στόμα μια γουλιά ρακί. Πολλοί έβαζαν στο δόντι στουμπισμένη ρίζα σκάρφης (φυτό) που καταπράυνε τον πόνο, αλλά διέλυε και τα διπλανά δόντια.

Για τον πυρετό, αφέψημα από ένα βότανο που το 'λεγαν θερμασιόχορτο. Για τον πονόκοιλο, βραστή ρίγανη. Για την ευκοιλιότητα, βραστά σούρβα ή κράνια. Για το βήχα, ζεστά ροφήματα. Για τσιμπήματα μέλισσας, γάλα συκιάς στο σημείο του τσιμπήματος.

Τσίμπημα σκορπιού: σκοτωμένο το σκορπιό και στουμπισμένο τον έβαζαν πάνω στο τσίμπημα. Τσίμπημα φιδιού: ελαφρό τρύπημα πολλές φορές με βελόνι, γύρω από το μέρος του τσιμπήματος, ρίχνοντας ξίδι ή γάλα και πιέζοντας το δέρμα προς τα έξω να βγει το δηλητήριο.

Για αφαίμαξη, βδέλλες που έφερναν από τη λίμνη της Λαψίστας. Για τρύπημα απο καρφί σε χέρι ή πόδι, έριχναν καυτό λάδι για να μη μολυνθεί η πληγή. Σε πρήξιμο από «τσιορίτσες», έβαζαν φύλλο από κλωστάρι (φυτό) ή μισό κρομμύδι που έβγαζαν το εσωτερικό και έβαζαν μέσα λάδι και τριμμένο σαπούνι. Το ζέσταιναν λίγο στα κάρβουνα και μετά το τοποθετούσαν στο σπυρί. Στις πληγές ζώων έβαζαν κατράμι.

Σ.Τ.

«... Γιατί μορφωμένος είναι ο ανώτερος άνθρωπος, ο εξελιγμένος συναισθηματικά. Αυτός που θέτει τον εαυτό του σε δεύτερη μοίρα, για να εξυπηρετήσει τον διπλανό του.

- Μορφωμένος είναι αυτός που δε βλέπει γύρω του μικρούς και μεγάλους, υψηλούς και χαμηλούς. Αυτός που δεν είναι κόλακας μπροστά στους υποτιθέμενους ανώτερους και τύραννος μπροστά στους κατώτερους.

- Μορφωμένος είναι αυτός που βλέπει γύρω του συνανθρώπους του, που πονεί για τη λύπη τους και χαίρει για τη χαρά τους...».

Μαρία Λιουδάκη

Η Μ.Λ. (1884-1947) ήταν μια φωτισμένη δασκάλα, διακεκριμένη λαογράφος και αγωνίστρια της Εθν. Αντίστασης.

Από το 1937 μέχρι το 1940 εργάστηκε στο Λαογραφικό Αρχείο προσφέροντας τεράστιες υπηρεσίες στην ελληνική λαογραφία.

Προσωπικότητες
(Αὐθεντικές καὶ Ψευδεπίγραφες)

Προσωπικότητες, σὲ γενικὴ θεώρηση, εἶναι τὰ διακεκριμμένα καὶ καταξιωμένα πρόσωπα τῆς κοινωνίας, ἀναγνωρισμένα ἐπίσημα ἢ ἀνεπίσημα ἀπὸ αὐτή, μὲ αὐστηρὰ ἀντικειμενικὰ καὶ αἰσθητικὰ κριτήρια.

Διαθέτουν μεγάλη ἠθικοπνευματικὴ καὶ ἀνθρωπιστικὴ βαρύτητα, ἐνῶ ἡ ἐπιδραστικὴ ἐμβέλειά τους ξεπερνᾶ τὰ συνήθη ὅρια μιᾶς ἰδιαίτερης πατρίδας, μιᾶς ἐπικράτειας καὶ φθάνει στ' ἀκρότατα σημεῖα τοῦ φυσικοῦ κόσμου.

Ξεχωρίζουν γιὰ τὰ χαρισματικὰ τάλαντα, τὶς ἱκανότητες, τὶς ἀρετές, τὴν καταλυτικὴ καὶ ὠφελιμιστικὴ ἐπίδραση στοὺς διάφορους τομεῖς δραστηριοτήτων, προάγουν τὴ γνώση, συμβάλλουν στὴν ἐξέλιξη τῆς ἔρευνας, τῶν ἐπιστημῶν, τῶν τεχνῶν, τοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ ἀγωνιζόμενοι πρεσβεύουν τὴν εἰρήνη. Ἔχουν ἔμφυτη τὴ δύναμη συγχώρεσης καὶ τῆς σωφρονιστικῆς τιμωρίας.

Μὲ τὸν καθαρὸ ἐκφραστικὸ λόγο, τὴν ἐξαίρετη ἀνθρωπιστικὴ προσφορὰ ἔργου, τὴ διαρκὴ ἀγωνιστικὴ συμπεριφορά, τὶς φανταστικὲς ἐπιστημονικὲς ἀνακαλύψεις στὸν κόσμο, τὸν ἄδολο χαρακτήρα, τὴ γενετικὴ ταπεινότητα, ὑπερυψώνονται ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ καὶ δίκαια ἀναγορεύονται σὲ ἐθνικὲς καὶ παγκόσμιες αὐθεντικὲς προσωπικότητες.

Διακοσμοῦν τὸ κοινωνικὸ στερέωμα μὲ τὴν παρουσία τους καὶ ὡσὰν ἀπλανεῖς, φωτεινοὶ ἀστέρες, μεγάλου διαμετρήματος, κατακλύζουν τὸ χῶρο μὲ τὸ ὑπέρλαμπρο φῶς τῆς εὐεργετικῆς φύσης τους.

Ἄτομα μὲ ἀκαδημαϊκὲς περγαμηνές, σοφοὶ ἐπιστήμονες-ἐρευνητές, γίγαντες τῆς διανόησης, μεγαλοφυΐες τῆς μουσικῆς, τῆς ζωγραφικῆς, τῆς γλυπτικῆς, τῆς ποίησης, τῆς λογοτεχνίας, τοῦ χοροῦ, ἔντιμες καὶ διορατικὲς πολιτικές, στρατιωτικές, θρησκευτικὲς μορφές, σεμνοὶ πρωταθλητὲς ἀγώνων, καθ' ὅλα ἄψογοι, ἡρωϊκοὶ ἀγωνιστὲς καὶ ὑπερασπιστὲς τοῦ δίκιου, τῆς εἰρήνης, τῆς ἀλήθειας καὶ πλῆθος ἄξιων ἐπώνυμων καὶ ἀνώνυμων ἀνθρώπων, ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων καὶ ἡλικιῶν ἐμφανεῖς καὶ ἀφανεῖς, ἀποτελοῦν τὴν τιμητικὴ τάξη τῶν αὐτόφωτων καὶ λαμπερῶν προσωπικοτήτων.

Ἡ φωτεινότητα αὐτῶν μὲ τὶς ξεχωριστὲς ἱκανότητες καὶ τὰ τάλαντα, ἐνισχύεται ἀκόμα περισσότερο, ὅταν τὸ ἠθικοπνευματικὸ δυναμικὸ διαλύει καὶ ἐξουδετερώνει τὰ ἐπικίνδυνα σκοτεινά, πονηρὰ νέφη ποὺ ἐπιχειροῦν νὰ ἀμαυρώσουν τὴν προσωπικότητά τους.

Ἄξια καὶ δίκαια λοιπὸν καταλαμβάνουν τὴν πρώτη σειρὰ τῶν αὐτόφωτων,

αὐθεντικῶν προσωπικοτήτων-φωστήρων, σὲ ἀντιδιαστολὴ μὲ τοὺς ἀμφιλεγόμενους καὶ ἑτερόφωτους ἀστέρες, τῆς δανειζόμενης καὶ ἀσθενικῆς λάμψης, ποὺ παρακλητὰ ἀντλοῦν ἀπὸ ἀντανάκλαση φωτεινῆς δέσμης, ἀπροσδιόριστης, πλὴν ὅμως συγκεκριμένης ἐνεργειακῆς πηγῆς.

Οἱ ψευδεπίγραφες (ψεύτικες) ἑτερόφωτες Προσωπικότητες, ἀπεγνωσμένα ἐξωραΐζονται, μὲ τὴ ματαιόδοξη καλαισθησία τους, τὴν ἐξεζητημένη ἐνδυμασία, τὴ μεγαλόστομη, προσποιητὴ καὶ ὑποκριτικὴ ὁμιλία, τὸ σκηνοθετημένο χαμόγελο, τὴ διαμόρφωση, ἀτομικοῦ ἐξωτερικοῦ διάκοσμου καὶ τὴ διαφημιστικὴ προβολή, στὴν προσπάθειά τους νὰ διαμορφώσουν μίαν ἀσθενική, ἔστω, ἑτερόφωτη λαμπρότητα, προφανῶς παγιδευτικὴ, παραπλανητικὴ καὶ ἀσφαλῶς πλασματική, χωρὶς οὐσιαστικὸ ἀποτέλεσμα.

Ἀποτελοῦν θλιβερὲς ἀπομιμήσεις καὶ κακέκτυπα τῶν ἀληθινῶν καὶ αὐθεντικῶν προσωπικοτήτων.

Ἀνεξάρτητα ὅμως ἀπ' τὴν ποιότητα τῶν προσωπικοτήτων, συχνὰ αὐτοδιαψεύδονται ὅταν ὁ ψυχικός τους κόσμος στερεῖται τοῦ ἤθους, τῆς ἀρετῆς, τοῦ μέτρου δικαίου, τῆς καλωσύνης, τῆς καταδεκτικότητας, τῆς φιλοκαλίας καὶ τῆς φιλαλληλίας.

Οἱ ἐλλείψεις αὐτὲς μειώνουν τὴ λάμψη αὐτῶν καὶ γιὰ τὸ λόγο ὅτι ἡ ἐνεργειακὴ πηγὴ τροφοδοσίας πιθανὸν νὰ ἔχασε τὴν ἰσχύ της καὶ ἡ συνειδησιακὴ εὐαισθησία νὰ ἐκφυλίστηκε.

Εὔκολα λοιπὸν ἀποκαλύπτεται το κίβδηλον τῆς φτιασιδωμένης προσωπικότητας ποὺ εἶναι εὐδιάκριτη καὶ ἀπό μακρινές ἀποστάσεις.

Στὶς κατηγορίες τῶν προσωπικοτήτων (αὐθεντικῶν ἤ ψευδεπίγραφων) ὑπεισέρχονται αὐθαίρετα καὶ λαθραία διασημότητες κάθε μορφῆς, ἄσχετα ἄν διαθέτουν ἤ ὄχι τὶς ἀπαιτούμενες προδιαγραφές, τὴν αὐτόφωτη λαμπρότητα (ὄχι ἐφήμερη), τὴν πολύπλευρη προσφορὰ ὠφέλιμων ἔργων καὶ τὶς ὁποῖες ὁ κόσμος ἔντιμα τὶς ἀξιολογεῖ καὶ ἀνάλογα τὶς ἀποδέχεται καὶ πολλαπλὰ τὶς ἀπορρίπτει καὶ τὶς ἀγνοεῖ.

Στὶς περιπτώσεις αὐτὲς ἐπιχειρεῖται μέσῳ τῆς λαθροθηρίας ἡ κάρπωση καὶ ἀπόκτηση τῆς καλῆς φήμης, τῆς καλυμμένης ἐντιμότητας, στὸν ἀγώνα ἀναρρίχησης στὰ φωτεινὰ ἐπίπεδα τῶν αὐθεντικῶν προσωπικοτήτων, χωρὶς τὰ ἀναγκαῖα ἠθικοπνευματικὰ ἐφόδια καὶ χωρὶς προθέσεις κοινωνικῆς καὶ ὠφελιμιστικῆς προσφορᾶς.

Θεωροῦνται λαθροκυνηγοὶ προσωπικότητας...!

Ὅμως στὶς ἀνθρώπινες κοινωνίες ζοῦν, κινοῦνται καὶ ἀθόρυβα, ἀθέατα διεξάγουν τὸν ΚΑΛΟ ἀγώνα, ἀνώνυμα καὶ ἐπώνυμα πρόσωπα, πλούσια ἤ φτωχά, ἀνεξάρτητα ἀπὸ γνώσεις ἤ ἀξιώματα μὲ ἄοκνη καὶ συνεχὴ δράση καὶ ἱκανοποιητικὴ κοινωνικὴ προσφορὰ τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν.

Κόντρα

Ἔχουν αὐτόφωτη λάμψη καὶ χάρη ἀνάλογη τῶν αὐθεντικῶν προσωπικοτήτων καὶ ὑπερέχουν πολλαπλά, τῶν ψευδεπίγραφων (ἐπίπλαστων) καθότι τὸ ἠθικὸ ἐκτόπισμά τους εἶναι μεγαλύτερο μὲ ἀξιόλογη ἀνθρωπιστικὴ δράση.

Ἂν καὶ στεροῦνται κάθε εἴδους προβολῆς ἤ ἄλλων δυνατοτήτων (ὅπως συμβαίνει στὶς ἀλλοτριωμένες προσωπικότητες) ὑπερέχουν σὲ λάμψη ἀπὸ ἄλλες ἐπώνυμες προσωπικότητες.

Ἰσάξια συνυπάρχουν μὲ τὶς αὐθεντικές, παρὰ τὴ διαφορὰ λαμπρότητας, στὸ κοινωνικὸ στερέωμα σὰν αὐτόφωτα στολίδια.

Εὐπρόσδεκτα φιλοξενοῦνται στὶς καρδιὲς, στὶς ψυχὲς καὶ στὶς συνειδήσεις τῶν ταπεινῶν καὶ ἔντιμων ἀνθρώπων.

Ἡ ἀφάνεια αὐτῶν δὲν μειώνει στὸ ἐλάχιστο, τὴν ὑπεροχή τους ἀπέναντι στὶς ἀμφιλεγόμενες προσωπικότητες, διότι διαθέτουν εὐαίσθητη ψυχή, ἁγνότητα συναισθημάτων καὶ προθέσεων, ἠθικὸ ὑπόβαθρον καὶ ἀνθρωπισμό.

Ἀσπάζονται ἐξίσου τὸ δίκιο, τὴν ἀλήθεια, δὲν ἀντιδικοῦν μὲ τοὺς συνανθρώπους ἀλλ' ἀντίθετα ὁμονοοῦν καὶ βοηθοῦν αὐτούς.

Ἂν τελικὰ ὁ καθένας πράττῃ τὸ καθῆκον πρὸς τὴν κοινωνία καὶ ἔχῃ ἐπίγνωση τῆς ἀποστολῆς στὸν κόσμο, αὐτοδίκαια ἀποτελεῖ μιὰν αὐτόφωτη προσωπικότητα, ἀληθινή, μὲ μικρότερη ἴσως λαμπρότητα ἤ φωτεινὴ ἐμβέλεια, πάντοτε ὅμως πραγματική, ξεκάθαρη μὲ ἔντονη ἀνθρωπιστικὴ δράση καὶ στόχο τὴν εὐτυχία τοῦ συνόλου τῶν κοινωνιῶν.

Ὅμως στὴν κατηγορία τῶν πραγματικῶν καὶ αὐθεντικῶν προσωπικοτήτων μποροῦν νὰ ἐνταχθοῦν οἱ ἱκανοὶ καὶ διάσημοι πολιτικοὶ ἤ στρατιωτικοὶ ἡγέτες τοῦ κόσμου, μόνον ὅταν συγκεντρώνουν καὶ διαθέτουν τὶς ἀπαιτούμενες προδιαγραφὲς γιὰ τὸ χρίσμα αὐτὸ καὶ ἰδιαίτερα τὴ μεγάλη ἠθικοπνευματικὴ καὶ ἀνθρωπιστικὴ βαρύτητα καὶ τὴν ἀγωνιστικότητα γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη στὴ Γῆ.

Μαζύ τους καὶ κάθε ἀνθρώπινη ὕπαρξη ποὺ διαθέτει τὶς ἀρετὲς τῶν αὐθεντικῶν προσωπικοτήτων, τὸ ἠθικό ὑπόβαθρο, τὴν ἀνιδιοτελὴ προσφορὰ στὴν κοινωνία καὶ εἰρηνικὰ δραστηριοποιοῦνται ὑπὲρ τοῦ δίκιου καὶ τοῦ ΚΑΛΟΥ.

Γεώργιος Μαυρογιάννης

ΚΟΝΙΤΣΑ

Μην ξεχνάτε
την συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας.

Ο Προστάτης-Άγιος των Μετεωρολόγων

Κάθε επαγγελματική ομάδα έχει το δικό της Προστάτη-Άγιο. Οι ναυτικοί έχουν τον Άγιο Νικόλαο, οι αστυνομικοί τον Άγιο Αρτέμιο, οι οδηγοί τον Άγιο Χριστόφορο, οι εκπαιδευτικοί τους Τρεις Ιεράρχες κ.λπ. Εξαίρεση ίσως αποτελούν οι διορθωτές κειμένων, οι οποίοι, σύμφωνα με την παρατήρηση του δημοσιογράφου Παντελή Μπουκάλα. έχουν για προστάτη ένα δαίμονα, το δαίμονα του τυπογραφείου!

Για τους μετεωρολόγους της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας (ΕΜΥ), η 8η Νοεμβρίου, γιορτή των προστατών των αεροπόρων Αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ, είναι ημέρα αργίας, επειδή η ΕΜΥ υπάγεται διοικητικά στην Πολεμική Αεροπορία. Οι επαγγελματίες μετεωρολόγοι δεν πετούν βέβαια όπως οι πιλότοι της Πολεμικής Αεροπορίας, αλλά καθημερινά παρέχουν σε αυτούς μετεωρολογική υποστήριξη κι έτσι κέρδισαν και αυτοί τη συγκεκριμένη αργία. Όμως, δικαιούνται και αυτοί τον δικό τους Προστάτη - Άγιο που δεν μπορεί να είναι άλλος από τον Προφήτη Ηλία που γιορτάζεται στις 20 Ιουλίου.

Σύμφωνα με τη χριστιανική παράδοση, ο Προφήτης Ηλίας είναι ο έφορος των μετεωρολογικών φαινομένων, δηλαδή αυτός που ρυθμίζει τη βροχή, τον κεραυνό και τα άλλα φαινόμενα. Ο λαός λέει ότι όταν αστράφτει και βροντά, είναι ο Αϊ-Λιάς που πάνω στο άρμα του καταδιώκει κάποιο δράκο ή το διάβολο με όπλο του τον κεραυνό Ο Ν.Γ. Πολίτης αναφέρει στις Παραδόσεις του ότι «όταν βροντά, ο άγιος Ηλίας με το πύρινο αμάξι του κυνηγά τη λάμια για να τη σκοτώσει ώστε να μην καταστρέφει τα σπαρτά των ανθρώπων. Οι αστραπές είναι σαγίτες πύρινες που ρίχνει της λάμιας ο άγιος, και αυτές οι σαγίτες πέφτουν ύστερα στη γη σαν πυρωμένες πέτρες».

Πώς, όμως, έγινε η σύνδεση του προφήτη Ηλία με τον καιρό; Σύμφωνα με τον Ν. Γ. Πολίτη (Λαογρ.Σύμμ.Β΄147), η λατρεία του προφήτη Ηλία πάνω στις κορυφές των βουνών είναι υπόλειμμα της αρχαίας θρησκείας, καθώς ο Άγιος ταυτίστηκε με τον Ήλιο (Ήλιος-Ηλίας). Στην αρχαιότητα ο Ήλιος με τη θεϊκή ιδιότητα ταυτιζόταν με το Δία, ο οποίος ως θεός των μετεωρολογικών φαινομένων λατρευόταν πάνω στις βουνοκορφές. Έτσι, στη θέση των ναών του Ηλιου που βρίσκονταν στις κορυφές των βουνών κτίστηκαν τα εκκλησάκια του προφήτη Ηλία. Όπως αναφέρει Γ. Α. Μέγας στο βιβλίο του Ελληνικές Γιορτές και Έθιμα της Λαϊκής Λατρείας: «Με αυτόν τον τρόπο οι εκχριστιανισμένοι Έλληνες αντικατέστησαν τη λατρεία του θεού Ηλιου με τη λατρεία του προφήτη Ηλία». Ενισχυτικό της άποψης αυτής είναι και το γεγονός ότι ο Δίας ως ρυθμιστής των μετεωρολογικών φαινομένων λατρευόταν στην αρχαία Ελλάδα την ίδια εποχή που γιορτάζεται σήμερα ο προφήτης Ηλίας. Σύμφωνα με τον Ηρακλείδη, στην κορυφή του Πηλίου υπήρχε ιερό του Ακραίου Διός, το οποίο επισκέπτον-

ταν οι άνθρωποι ντυμένοι με τομάρια ζώων, για να προσφέρουν θυσία στο θεό. Αυτά γίνονταν τον Αύγουστο με σκοπό την ευνοϊκή αλλαγή του καιρού (Αικ. Πολυμέρου- Καμηλάκη, Δένοντας τον άνεμο και λύνοντας τη φαντασία).

Δ. Ζιακόπουλος

Οι μηχανισμοί ψύξης του ανθρώπινου σώματος

Όταν η θερμοκρασία του περιβάλλοντος είναι μεγαλύτερη από τη θερμοκρασία του ανθρώπινου σώματος, η ποσότητα της παραγόμενης μεταβολικής θερμότητας που μπορεί να αποβληθεί από τον οργανισμό μας δια ακτινοβολίας, αγωγής και μεταφοράς μειώνεται αισθητά με αποτέλεσμα η παραγόμενη θερμότητα να συσσωρεύεται στο σώμα μας αυξάνοντας τη θερμοκρασία του. Για να διατηρήσει τη θερμοκρασία του σώματος σταθερή, ο ανθρώπινος οργανισμός:

(α) Αυξάνει τη μεταφορά αίματος προς την περιφέρεια και ειδικότερα προς το δέρμα, δια μέσου της διαστολής των αιμοφόρων αγγείων και της αύξησης της καρδιακής συχνότητας, σε μια προσπάθεια ενίσχυσης των παθητικών μηχανισμών αποβολής θερμότητας και

(β) Αυξάνει την εφίδρωση δια μέσου της έντονης λειτουργίας των αδένων που εκκρίνουν ιδρώτα.

Η εξάτμιση του ιδρώτα με την επακόλουθη ψύξη είναι ο μόνος ενεργός μηχανισμός αποβολής της παραγόμενης θερμότητας από τον οργανισμό μας. Όταν η σχετική υγρασία του περιβάλλοντος είναι χαμηλή, ο ιδρώτας εξατμίζεται γρήγορα παράγοντας ικανοποιητική ψύξη. Αντίθετα, όταν η σχετική υγρασία είναι υψηλή, ο αέρας που μας περιβάλλει είναι πολύ κοντά στον κορεσμό του και ο ιδρώτας ουσιαστικά δεν εξατμίζεται, αλλά συγκεντρώνεται πάνω στο δέρμα με τη μορφή σταγόνων.

Ο μηχανισμός εφίδρωσης ενεργοποιείται από τον υποθάλαμο, έναν αδένα - θερμοστάτη που βρίσκεται στον εγκέφαλο. Πάνω από 10 εκατομμύρια ιδρωτοποιοί αδένες βρέχουν το σώμα με περίπου δύο λίτρα υγρών την ώρα. Αν η εξάτμιση του ιδρώτα συνεχιστεί για μεγάλο χρονικό διάστημα, παρατηρείται μεγάλη απώλεια υγρών και αλάτων από τον οργανισμό, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε χημική ανισορροπία και στη συνέχεια σε επώδυνες θερμικές κράμπες. Υπερβολική απώλεια υγρών, συνδυασμένη με αύξηση της θερμοκρασίας του σώματος, οδηγεί σε αδιαθεσία, πονοκεφάλους, ναυτία και συχνά σε εξάντληση και λιποθυμία. Αν η θερμοκρασία του σώματος υπερβεί τους 41 °C, μπορεί να συμβεί καρδιακή προσβολή και με περαιτέρω άνοδο της θερμοκρασίας επέρχεται ακόμα και ο θάνατος.

Δ. Ζιακόπουλος

Εφυγε ο Αρχιμανδρίτης Ιωήλ Κωνστάνταρος

Από τα Γιάννενα ιεροκήρυκας στην Αρχιεπισκοπή Αθηνών

Μια ξεχωριστή ιερατική μορφή, ο αρχιμανδρίτης π. Ιωήλ Κωνστάνταρος, από την επαρχία και συγκεκριμένα από την Ήπειρο, είναι πλέον ιεροκήρυκας της Αρχιεπισκοπής Αθηνών.

Μέχρι πρότινος ιεροκήρυκας στη Μητρόπολη Ιωαννίνων και προϊστάμενος του ναού του Αρχιμανδρειού, διαδέχθηκε τον σημερινό Μητροπολίτη Κεφαλληνίας Δημήτριο.

Ο π. Ιωήλ προέρχεται από τη Μητρόπολη Κόνιτσας, όπου χειροτονήθηκε διάκονος από τον αείμνηστο Μητροπολίτη Σεβαστιανό, τον οποίο υπηρέτησε αφοσιωμένα μέχρι τα στερνά της ζωής του (ήταν δίπλα του, πάνω από το μαξιλάρι του, ακοίμητος συμπαραστάτης του, όταν κατέληξε στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ιωαννίνων) και στο δεύτερο βαθμό της ιεροσύνης με το οφίκιο του αρχιμανδρίτη από τον Μητροπολίτη Κονίτσης Ανδρέα. Στην Μητρόπολη Κονίτσης υπήρξε για πολλά χρόνια πρωτοσυγγελεύων.

Μια από τις βασικές προτεραιότητές του είναι να βοηθήσει τους ανθρώπους να έλθουν σε συναίσθηση των αμαρτιών τους και να στραφούν με ταπείνωση προς τον Θεό. Τα κηρύγματά του έχουν ουσία και φρόνηση και είναι το απόσταγμα και της ζωής του και των πολλών γνώσεών του.

Ιερωμένος ακέραιος και αξιόπιστος, δεν έχει δώσει ποτέ αφορμή για σκάνδαλα και διακρίνεται για τον ενάρετο και ανεπίληπτο και άμεμπτο βίο του. Γνωρίζει ότι το λειτούργημα του κληρικού είναι άγιο και λεπτό. Γι' αυτό οι κινήσεις του είναι πάντα προσεκτικές, και...πολιτεύεται την αρετή.

Τό βιβλίο τοῦ Σ. Μαντᾶ «Γεφυρογραφία τῆς Πίνδου»

Ἐπιμέλεια: Χ. Γ. Γκοῦτος

Ἐκδόθηκε προσφάτως ὁ Ε΄ τόμος τοῦ βιβλίου «Γεφυρογραφία τῆς Πίνδου καί τῶν ὅμορων περιοχῶν» ἀπό τό Περιφερειακό Ταμεῖο Ἀνάπτυξης Ἠπείρου καί ἀπό τό Ἀρχεῖο Γεφυριῶν Ἠπειρωτικῶν. Ἤδη ἑτοιμάζεται ἡ ἔκδοση τοῦ ΣΤ΄ τόμου. Συγγραφέας τοῦ ὀγκώδους ἔργου τούτου (ἀποτελεῖται συνολικῶς ἀπό 3.236 σελίδες μεγάλου μεγέθους) εἶναι ὁ Σπύρος Μαντᾶς, οἰκονομολόγος καί πρόεδρος τοῦ Κέντρου Μελέτης Πέτρινων Γεφυριῶν, ὁ ὁποῖος κατάγεται ἀπό τήν Ἠλεία, ἀλλά αἰσθάνεται ὅτι ἔχει γίνει πλέον Ἠπειρώτης, καθώς ἐπί 40 ἔτη ἀσχολήθηκε μέ τήν ἔρευνα καί τήν καταγραφή τῶν λίθινων γεφυριῶν καί τῶν τεχνιτῶν κατασκευῆς τους, κυρίως στήν Ἤπειρο καί συναφῶς στήν Νότια Ἀλβανία, στήν Δυτ. Μακεδονία, στήν Δυτ. Θεσσαλία, στήν Εὐρυτανία καί στήν Αἰτωλοακαρνανία.

Στίς περιοχές αὐτές, ἐντόπισε 1.460 τέτοια γεφύρια πού κτίστηκαν μέχρι καί τίς πρῶτες δεκαετίες τοῦ 20οῦ αἰώνα. Ἀπό αὐτά, σώζονται 712, ἐνῶ τά ἄλλα 748 ἔχουν καταστραφεῖ. Ἀναφορικά μέ τήν ἐπαρχία Κόνιτσας, περιγράφει στό βιβλίο 53 παραδοσιακά γεφύρια πού βρῆκε στούς ἑξῆς οἰκισμούς ἤ ἄλλους τόπους της: Μέρτζανη 1, Διπαλίτσα 3, Μεσογέφυρα 1, Μπουραζάνι 1, Κόνιτσα 4, Παλιοσέλι 1, Πεκλάρι 2, Σκορδίλη 1, Μόλιστα 12, Πλάβαλη 4, Ἀμάραντος 1, Σταρίτσανη 2, Κεράσοβο 1, Στράτσιανη 3, Καστάνιανη 6, Πυρσόγιαννη 1, Βούρμπαινη 1, Τούρνοβο 1, Χιονιάδες 1, Κάντσικο 2, Φούρκα 3 (τ. Γ΄ σελ. 103-135).

Γιά κάθε γεφύρι περιέχονται στό βιβλίο εἰδικές πληροφορίες, οἱ ὁποῖες ἀφοροῦν στόν χρόνο καί στούς συντελεστές τῆς κατασκευῆς του, στήν χρησιμότητά του, στίς συντελεσθεῖσες μεταβολές του ἤ στήν καταστροφή του, στήν μορφή του, σέ σχετικά περιστατικά ἤ ἄλλα στοιχεῖα, ἔχουν δέ συλλεχθεῖ εἴτε μέ αὐτοψία τοῦ ἔμπειρου ἐρευνητῆ-συγγραφέα, εἴτε ἀπό προφορικές μαρτυρίες ἄλλων, εἴτε ἀπό τήν βιβλιογραφία. Ἡ πληροφόρηση γίνεται πιό παραστατική, γιά τά περισσότερα γεφύρια, μέ τίς παρατιθέμενες φωτογραφίες τους ἤ/καί ζωγραφικές ἤ σχεδιαστικές ἀπεικονίσεις τους, παλιές ἤ νέες. Τά μεγάλα γεφύρια ἐκπλήσσουν γιά τά μεγέθη τους καί τήν ποικιλία τῶν μορφῶν τους, ἀλλά καί τά μικρά εἶναι ἀξιοθαύμαστα, ἰδίως γιά τήν εὑρηματική δόμησή

τους.

Μεταξύ τῶν θεμάτων πού ἐξετάζονται ἐν σχέσει προς τά ἐρευνηθέντα γεφύρια γενικῶς, περιλαμβάνονται τά ἑξῆς κυρίως: χρησιμότητά τους στήν ἐπικοινωνία, ἀνατομία τῆς δομῆς τους, τεχνική διαδικασία τῆς κατασκευῆς τους, μορφολογία τους, κόστος τῆς κατασκευῆς τους καί χορηγοί, ὀνομασίες τους, πρότυπά τους καί ἐξέλιξή τους, κατασκευασθέντα ἀπό τόν Ἀλῆ πασᾶ, συνήθη γειτονικά τους κτίσματα, θρύλοι καί δοξασίες, δημοτικά τραγούδια (τ. Β΄ σελ. 11-230).

Ὁ Β΄ τόμος ἀναφέρεται καί στούς γνωστούς ἤ ἀγνώστους τεχνίτες κατασκευῆς τῶν λίθινων γεφυριῶν (γεφυράδες) καί γενικότερα στούς παραδοσιακούς οἰκοδόμους (πετράδες): τόποι καταγωγῆς τους, τόποι ἐργασίας τους, συνθῆκες ἀπασχόλησής τους, ἔθιμά τους, συνθηματική γλῶσσα τους (κουδαρίτικα) κλπ. Γιά τούς καταγόμενους ἀπό τήν ἐπαρχία Κόνιτσας οἰκοδόμους, περιέχονται τά ἀκόλουθα εἰδικά θέματα: Τόποι ἐργασίας τους 9σελ. 163-174, 189-213). Ἐπαγγελματικά πορτρέτα 11 οἰκοδόμων: Π. Ζούνης, Κ. Τζουμάκας, Γ. Φακούρας, Ἰ. Τσίπας, Γ. Κολοκύθας, Φ. Βράνιστας, Δ. Ζαφείρης, Γ. Φρόντζος, Ἀπ. Βαζούκης, Σ. Βαζούκης, Γρ. Δούκας (σελ. 301, 397, 311, 314, 319, 325, 332, 349, 365, 372, 400, 433). Οἰκογένειες οἰκοδόμων: Τζουμάκα, Φακούρα, Κολοκύθα, Γιόση, Ζαφείρη, Ζούνη, Βαζούκη (σελ. 459-476). Οἰκοδόμοι Πληκαδίτες, Πυρσογιαννίτες, Κερασοβίτες (σελ. 354, 389, 440). Τά μαστορόπουλα (σελ. 378). Ἀνέκδοτα (σελ. 494-504). Ὁ μαστρο Χρῆστος κατά τόν Ἰ. Λυμπερόπουλο (σελ. 509). Ἀναμνήσεις ἑνός κιρατζῆ (τ. Δ΄ σελ. 473). Ὁ πρωτομάστορας τῆς γέφυρας τῆς Κόνιτσας (τ. Δ΄ σελ. 511).

Ὁ Σπύρος Μαντᾶς ἐξερεύνησε ἐπί 40 ἔτη, μέ κόπους, ὡς πρωτοπόρος, τόν μαγευτικό κόσμο τῶν παραδοσιακῶν λίθινων γεφυριῶν, χωρίς καμμιά ὑποχρέωση καί χωρίς καμμία κρατική ὑποστήριξη, ἀλλά ἄντεξε πιστεύοντας ὅτι ὁ κόπος γιά κάτι πού ἀξίζει «μεταβάλλεται σέ χαρά, συστατικό κάθε ἀληθινῆς ζωῆς» (τ. Β΄ σελ. 14). Μέ τό μεγάλο, πρωτότυπο, ἐπιμελημένο καί μνημειῶδες βιβλίο του, ἀποκάλυψε ἕναν ἄγνωστο πολιτισμικό θησαυρό τῆς χώρας μας, τόν ὁποῖο ἀκόμη καί οἱ εἰδικοί πανεπιστημιακοί καί ἄλλοι ἐπιστήμονες ἀγνοοῦσαν ἤ ὑποτιμοῦσαν ἤ δέν τόλμησαν νά μελετήσουν. Εἶναι ὁ σπουδαιότερος μελετητής τῶν λίθινων γεφυριῶν τῶν προγόνων μας. Θά πρέπει νά τιμηθεῖ ἀναλόγως ἀπό συναφῆ πανεπιστημιακά τμήματα καί ἀπό τήν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν.

Τό βιβλίο πωλεῖται ὄχι διά τῶν βιβλιοπωλείων, ἀλλά μόνον μέσω τοῦ τηλεφώνου 6938121276.

ΞΥΠΝΑ

Ξύπνα, ακούστηκε μία φωνή,
η φωνή του χαμένου ονείρου,
η φωνή της συνείδησης, ο κρυμμένος
υποβολέας και συνάμα ο άγρυπνος
φρουρός.
Σήκω όρθιος, μέσ' στο σκοτάδι.
Περίμενε. Περίμενε μέχρι να
κοπάσει η καταιγίδα.
Περίμενε μέχρι να ροδίσει
ο ουρανός.
Περίμενε ώσπου να βγει το μεγάλο
κόκκινο άστρο.
Το άστρο το πυρωμένο με τη φωτιά
της αιώνιας ζήσης.
Το άστρο με τις επτά ψυχές, τις ζωσμένες
τις γυάλινες μεταλλικές πανοπλίες.
Ένα άστρο που κρύβει μέσα του
μια φυλακή, ένα κάτεργο.
Τη φυλακή των πληγωμένων ψυχών.
Στις άκρες τρία γυάλινα σπαθιά
και γύρω ένας χάλκινος μανδύας.
Ένας μανδύας φωτεινός γεμάτος
αστρική σκόνη.
Μια φορεσιά βασιλική γεμάτη
Κοκκινωπές πρόσχαρες ηλιαχτίδες.
Η χαμένη πανοπλία του Φαέθοντα.

Μιλτιάδης Ντόβας

*Από την ποιητική συλλογή του "ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ ΕΝΑ",
Εκδόσεις ΔΩΔΩΝΗ, Αθήνα 2005

Η Τσουλέγκα

Καθισμένη στο πάγκο της κρεββάτας της γιαγιάς μου, αγνάντευα πότε κατά το κουρί και πότε κατά τον κάμπο της κωμόπολής μας. Ήθελα να ξεκουράσω τα μάτια μου από το διάβασμα. Δίπλα μου, είχα παρατημένο ένα βιβλίο. Κάποιο παιδικό μυθιστόρημα.

Βλέπω τη Σοφούλα, μαθήτρια στις τελευταίες τάξεις του γυμνασίου, με μια άλλη κοπέλα από την πέρα γειτονιά με τα ξύλα της τσουλέγκας στο χέρι, να κατευθύνονται στο διπλανό σιάδι - οικόπεδο, για να παίξουν.

Κατεβαίνω γρήγορα τις σκάλες, να τις ακολουθήσω.

- Εδώ δίπλα στου Παπανικολή πηγαίνω, φώναξα στη γιαγιά και έφυγα σφαίρα.

Παρακολουθούσα τα κορίτσια, ευελπιστώντας ότι θα μου δώσουν και εμένα την ευκαιρία, να παίξω και να πετάξω όσο πιο μακριά γίνεται το τσιλίκι.

Απ' ό,τι έβλεπα, διαπίστωσα ότι η Σοφούλα, πέταγε το τσιλίκι πολύ μακριά και κέρδιζε πόντους. Αν και παίζανε μέσα στο οικόπεδο και όχι έξω στο δρόμο, κάποια στιγμή το τσιλίκι, το πέταξε μακριά εκτός ορίων του οικοπέδου και προσγειώθηκε λίγα μέτρα πίσω από τον κύριο Ηλία ο οποίος εκείνη την ώρα ανηφόριζε για να πάει στο σπίτι του. Προσγειώθηκε αφού πέρασε ξυστά, λίγα εκατοστά από το κεφάλι του.

Εγώ, όπως και άλλες φορές, όταν το τσιλίκι έβγαινε στο δρόμο, ανέμελα πήγα να το πάρω.

Ο κύριος Ηλίας προφανώς αλαφιασμένος. γιατί παρά τρίχα δεν τον χτύπησε στο κεφάλι το μυτερό τσιλίκι, όπως πέρασα από μπροστά του να πάω να το πάρω, μου τραβάει το αυτί και μου λέει με έντονο ύφος:

- Μα τί κάνεις; Παραλίγο να μου βγάλεις το μάτι.

- Όχι εγώ κύριε Ηλία, τόλμησα να πω.

- Τί όχι εσύ; Εγώ εσένα βλέπω.

Γυρίζει λίγα βήματα προς τα πίσω, παίρνει το τσιλίκι από κάτω, το βάζει στο γόνατο και το τσακίζει σε δυό κομμάτια και το πετάει με φόρα στον μπουχό (δεξαμενή βρόχινου νερού) στο διπλανό περιβόλι.

- Μη σε ξαναδώ να παίζεις τσουλέγκα, μου είπε και συνέχισε τον δρόμο του αρκετά θυμωμένος.

Τα άλλα δύο κορίτσια, όσο κράτησε η επίπληξή μου από τον κύριο Ηλία, λούφαξαν στα βούζια για να μη φαίνονται.

Καταστενοχωρημένη γύρισα στο σπίτι και ανέβηκα τρέχοντας τα σκαλιά.

- Μα τί τρέχεις έτσι, σαν το άλογο του Πιτούλη (Αρχιτσέλιγκας Βλάχος, που όταν κατέβαινε από τον Γράμμο για τα χειμαδιά, χάλαγε ο τόπος από τα ποδοβολητά, τα χλιμιντρίσματα των αλόγων και τα γαυγίσματα των σκυλιών), μου λέει η γιαγιά μου που ξαφνιάστηκε από το τρέξιμό μου, προβάλλοντας από το μαγειρειό.

Σκουπίζοντας τα χέρια στη ποδιά της, συνέχισε:

- Για να σε δω. Τί έχεις; Γιατί είσαι σαν τη βρεγμένη γάτα;

- Τίποτε δεν έχω.

Δεν έδωσε συνέχεια και μπήκε στο

μαγειρειό, προφανώς νομίζοντας ότι κάπου στο παιχνίδι δεν τα βρήκαμε.

Καταστενοχωρημένη και πικραμένη που άδικα τα άκουσα από τον κύριο Ηλία αλλά και για το τί μπορούσε να του συμβεί, δε μπορούσα να γυρίσω φύλλο στο παρατημένο βιβλίο μου.

Πέρασαν μερικές ώρες και εγώ ζεματισμένη. Πώς θα τον αντικρύσω; Γείτονας ήταν και μάλιστα πολύ αγαπητός.

- Σύρε μέχρι την κυρία Πισία να της ζητήσεις ένα κλωναράκι αρμπαρόριζα. Το δικό μας κιτρίνισε. Άντε έχω το γλυκό στη φωτιά.

Και μόνο που άκουσα τη γιαγιά, που μου ζήτησε να πάω στο σπίτι του κυρίου Ηλία με έπιασε κρύος ιδρώτας.

- Όχι γιαγιά, δεν πάω.

- Τί είπες; Τη βλέπεις την παντόφλα;

Βγήκα έξω στο σοκάκι και για μια στιγμή σκέφτηκα να πάρω τον κατήφορο και να πάω στην κυρία Γίτσα να πάρω αρμπαρόριζα ή να τρυπώσω σ' οποιαδήποτε γειτονική αυλή.

"Και εάν με δει η γιαγιά ότι πήρα τον κατήφορο και όχι τον ανήφορο"; σκέφτηκα.

Πήρα τον ανήφορο με τρεμάμενα πόδια και δυστυχώς μέχρι το σπίτι του κυρ Ηλία, δε μεσολαβούσε κανένα άλλο σπίτι για να μπορέσω με τρόπο να κόψω κανένα κλαδάκι αρμπαρόριζα από καμιά αυλή. Αναγκαστικά λοιπόν θα πήγαινα στο σπίτι του.

Φθάνοντας στην άκρη του περιβολιού τους που ήταν μεγάλο, κοίταξα μέσα μήπως ήταν κάπου στα μελίσσια του και έτσι ίσως δε θα τον συναντούσα στο σπίτι. Δυστυχώς για μένα, δεν τον είδα, οπότε ίσως και να τον συναντούσα στην αυλή του. Και πώς θα τον αντίκρυζα;

Κοντοστάθηκα. Είπα να γυρίσω πίσω άπρακτη, αλλά η γιαγιά μου δεν αστειευόταν και περίμενε την αρμπαρόριζα. Ήδη έπρεπε να είχα γυρίσει.

Σέρνω τα πόδια μου και ευτυχώς δεν ήταν στην αυλή, αλλά εάν ήταν στην κουζίνα;

Χτυπάω την πόρτα. Εμφανίζεται η κυρία Πισία χαμογελαστή.

Της λέω τον λόγο που πήγα. Πρόθυμα κόβει δυο – τρία κλαράκια.

Πάω να φύγω.

- Κάτσε Αρετούλα μου, να σε τρατάρω κάτι, μου λέει.

- Βιάζομαι. Έχει το γλυκό στη φωτιά η γιαγιά.

Έφυγα σφαίρα.

Πέρασαν δυο – τρεις ημέρες. Εγώ κάπως ηρέμισα. Αφού δεν είπε τίποτε στη γιαγιά, όλα καλά σκεφτόμουν.

Σημειωτέον ότι η γιαγιά, τους επισκεπτόταν αρκετά συχνά.

Ένα απόγευμα, γυρνώντας η γιαγιά από το σπίτι τους, με φωνάζει στο μαγειρειό και μου λέει με ύφος.

- Βρέ πανάθεμά σε, τί πήγες και έκανες; Κόντεψες να του βγάλεις το μάτι του ανθρώπου. Δεν έχω μούτρα να τον αντικρύσω. Μα είπα και εγώ, γιατί γύρισες ζεματισμένη εκείνη την ημέρα και γιατί δεν ήθελες να πας. Πού να ξέρω; Πόσες φορές σας έχω πει, ότι δεν είναι παιχνίδια αυτά. Ακούς εκεί;

- Μα δε φταίω εγώ γιαγιά. Δεν το έριξα εγώ το τσιλίκι.

- Δεν ακούω τίποτε. Να βγάλεις το μάτι του κυρ Ηλία; Από ποιον ζητώ ορμήνειες, πώς θα πορευτώ όταν έχω προβλήματα; Ποιος μου γράφει τις συστά-

σεις (διευθύνσεις) στα γράμματα που στέλνω στη μάνα σου και στην θεία σου; Αποκούμπι τον έχω και αυτόν και τη γυναίκα του για μια ανάγκη μου και εσύ τί έκανες;

Είπε και τί δεν είπε, η γιαγιά. Επέμενα βέβαια εγώ, πως δεν το έκανα αλλά εκείνη ούτε καν με άκουγε.

Βέβαια δεν ήταν δυνατόν να μη συναντηθώ με τον κύριο Ηλία. Στην ίδια γειτονιά εξάλλου μέναμε και συναντηθήκαμε λίγες μέρες αργότερα.

- Α' κορίτσι μου, τις προάλλες τα έβαλα μαζί σου, γιατί εσένα είδα. Ξαφνιάστηκα και θύμωσα, γιατί όπως είδες και εσύ, ξυστά πέρασε το ξύλο από το κεφάλι μου. Δεν το είπα στη γιαγιά σου, για να σε μαλώσει αλλά για να σου πει, να προσέχεις. Δεν είναι παιχνίδια αυτά. Αχ αυτές οι τσουλέγκες και οι σφεντόνες! Θα βγάλετε κανένα μάτι. Λίγο να ξεφύγει η βολή, δε θέλει και πολύ να ανοίξει κανένα κεφάλι.

Και ναι, είχε απόλυτο δίκιο. Τώρα μετά από χρόνια και μόνο στη θύμηση του γεγονότος, τρομάζω στην ιδέα τί μπορούσε να του συμβεί.

΄Υ.Γ. Για τους συντοπίτες μου. Αναφέρομαι στον αείμνηστο Ηλία Μπούσμπουλα, επιφανής Κονιτσιώτης και αρχοντάνθρωπος. Υπέροχοι άνθρωποι και αυτός και η γυναίκα του. Τους θυμάμαι με αγάπη και είμαι τυχερή που τους γνώρισα.

Αρετή Γραμμόζη - Παπαδημάτου

ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ
(Η μάχη στη Μολυβδοσκέπαστη)

Όπως κάθε χρόνο γιορτάστηκε κι εφέτος στις 21/11 η Ημέρα των Ενόπλων Δυνάμεων στη Μολυβδοσκέπαστη όπου το 1940 έγινε μεγάλη μάχη μεταξύ Ελλήνων και Ιταλών.

Το πρωί τελέστηκε Θεία Λειτουργία και Δοξολογία στον Ι. Ναό των Αγ. Αποστόλων από τον ιερέα π. Απόστολο Νάκο. Στη συνέχεια επιμνημόσυνη δέηση στο Μνημείο Ηρώων στην πλατεία του χωριού, προσκλητήριο πεσόντων και κατάθεση στεφάνων από τον Αντιδήμαρχο Δημ. Χήρα, που εκπροσώπησε τον Δήμο Κόνιτσας, τη βουλευτή Μαρία Κεφάλα, τον Δ/τη του 583 Τ.Π. Κόνιτσας, τον Δ/τή του Αστ. Τμήματος Κόνιτσας και τον Πρ. της Κοινότητας Μολυβδοσκέπαστης.

Την κεντρική ομιλία εκφώνησε ως εκπρόσωπος της Κοινότητας ο Απ. Λώλης, εξιστορώντας με λεπτομέρειες τα γεγονότα της ιστορικής μάχης κατά των Ιταλών.Μετά την τελετή ακολούθησε δεξίωση για τις αρχές και τους παρευρισκόμενους στην εκδήλωση, όπου η βουλευτής Μ.Κ. απηύθυνε σύντομο χαιρετισμό και αναγνώστηκε ο χαιρετισμός του Υφ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας Γ. Αμυρά, ο οποίος δεν παρέστη λόγω κοινοβουλευτικών υποχρεώσεων.

Στην εκδήλωση παρέστησαν, εκτός των προαναφερομένων, ο Δ/της του 583 Τ.Π. Κόνιτσας Χαλάστρας Περικλής, ο Δ/ντης του Τ.ΕΘ. Ζιώγας Ιωάννης, ο Δ/της του Αστ. Τμήματος Κόνιτσας Νάκος Παν. Δημ. Σύμβουλοι, ο Πρ. και τα μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου, αρκετοί κάτοικοι του χωριού και άλλοι.

Εύθυμα και σοβαρά

1) Άχρηστες γνώσεις και «ανόητες αλήθειες»

Καθημερινά και από παντού, «βομβαρδιζόμαστε» με άχρηστες γνώσεις. Από τα Μ.Μ.Ε., που πολλοί τα ονομάζουν και μέσα μαζικής εξαπάτησης (εφημερίδες, τηλεόραση, διαδίκτυο), στις διάφορες βαθμίδες εκπαίδευσης, από βιβλία, από συζητήσεις με ανθρώπους της οικογένειας, φίλους και γνωστούς κ.λπ.

Πρόσφατα έβλεπα για λίγο ένα τηλεπαιχνίδι και ο παρουσιαστής ρωτούσε τον παίχτη, δίνοντάς του τα ονόματα (όχι την εικόνα), τεσσάρων ηθοποιών του Χόλιγουντ, ζητώντας του να πει ποιος είναι ο πιο νέος. Η σωστή απάντηση ισοδυναμούσε με κάποιο χρηματικό ποσό. Κάποιοι τα «οικονομάνε χοντρά» και άλλοι «μορφώνονται» με άχρηστες γνώσεις.

Υπάρχουν και γνώσεις π.χ. επιστημονικές, αληθινές μεν, αλλά άχρηστες για την πλειονότητα των ανθρώπων, την ζωή τους και την καθημερινότητά τους. Ας αναφέρουμε μερικές (σε κάποιες κάνουμε και κάποιο σχόλιο): α) Το 2% των ανθρώπων της λίθινης εποχής πέθαναν από ροπαλιές στο κεφάλι.

β) Τα νύχια των χεριών μεγαλώνουν τον Ιούλιο πιο γρήγορα.

γ) Η γραβάτα μπορεί να δεθεί με 85 διαφορετικούς τρόπους.

δ) Οι σχιζοφρενείς δεν χασμουριούνται ποτέ. Σχόλιο: Χασμουρηθείτε που και που, θεραπεύει, αλλά και ξεφεύγεις από του να σου κολλήσει κάποιος το «στίγμα».

ε) Ο φιλόσοφος Πλάτωνας, ήταν από τους καλύτερους παλαιστές της εποχής του στο αγώνισμα της ελευθέρας πάλης.

στ) Η φαρμακευτική εταιρεία Pfizer κατασκεύασε ένα συστατικό κατά του πρόωρου οργασμού των γυναικών. Σχόλιο: Είναι η εταιρεία που παράγει φάρμακα και εμβόλια (κορωνοϊός κ.λπ.), για πάσα νόσο και πάσα...

ζ) Το ρεκόρ αϋπνίας, το κατέχει ένας Βρετανός με 266 ώρες χωρίς καθόλου ύπνο.

η) Ο άνθρωπος είναι το μοναδικό ζώο που κοιμάται ανάσκελα.

θ) Το 58% των ανδρών, έχουν προσπαθήσει μια φορά τουλάχιστον, να γράψουν το όνομά τους κατουρώντας πάνω στο χιόνι.

ι) Τα πεπόνια περιέχουν όλες τις βιταμίνες, όλα τα μέταλλα και όλα τα ιχνοστοιχεία που υπάρχουν. Σχόλιο: Ας δούμε τη γνώση αυτή θετικά. Η Κόνιτσα παράγει τα μοναδικά πεπόνια «τύπου Κονίτσης». Ας βοηθήσουν όλοι, φορείς, παραγωγοί κ.λπ. το Κονιτσιώτικο πεπόνι να αυξηθεί σε παραγωγή και να προωθηθεί σ' όλες τις αγορές της χώρας.

ια) Ο Βλαντιμίρ Πούτιν είναι συγγραφέας (μαζί με κάποιον άλλο), του

βιβλίου Τζούντο: Ιστορία, Θεωρία, Πράξη.

ιβ) Μέχρι τώρα κανένας Αμερικανός πρόεδρος δεν έχει πεθάνει το Μάιο.

ιγ) Οι αρσενικές νυχτερίδες έχουν ή μεγάλο εγκέφαλο ή μεγάλους όρχεις. Και τα δύο μαζί δεν γίνεται. Σχόλιο: Για άλλο αρσενικό ζωντανό οργανισμό, δεν έχει μελετηθεί ακόμα κάτι τέτοιο.

ιδ) Μια μύγα που πέφτει σ' ένα ποτήρι νερό, ξαναζωντανεύει αν την πασπαλίσουμε με μαγειρικό αλάτι.

ιε) Το κοάλα είναι το πιο τεμπέλικο ζώο του κόσμου. Κοιμάται γύρω στις 20 ώρες το 24ωρο. Σχόλιο: Ζει περίπου 18 χρόνια. Ο λαγός που όλη την ημέρα τρέχει, ζει από 2-5 χρόνια. Επίσης η χελώνα που κοιμάται σχεδόν όλη την ημέρα, 100 χρόνια!

Τελειώνοντας με τις άχρηστες γνώσεις, ας πούμε λίγα λόγια για τις «ανόητες αλήθειες». Κατ' αρχάς το ψέμα εξ ορισμού είναι πάντα ανόητο, όταν λέμε «ανόητες αλήθειες» εννοούμε μια πρόταση που αληθεύει παντού και πάντοτε, άρα δεν έχει νόημα να λέγεται, για το λόγο αυτό άχρηστη και φαιδρή. Παραδείγματα:

α) Ο υποψήφιος βουλευτής σε προεκλογική συγκέντρωση: «Πρέπει να βγούμε από αυτή την κρίση».

β) (κυκλοφορεί σε πολλές εκδοχές). Σε θάλαμο μονάδας εντατικής θεραπείας όπου μόλις εξέπνευσε ο ασθενής. Ο γιατρός προς την αδελφή: «Πώς συνέβη;». Αδελφή: «Δεν ξέρω γιατρέ! Λίγα λεπτά πριν πεθάνει ήταν ζωντανός».

γ) Όλοι μας και εγώ και εσείς, κατ' επανάληψη: «Αυτά έχει η ζωή!» (σερβίρεται με ύφος περίλυπο και ελαφρά κίνηση της κεφαλής).

Ανάλογα παραδείγματα πολλά. Τέτοιες «αλήθειες» είναι κοινότατες. Στα παραπάνω παραδείγματα προσθέστε τα δικά σας.

2) Τατουάζ: μια επικίνδυνη τέχνη και μόδα

Το τατουάζ ή τατού, ονομάζεται επίσης και δερματοστιξία. Στο λεξικό Μπαμπινιώτη διαβάζουμε: Δερματοστιξία είναι η μόνιμη χάραξη σχεδίων, εικόνων, γραμμάτων κ.λπ. στο δέρμα του ανθρώπου για διακοσμητικούς λόγους. Η χάραξη της επιδερμίδας γίνεται με ειδικά εργαλεία, με μικρά επιφανειακά τρυπήματα και έκχυση αναλόγων ποσοτήτων χρωστικών ουσιών, ώστε να εντυπώνονται πάνω στο δέρμα ανεξίτηλα σχέδια, λέξεις, προτάσεις κ.λπ. Η «θεά μόδα» στις μέρες μας «σφραγίζει» χιλιάδες ανθρώπους με τατουάζ. Παλιά αυτό ήταν γνώρισμα ειδωλολατρικών φυλών και λαών (Πολυνησία, Ταϊτή κ.λπ.), κυρίως για θρησκευτικούς, λατρευτικούς, πολεμικούς σκοπούς. Επίσης σαν σύμβολο αυτονομίας, ανεξαρτησίας και αντίστασης, όπως και κοινωνικού ελέγχου. Ένα είδος δύναμης απέναντι στους αντιπάλους και μια τάση επανεκδίκησης του σώματος. Αργότερα το τατού έγινε γνώρισμα των φυλακισμένων, γενικά ανθρώπων με παραβατικές συμπερι-

φορές, του υποκόσμου, ψυχάκηδων, ναρκομανών κ.λπ. Στη σύγχρονη νεοειδωλολατρική εποχή που ζούμε, το φαινόμενο έχει πάρει παγκόσμιες διαστάσεις (παγκοσμιοποίηση παντού), μέσω καλλιτεχνών, αθλητών, μοντέλων και ανθρώπων «κάθε καρυδιάς καρύδι».

Έχει υπολογιστεί ότι ένας στους τέσσερις νέους από 18-30 χρόνων, και των δύο φύλων, έχει επισκεφτεί «κατάστημα» που κάνει τατουάζ. Νεαρές που ερωτεύονται, «τυπώνουν» σε φανερά και «απόκρυφα» μέρη του σώματός τους, το όνομα του αγαπημένου τους ή άλλα σχέδια. Αν ερωτευτούν πολλές φορές μπορεί να γράψουν και πολλά ονόματα. Ένας Άγγλος (φωτογραφία του στο διαδίκτυο), που έχει τατουάζ σ' όλο το σώμα του «από την κορυφή ως τα νύχια» θεωρεί τον εαυτό του «ζωντανό έργο τέχνης». Τα σχέδια και οι εικόνες στο σώμα αυτών των ανθρώπων ξεπερνά κάθε φαντασία. Από λουλούδια, νεκροκεφαλές, αγγέλους, διαβόλους, δράκους, μυθικά πλάσματα, ζώα (λιοντάρια, πάνθηρες, σκύλους, λύκους, πουλιά κ.λπ.). Επίσης σταυρούς, το Χριστό κ.λπ. Επίσης «φιλοσοφημένες φράσεις» όπως «θα σε αγαπώ πάντα» κ.λπ. Η Αγία Γραφή (Λευϊτικόν), επειδή οι διάφοροι λαοί γύρω από τους Εβραίους έκαναν τατουάζ, τα απαγορεύει ρητά: «Δεν θα κάνετε εντομές στο σώμα σας, ούτε θα χαράξετε γράμματα στο δέρμα σας. Εγώ είμαι Κύριος ο Θεός σας» (Λευϊτικόν 19, 28).

Σήμερα ο αυτονομημένος, ατομιστής και εγωιστής άνθρωπος, θέλει να ορίζει μόνος του τη ζωή του και κατ' επέκταση να ενεργεί θεοποιώντας τον εαυτό του. Θεωρεί ότι ο Θεός δεν ήξερε πώς να μας κάνει ή του τελείωσαν τα χρώματα και είπε ο άνθρωπος να διορθώσει το Θεό. Είναι σαν να λέει: «Εσύ δεν ξέρεις πώς να με κάνεις να αρέσω, είτε στον εαυτό μου είτε στους άλλους ανθρώπους».

Πέρα από όλα αυτά, τα τατουάζ κρύβουν και πολλούς κινδύνους για την υγεία. Από απλές ή βαριές μολύνσεις, μυκητιάσεις, αλλεργικές αντιδράσεις κ.λπ. Όταν πρωτοεμφανίστηκε το AIDS (εκτός των άλλων περιπτώσεων μόλυνσης), πολλοί μολύνθηκαν μέσω του τατουάζ. Αλλά τα χειρότερα δεν είναι αυτά. Από τα μελάνια του τατού π.χ. διοξείδιο του τιτανίου και άλλα βαρέα μέταλλα (νικέλιο κ.λπ.), που παραμένουν στην κυκλοφορία του αίματος εφ' όρου ζωής, συσσωρεύονται στους λεμφαδένες και μπορεί (όχι αμέσως) αλλά μετά κάποιες δεκαετίες, να προκαλέσουν κακοήθεια (καρκίνο). Η φαρμακευτική εταιρεία που θα βρει μελλοντικά μέθοδο, να απομακρύνονται όλα αυτά από το σώμα, θα πλουτίσει. Δυστυχώς όμως, οι εταιρείες αυτές δίνουν περισσότερα λεφτά για ανούσιες έρευνες π.χ. για τη φαλάκρα, παρά για πιο ουσιαστικά προβλήματα.

Μαρίνος Σπηλιόπουλος

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΛΑΙΟ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΑΜΑΡΑΝΤΟ

Από τον **Αγαθάγγελο Γ. Πολίτη**

Ο Αμάραντος της Ηπείρου είναι ένα χωριό στα βόρεια της Κόνιτσας, κοντά στην Αλβανία, που περιβάλλεται από πυκνά δάση και βουνά με βλάστηση σε όλη τη διάρκεια του χρόνου. Την όμορφη εικόνα την αγναντεύει κανείς μόλις πλησιάσει στην Αγία Βαρβάρα, ένα επίσης όμορφο χωριό τυλιγμένο από ποικίλα δέντρα, φρέσκα και δροσερά που ποτίζονται από άφθονα νερά, πηγές με ολοκάθαρο νερό.

Από το σημείο αυτό, που είναι κτισμένος μικρός ναΐσκος αφιερωμένος στον Άγιο Παίσιο [μοναδικό δενδροεκκλησάκι, που οι ευσεβείς κάτοικοι οραματίστηκαν] προβάλλει η εικόνα του Αμάραντου. Τα σπίτια είναι κτισμένα σε έδαφος επικλινές και συγκροτούν τρεις μαχαλάδες που διασχίζονται εγκάρσια από ένα πλατύ χείμαρρο, που συγκεντρώνει τα νερά και τα εκβάλλει στον Σαραντάπορο. Η διαχωριστική αυτή γραμμή χωρίζει τον Αμάραντο σε δυο μεγάλες συνοικίες, που ονομάζονται Γκουβράτης η ανατολική και Τσεραπάτης η άλλη. Στη βάση αυτών βρίσκεται ο κάτω μαχαλάς, κάπως ξεκομμένος από τους δυο άλλους μαχαλάδες.

Η γειτονιά μου βρίσκεται στο δυτικό μέρος του διασχιζόμενου από τον χείμαρρο μέρος και ονομάζεται Αη –Δημήτρης από την ομώνυμη εκκλησία, που γιορτάζει στις 26 Οκτωβρίου. Και ο κάτω μαχαλάς χωρίζεται σε δυο μέρη, που τα ενώνει μια μικρή γέφυρα.

Τα σπίτια της μικρής γειτονιάς μου είναι πέντε. Δυο πολίτικα, δυο βλανέικα και ένα ziακάτικο. Τα πέντε σπίτια ανακαινισμένα είναι κοντά το ένα με το άλλο και καλύπτουν ένα μικρό χώρο.

Μένουν ακατοίκητα και μόνο τα καλοκαίρια εμφανίζονται κάποιοι, που με την παρουσία τους τονίζουν την αισιοδοξία ότι η γειτονιά μου θα αντέξει στη διαβρωτική φθορά του χρόνου, που τα πάντα αφανίζει.

Τα σπίτια της γειτονιάς μου αποτελούν ένα ελάχιστο τμήμα του Αμαράντου. Ο πολυπληθέστερος Μαχαλάς ήταν ο Τσεραπάτης, ενώ το γόητρο ανήκε στον Γκουβράτη Εκεί ήταν κτισμένα [και εξακολουθούν να υπάρχουν] δυο θαυμάσια κτίρια. Ο Μητροπολιτικός ναός του Αγίου Γεωργίου και το Δημοτικό σχολείο κτισμένα γύρω στα 1890. Πιθανόν και από τους ίδιους μαστόρους.

Αργότερα στη δεκαετία του 1960 κτίστηκε το δεύτερο Δημοτικό σχολείο στον Τσεραπάτη, που λειτούργησε μερικά χρόνια και μοιραία έκλεισε οριστικά με την συρρίκνωση του πληθυσμού του χωριού. Τώρα το πρώτο λειτουργεί ως ξενώνας και το δεύτερο ως μουσείο μετά την φιλότιμη προσπάθεια του Παναγιώτη Ζακόπουλου, που συγκέντρωσε αρκετά εκθέματα λαογραφικού ενδιαφέ-

ροντος κυρίως από τον αγροτικό και ποιμενικό βίο του μακρινού παρελθόντος. Ωστόσο μόνο το μουσείο δεν αρκεί να καλύπτει τις πολιτιστικές δραστηριότητες.

Δίπλα από τον Αη – Γιώργη υπήρχαν και εξακολουθούν να υπάρχουν το κοινοτικό κατάστημα, ένα μαγαζί και ένα καφενείο. Ιδιοκτησία της Εκκλησίας από την ίδρυσή τους, αδιάκοπα μέχρι και τώρα. Το ένα από αυτά, μετά τον θάνατο του Δεσπότη από το χωριό μας, του Μητροπολίτου Φωκίδος Αθηναγόρα [Νικόλαο Ζακόπουλο] τιμής ένεκεν λειτουργεί ως βιβλιοθήκη και εκεί φυλάσσονται βιβλία του πολυγραφότατου Δεσπότη και προσωπικά αντικείμενα του ποιμαντικού Του βίου.

Εδώ απλώνεται η πλατεία πλακόστρωτη με τον Γέρο έλατο μέχρι προ διετίας και το μνημείο των πεσόντων στους αγώνες Αμαραντιωτών.

Εδώ γίνεται το καθιερωμένο πανηγύρι κάθε χρόνο στις 15 Αυγούστου με την προσέλευση των απανταχού ταξιδεμένων και την συμμετοχή μικρών και μεγάλων.

Η εικόνα του χωριού σήμερα είναι αποθαρρυντική όπως συμβαίνει και με τα άλλα χωριά της Επαρχίας Κόνιτσας.

Το δώρο όμως με το οποίο πριμοδότησε η Φύση το χωριό μας αποτελεί ελπιδοφόρο προσόν για την ύπαρξή του. Εννοώ τις ιαματικές πηγές τις μοναδικές ίσως σε όλο τον κόσμο. Τα ιαματικά λουτρά του Αμαράντου, μόλις πέντε χιλιόμετρα απέχοντα από το χωριό με τις συνεχώς βελτιούμενες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες δημιουργούν στον επισκέπτη ευχάριστη διάθεση για παραμονή, καθόσον μάλιστα βλέπει την επί τα βελτίω πορεία της υγείας του. Ήδη ακούεται και το κρατικό ενδιαφέρον, που υλοποιείται με επιχορηγήσεις για την καλλίτερη και ανετότερη διαμονή των επισκεπτών. Εδώ λοιπόν στο μαγευτικό τοπίο των λουτρών με τον κατακάθαρο ορίζοντα τα καλοκαίρια υπάρχει κίνηση όπως συμβαίνει και σε άλλες λουτροπόλεις Επιχειρηματίες τώρα που γράφω [Νοέμβριος του 2022 είναι], κατά αλφαβητική σειρά, ο Κώστας Κούγκουλης, ο Σπύρος Ζακόπουλος, ο Κώστας Ζιάκος, ο Σπύρος Ζιάκος και ο Νικόλαος Παναγιωτίδης. Αγαπούν τον τόπο και σέβονται τους επισκέπτες, ώστε να μένουν ευχαριστημένοι. Τα τελευταία χρόνια η περιοχή των Λουτρών ονομάστηκε συνοικισμός, όμως αυτό δεν αλλοίωσε ουδέ στο ελάχιστο την αμαραντιώτικη οντότητά του.

Κάποια κτίρια του χωριού [παλαιά αρχοντικά] πρέπει να χαρακτηρισθούν διατηρητέα και χρέος στους εκάστοτε κοινοτικούς εκπροσώπους να συμβάλουν για την συντήρηση υπαρχόντων μνημείων στο χωριό.

Ασφαλώς αυτά είναι γνωστά και όλοι οι χωριανοί έχουν το ίδιο μεράκι και θέλουν να φανούν χρήσιμοι για την επιβίωση του χωριού. Όμως ας μη θεωρηθεί περιττή η υπενθύμισή των από ένα υπερήλικα, που γεννήθηκε και μεγάλωσε στο χωριό.

Στο χωριό έζησα μέρες χειμωνιάτικες και παγωμένες νύχτες, Είδα όμως και ηλιόλουστες μέρες και φεγγαρόλουστες νύχτες. Χάρηκα το χάραμα της αυγής επάνω σε βουνοκορφές. Έζησα του πο-

ταμού και της πηγής το κελάρυσμα. Χάρηκα τον ερχομό της Άνοιξης και το τέλος του Φθινοπώρου. Αλλά τις καλλίτερες αναμνήσεις μου, σε άλλο κείμενο τις έχω περιγράψει. Δεν ξεχνώ άλλωστε αυτό, που έγραψε ο Παλαμάς.

"Ω, θύμησες της νιότης μου στερνό απομεινάρι.

Είστε δικό μου βιος, που δεν μπορεί κανείς να μου το πάρει."

Γεγονότα ευχάριστα ή δυσάρεστα ο χρόνος τα έχει μετατρέψει σε γλυκές αναμνήσεις. Στο χωριό είχαμε τα πρώτα ερεθίσματα, εικόνες και βιώματα από το σχολικό και εκκλησιαστικό περιβάλλον, ο αλησμόνητος Δάσκαλος, ο σεβάσμιος Παπάς με τον Επιτάφιο και την Ανάσταση.

Και όταν ήρθε ο καιρός και υποχρεώθηκα να φύγω άλλο από την υπόσχεση να μη ξεχάσω τούτον τον τόπο στο σακίδιο δεν είχα να βάλω. Τήρησα την υπόσχεσή μου χωρίς να δελεασθώ από τις σειρήνες και έκλισα τα αυτιά μου σε όλους τους πειρασμούς, ανυποχώρητος από την επιθυμία του νόστου.

Και τώρα θέλω να ευχηθώ, όπως ο επτανήσιος ποιητής Ανδρέας Κάλβος.

Ας μη μου δώσει η μοίρα μου
Εις ξένην γη τον τάφο
Είναι γλυκύς ο θάνατος
Όταν κοιμώμεθα εις την πατρίδα.

Αγαθάγγελος Γ. Πολίτης

Μετεωρολογικά στοιχεία από τον σταθμό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών στην Κόνιτσα σε συνεργασία με το Metar.gr. (www.metar.gr)
Θέση Σταθμού: Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας-Πραμάντων (υψόμ. 530m)
Ιστοσελίδα Σταθμού: http://penteli.meteo.gr/stations/konitsa/

Νοέμβριος 2022					
Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
11,4	25,2	0,5	166,4	20	ΒΒΑ
Δεκέμβριος 2022					
Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
9,0	20,7	-1,3	108,7	26	ΒΒΑ

«Φιδοϊστοριούλες...»

Το φίδι είναι ένα από τα ερπετά του ζωικού βασιλείου, γνωστό από την εποχή των πρωτόπλαστων Αδάμ και Εύας ή από τη μυθολογία που ο Ηρακλής, βρέφος, έπνιξε στην κούνια του δυο φίδια... Σε ανθρώπους που ζουν εκτός πόλεων είναι περισσότερο γνωστό και ο καθένας θα 'χει να αφηγηθεί κάποια μικρή «φιδοϊστορία».

Το φίδι κάθε χρόνο αποβάλλει το δέρμα του και πολλές φορές συναντούμε σε διάφορα σημεία το «φιδοπουκάμισο» ή «φιδορούτι» όπως το λένε σε κάποια χωριά.

Υπάρχουν φίδια πολλών ειδών, άλλα ακίνδυνα και άλλα δηλητηριώδη με φοβερότερο στον τόπο μας την οχιά, που το δάγκωμά της μπορεί να οδηγήσει στο θάνατο κάποιον, αν δεν πάει αμέσως στο νοσοκομείο.

Καλό είναι να υπάρχει σε κάθε χωριό μια σύριγγα με τον κατάλληλο ορό για πρώτη βοήθεια ώσπου να μεταφερθεί ο παθών στο πλησιέστερο νοσοκομείο...

Μετά από αυτή την εισαγωγή θα αναφέρουμε κάποια περιστατικά με φίδια, προσωπικά ή από αφηγήσεις άλλων.

α. Μικρός, γύρω στα δέκα, πήγαινα με το άλογό μας στο χωράφι που θέριζαν το σιτάρι οι γονείς μου. Μόνιμος συνοδός το σκυλάκι μου ο Έκτορας, που αεικίνητος έψαχνε πάντα στα χόρτα γαυγίζοντας όταν εύρισκε χελώνες, σκαντζόχοιρους κ.α.

Κάποια στιγμή ακούω ένα διαπεραστικό σκούξιμο από το σκυλάκι˙ τρέχω να δω τι συνέβαινε και όσο πρόλαβα να διακρίνω ανάμεσα στα χόρτα ένα κοντόχοντρο φίδι που απομακρυνόταν να κρυφτεί.

Κατάλαβα ότι είχε δαγκώσει τον Έκτορα˙ τον παίρνω αγκαλιά και κατ' ευθείαν στο χωράφι όπου ο πατέρας μου με ένα αγκάθι από γκορτσιά άρχισε να τρυπάει το λαιμό του Έκτορα με το 'να χέρι και με το άλλο να τραβάει σφιχτά το δέρμα ενώ εγώ του έριχνα λίγο λίγο ξινόγαλο που είχαμε στο παγούρι. Όλη τη νύχτα το σκυλάκι που κοιμόταν δίπλα μου βογκούσε κι εγώ φοβόμουν ότι δε θα ξημέρωνε ζωντανό.

Τελικά γλύτωσε το θάνατο προς μεγάλη μου χαρά... Σ' αυτό το σημείο να κάνουμε μια παρένθεση: Οι τσομπάνοι στο χωριό μου είχαν πολλά περιστατικά με δαγκώματα φιδιών στα κοπάδια τους και τα αντιμετώπιζαν πρακτικά όπως ο πατέρας μου με τον Έκτορα.

Για το σκοπό αυτό έπαιρναν μαζί τους ένα μπουκαλάκι ξίδι που θεωρούσαν κατάλληλο για την περίσταση...

β. Μια άλλη φορά, στον θέρο πάλι, ο πατέρας μου είχε κρεμάσει σε μια γκορτσιά το σακούλι με το ψωμί, για να μη γεμίσει μυρμήγκια και το χάλκινο δοχείο με το γάλα. Το μεσημέρι που ήρθε η ώρα για φαγητό, κάνει να ξεκρεμάσει το δοχείο και βλέποντας ένα κουλουριασμένο φίδι μέσα, ξαφνιάστηκε και το πέταξε κάτω. Το φίδι αφού είχε πιεί όλο το γάλα και με το πέσιμο άρχισε να ξεκουλουριάζεται προσπαθώντας να φύγει, τελικά δε γλύτωσε την τιμωρία με τη φορτωτήρα* του πατέρα μου...

γ. Άλλη περίπτωση: Μετά την κατοχή τα χωριά μας είχαν πολύ κόσμο που ασχολούνταν με τις αγροκτηνοτροφικές εργασίες. Στον κάμπο του χωριού μας όλα τα χωράφια σπαρμένα (τώρα, δυστυχώς είναι όλα χέρσα) και οι κάτοικοι δούλευαν σαν τα μυρμήγκια. Μια μέρα συνέβηκε το εξής παράξενο: καθώς πήγαινε στο χωράφι η μάνα μου, είδε έντρομη να την... κυνηγάει μια πελώρια δεντρογαλιά. Έβαλε τις φωνές καλώντας τον πατέρα μου που ήταν πιο πέρα. Εκείνος αρπά-

ζοντας ένα γερμανικό μάουζερ τρέχει φωνάζοντας δυνατά. Το φίδι σταματώντας το κυνηγητό της μάνας μου, σκαρφαλώνει σε μια μεγάλη γκορτσιά. Με δυο σφαίρες, σε λίγο πέφτει νεκρό. Ήταν γύρω στα δυό μέτρα και χοντρό ίσα με τον καρπό του χεριού.

Όσοι το έβλεπαν κρεμασμένο σ' ένα δεντράκι, δίπλα στο δρόμο, έκαναν το σταυρό τους με απορία!

δ. Ένα βράδυ ο θείος μου ο Θωμάς (αδερφός της μάνας μου) εκεί που κοιμόταν σε μια πρόχειρη καλύβα στο χωράφι, ένοιωσε να περνάει ένα κρύο πράγμα από το λαιμό του˙ κατάλαβε ότι ήταν φίδι και είχε την ψυχραιμία να το αφήσει να φύγει γιατί σκέφτηκε πως αν το έπιανε είτε από την ουρά είτε από το κεφάλι, θα τον δάγκωνε.

Μόλις πέρασε το φίδι σηκώθηκε αμέσως και παίρνοντας ένα τσαπί, χτυπούσε δω κι εκεί αλλά μες στο σκοτάδι το φίδι εξαφανίστηκε αφήνοντάς τον ξάγρυπνο˙ που να του κολλούσε ύπνος μετά από την τρομάρα του!

ε. Τα φίδια έχουν αδυναμία στα αυγά και στα μικρά πουλιά. Θυμάμαι, μια φορά στο χωριό μου είχε σκαρφαλώσει ένα φίδι στα χοντρά δοκάρια του υπογείου όπου είχαν φωλιά τα χελιδόνια και η μάνα μου ακούοντας τις σπαρακτικές φωνές των χελιδονιών πλησίασε και βλέποντας το φίδι, πήρε ένα μακρύ ξύλο και το κυνήγησε.

στ. Ένας χωριανός μου τζομπάνος βοσκώντας τα γίδια του, κάποια στιγμή ξάπλωσε να ξεκουραστεί ακουμπώντας σε μια πέτρα˙ δε φαντάστηκε ότι κάτω από την πέτρα υπήρχε ένα φίδι. Ευτυχώς πηγαίνοντας έγκαιρα στο νοσοκομείο πρόλαβε το κακό από το δάγκωμα...

ζ. Ο Α.Μ. έχει σπίτι κοντά στην εκκλησία του Αγ. Κων/νου, στην Κ. Κόνιτσα. Μια μέρα, καθώς πήγε στο κοτέτσι να μαζέψει τα αυγά, ξαφνιάστηκε βλέποντας ένα μεγάλο φίδι κουλουριασμένο που αναπαύονταν αφού είχε καταβροχθίσει όσα αυγά βρήκε. Κάποιοι έχουν έναν τρόπο να βγάζουν το δόντι του φιδιού που έχει το δηλητήριο, οπότε γίνεται ακίνδυνο˙ αυτό έκανε και ο Α. όπως βλέπετε και στη φωτογραφία.

η. Ένας χωρατατζής βρήκε τρόπο μ' αυτή τη μέθοδο να κάνει διάφορα «χουνέρια». Ένα απ' αυτά είναι και τούτο: ξέροντας ότι ο γείτονάς του στο διπλανό μποστάνι κάθε μεσημέρι έβγαζε τις μπότες και έπαιρνε έναν υπνάκο στον ίσκιο της ιτιάς, πήγε με τρόπο και έβαλε στη μπότα ένα ξεδοντιασμένο φίδι. Μόλις ξύπνησε ο φίλος, η πρώτη του δουλειά ήταν να φορέσει τις μπότες αλλά με το που έβαλε το πόδι στη μπότα ένοιωσε την κρυάδα του φιδιού και βγάζοντας το πόδι είδε το φίδι κι έπαθε την τρομάρα του, ενώ πίσω από το φράχτη ο γείτονας με κάποιον άλλον «έσκαγαν» στα γέλια...

Σ.Τ.

---

* φορτωτήρα, η: διχαλωτό ξύλο 1,5 μ. περίπου που βοηθάει τους ανθρώπους της υπαίθρου στο φόρτωμα των ζώων.

Ο ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ

Ως ενεργός πολίτης ξεκινά με όνειρα και σχέδια για το μέλλον. Πασχίζει ν' αποκτήσει επαγγελματικά εφόδια για μια δουλειά που να του εξασφαλίζει τα προς το ζην με αξιοπρέπεια.

Αγωνίζεται να δημιουργήσει οικογένεια, να φκιάξει το δικό του σπίτι για να στεγάσει τα όνειρα και την οικογένειά του.

Παλεύει σαν εργάτης, τεχνίτης, γεωργός, υπάλληλος, επιστήμονας.

Ιδρώνει καθημερινά και ελπίζει ότι κάποτε στο βάθος του χρόνου, ως απόμαχος και συνταξιούχος πια θα ησυχάσει.

Θα πάρει τη σύνταξή του για την οποία πληρώνει ανελλιπώς τις εισφορές του και θα ρυθμίζει την καθημερινότητά του και τις υποχρεώσεις κατά το μέτρο των δυνατοτήτων.

Έτσι τουλάχιστον μέχρι πρότινος είχαν τα πράγματα. Δεν φανταζόταν κανείς ότι θα χρειαστεί να του κλέψουν τον ιδρώτα μιας ζωής οι «σοφοί» που μας κυβερνούν.

Λένε ότι είναι ανάγκη να σωθεί η Πατρίδα που κινδυνεύει γιατί έχει υπερβολικό χρέος. Χρωστάμε στους δανειστές, στους τοκογλύφους που καταφύγαμε, γιατί δεν θα μπορούσαμε αλλιώς ν' αγοράσουμε οπλικά συστήματα, υποβρύχια και άλλα μέσα για την ασφάλεια της χώρας.

Δεν μιλάμε βέβαια για τις μίζες που είναι «νόμιμες» ούτε για τους αθεμίτως πλουτίσαντες διαχειριστές της εξουσίας.

Καημένε συνταξιούχε!

Καλείσαι να πληρώσεις τα σπασμένα. Σε χρειάζονται τώρα και σε σκέπτονται.

Και με λίγα μπορείς να στέκεσαι όρθιος ως τις επόμενες εκλογές που θα κληθείς να τους τιμήσεις με την ψήφο σου, γιατί αυτοί «οι πολιτικοί» αγωνίζονται νυχτόημερα για τη σωτηρία της Πατρίδας!

Περήφανα νιάτα και τιμημένα γηρατειά! Αλλοίμονό σας! Οι πενιχρές συντάξεις και τα επιδόματα θα πετσοκόβονται ώσπου να μάθουμε να ζούμε χωρίς τροφή και ασφάλεια.

Οι καιρό επιβάλλουν αλλαγές και προσαρμογή στις εντολές της τρόικας και των οργάνων της. Εσύ συνταξιούχε πρέπει να κόψεις τους καφέδες και τα αναψυκτικά, να λιγοστέψεις το φαΐ, να σφίξεις πιο πολύ τη ζώνη σου και όταν βλέπεις τα εγγόνια σου να σε πλησιάζουν για κανένα χαρτζιλίκι, να το στρίβεις για να μη σε ντροπιάζουν, όταν τους λες δεν έχω.

Έτσι μας κατάντησαν όλοι αυτοί που μας κυβέρνησαν και μας κυβερνούν και με τη δική μας ψήφο βέβαια.

Άλλοι τα έφαγαν, εμείς τα πληρώνουμε.

Ας βάλουμε μυαλό και ας τους καταδικάσουμε οριστικά και αμετάκλητα.

Υπάρχει λύση!

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΠ. ΖΑΝΗΣ

Ελπιδοφόρο ενδιαφέρον Για τον Ι. Ν. Αγίας Παρασκευής Παλαιοσελλίου

του **Ηλία Ανδρέου**

Συμπληρώνονται ήδη είκοσι έξι χρόνια όταν με πρωτοβουλία του τότε τελευταίου προέδρου της Κοινότητας Παλαιοσελλίου Γεωργίου Τζίμα, ο αγαπητός μας αρχιτέκτονας Θεοχάρης Φλίνδρας αφιλοκερδώς είχε συντάξει την πρώτη εμπεριστατωμένη μελέτη αποκατάστασης του Ι. Ν. Αγίας Παρασκευής. Θεοχάρη δεν ξεχνούμε την ευγενή προσφορά σου. Η Αγία να σου δίνει πρωταρχικά υγεία. Επίσης εκφράζουμε ευχαριστίες στον τότε Νομάρχη Ιωαννίνων Νικόλαο Ζαρμπαλά για την ένταξη στο LEADEP II της αποκατάστασης της στέγης του Ι.Ν.. Έκτοτε αρχίζει η περίοδος που ο Ι. Ν. απολαμβάνει του αδιάλειπτου ενδιαφέροντος του Περιφερειάρχη Ηπείρου κ. Αλέξανδρου Καχριμάνη. Την περίοδο από 6 Νοεμβρίου έως 13 Νοεμβρίου 2022 ο Ι. Ν. στην κυριολεξία δόθηκε στην κλινική τεχνογνωσία όχι ενός αλλά εννέα επιστημόνων οι οποίοι ενδελεχώς εξέτασαν και την παραμικρή παθολογία του περικαλλούς Ι. Ν., ο οποίος ειρήσθω εν παρόδω έχει κηρυχθεί Μνημείο της Θρησκευτικής Χριστιανικής Κληρονομιάς. Αναφέρω τα ονόματα και την ειδικότητα των επιστημόνων οι οποίοι τις περισσότερες ημέρες εργάσθηκαν μέχρι στις 12 το βράδυ.

Επικεφαλής της ομάδας ήταν η αναπληρώτρια καθηγήτρια του Μετσόβειου Πολυτεχνείου κ. Ελευθερία Τσακανίκα και ο αρχιτέκτων Τιμολέων Κοϊμτζόγλου, ακολουθούν η αρχιτέκτων Εύα Ανδρονικίδου, ο μηχανολόγος-ηλεκτρολόγος Νίκος Λεοντάρης, οι τοπογράφοι αδελφοί Νίκος και Κώστας Ρηγόπουλοι. Λυπούμαι που δεν έχω τα ονόματα των τεσσάρων συντηρητών.

Ποιος όμως είναι ο κινητήριος μοχλός της όλης προσπάθειας, φυσικά ο Αξιότιμος Περιφερειάρχης Ηπείρου κ. Αλέξανδρος Καχριμάνης. Βαθύς γνώστης του Θρησκευτικο-Λαϊκού Πολιτισμού όχι μόνον της Ελλάδος αλλά και των Βαλκανίων ευλαβώς έκλινε γόνυ σωτηρίας των Μνημείων. Αλλά στην συγκεκριμένη περίπτωση ο Περιφερειάρχης κρύβει κάτι πιο βαθύ πέρα από την διάσωση. Τι είναι αυτό; Ο άπειρος σεβασμός προς τους Προπάτορές μας οι οποίοι παρότι σκλάβοι και φτωχοί εν τούτοις με μεγεθυμένη την πίστη στο Θεό μεγαλούργησαν. Εκείνη η πίστη είναι η ζωοδόχος ανεξάντλητη πηγή που τροφοδοτεί την πορεία της Ελλάδος στο διηνεκές.

Επιστροφή στο Ελεγείο

του **Ηλία Ανδρέου**

Ο λεκτικός όρος ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ είναι ένας από εκείνους που κρύβουν ενέργεια και συνοδεύεται από πλήθος συναισθημάτων.

Ας σταθούμε στην παραβολή του Κυρίου Ημών Ιησού, του Ασώτου του οποίου η επιστροφή χαροποίησε τον πατέρα του πλην όμως ελύπησε τον αδελφό του. Η επιστροφή του Οδυσσέα προκάλεσε συγκίνηση ακόμη και στον γέρικο πλέον σκύλο του. Πιο φορτισμένη συγκινησιακά είναι η επιστροφή των στρατιωτών από τα μέτωπα του πολέμου.

Το «οίκαδε» μια αρχαιοπρεπής λέξη εξέρχεται των οδόντων συντροφευμένη με κύματα συγκίνησης και δακρύων. Τον τελευταίο καιρό έζησα μια συγκινητική επιστροφή.

Ήταν παραμονές Χριστουγέννων του 1984 και ο αείμνηστος Θεόφιλος Ζώτος επρόκειτο να λειτουργήσει το βιβλιοπωλείο με την επωνυμία «ΕΛΕΓΕΙΟ».

Είχαν έλθει τα πρώτα κιβώτια με βιβλία και δουλειά μας ήταν να τα ταξινομήσουμε ανάλογα του περιεχομένου, λογοτεχνία, ποίηση, φιλοσοφία, κοινωνιολογία κ.λπ.

Υπέροχο βράδυ με συντροφιά το αναμμένο τζάκι, τσίπουρο και μεζέδες της καλοσυνάτης κ. Άννας, μητέρας του Θεόφιλου και Αποστόλη.

Ύστερα από τριάντα οκτώ χρόνια βρίσκομαι στο χώρο του Ελεγείου μόνος με συντροφιά εκατοντάδες βιβλία.

Το τζάκι βουβό και το τσίπουρο απουσιάζει, μα ποια χέρια να το σερβίρουν. Η αγαπητή σε όλους μας Ντίνα Ζώτου εξαδέλφη των δύο αειμνήστων αδελφών η μόνη που τους συμπαραστάθηκε στην τελευτή του βίου με παρεκάλεσε να ταξινομήσω τα βιβλία του φιλόλογου καθηγητή Αποστόλη αλλά και εκείνα του Θεόφιλου. Καθώς πραγματοποιούσα την ταξινόμηση, το μυαλό μου ξεφύλλιζε τις σελίδες του αφηγήματος Άγγλου Ε. Μ. Φόρστερ «Επιστροφή στο Χάουαρντς Εντ» μια σπουδή πάνω στις σχέσεις ανάμεσα στον κόσμο του πνεύματος και του χρήματος.

Το 1984 ήταν μια πολλά υποσχόμενη εποχή αναφορικά με την εξέλιξη του πνεύματος. Σήμερα τι διαπιστώνουμε: Μια επιταχυνόμενη εξέλιξη του υλικοτεχνικού πολιτισμού, η οποία όμως δεν συνοδεύεται από ανάλογη πνευματική ανέλιξη. Εδώ διαπιστώνουμε μια ομηρεία του πνεύματος μέσα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα «το κινούν αίτιο» των πάντων.

Η κ. Ντίνα με πολλή ευαισθησία και αγάπη μετέτρεψε το Ελεγείο σε χώρο μνήμης δύο ανθρώπων που πολύ αγάπησαν τα γράμματα και τις τέχνες και έζησαν πάντα πιστοί και ανυποχώρητοι στις αξίες που πρέσβευαν.

Κυρία Ντίνα σε ευχαριστώ που μου έδωσες την ευκαιρία να συμβάλω στο εγχείρημά σου αλλά και για το γεγονός ότι για μερικές ημέρες να τελέσω ένα μυσταγωγικό και αρχέγονο μνημόσυνο των αδελφών Θεόφιλου και Αποστόλη Ζώτου καλών φίλων και συντρόφων.

Τριήμερο στη Μόλιστα

Επιτέλους, ο καιρός καλοκαιρινός, θερμοκρασία 25° C και βάλε, γιορτή Αγίου Δημητρίου: ο Πολιούχος του χωριού μου. Πανηγύρι να 'βλεπαν τα μάτια σας! Δεχόμασταν και τραπεζώναμε όλους τους συγγενείς και φίλους από τα διπλανά χωριά: Μοναστήρι - Γαναδιό - Πουρνιά - Κεράσοβο - Φούρκα - Στράτσιανη.

Μετά τον εκκλησιασμό, χρόνια πολλά στους Δημήτρηδες, συνοδεία με τον αξέχαστο Πέτρο Αλεξίου με την απίθανη κομπανία του, το Σωτήρη στο ντέφι, τον μπαρμπα-Κώτσο στο βιολί και άλλους από Βούρμπιανη.

Μεσημέρι τραπέζωμα στο σπίτι, λίγη ξεκούραση και από νωρίς το απόγευμα στην πλατεία. Χορό να δουν τα μάτια σας! Δυο και τρεις σειρές, και με τι φως; Το σύγχρονο λούξ. Αυτά όμως ήταν τότε. Τώρα;

Φέτος όσοι βρέθηκαν ήταν τυχεροί. 70 με 80 άτομα στη Μόλιστα. Ο ξενώνας γεμάτος. Πιο τυχερά όμως τα πιτσιρίκια και οι νέοι που βρήκαν παρέα. Στον εκκλησιασμό αρκετοί. Η παράδοση στους εορτάζοντες να προσφέρεται το λουλούδι. Ο επίτροπος φρόντισε και πρόσφερε σε 15 Δημήτρηδες και Δήμητρες.

Η εκκλησία και ο περίβολος λαμποκοπούσαν, στεφάνι στόλισε την εικόνα του Αγίου Δημητρίου, επίσης ωραία νότα έδωσε το φύτεμα λουλουδιών γύρω από τα πεύκα που κόπηκαν. Έμαθα ότι ήταν ιδέα της χωριανής μας (νύφης) από το Γαναδιό. Μήπως πρέπει να την εκμεταλλευτούμε δίδοντάς της μια θέση στο να φροντίζει το χωριό μας; Κοντεύει ο καιρός που θα κληθούμε να κάνουμε την επιλογή μας.

Ο Σύλλογος έκανε κάτι νέο: κατέθεσε στεφάνι στο Μνημείο που βρίσκεται στον περίβολο του σχολείου, που έγινε εδώ και εξήντα χρόνια από τον τότε δημοδιδάσκαλο Λίτσιο. Στο κείμενο επισυνάπτω φωτογραφία σε αντίστοιχη εκδήλωση.

Παρόντες στην τελετή: Βέργος Βασίλειος (ιερέας), Λίτσιος δημοδιδάσκαλος, Γεραδάμος, από αριστερά στη φωτογραφία Παναγιώτου Γιώργος, Μπουλούλης, Βασίλειος Λέτσιος, Γεώργιος Λέτσιος, Μπέλτσιος Μιχάλης, Αστυνομική Αρχή, Μιχάλης Παπαντώνης, Λέτσιος Δημήτριος, Κατσίκης Σπόρος, Ξία Λέτσιου, Γενοβιά, Πελαγία Λέτσιου.

Ο ΜΟΛΙΣΤΙΝΟΣ
Λέτσιος Ιωάννης του Γεωργίου

Από τη Ζέρμα

Με θεία Λειτουργία και προσέλευη κόσμου από το χωριό και τα γειτονικά χωριά γιόρτασε η Ζέρμα τον πολιούχο της Αγ. Δημήτριο στις 26/10/22. Ο Πρόεδρος του χωριού Γιάννης Παπαδημητρίου καλωσόρισε τους παρευρισκομένους με τα παρακάτω λόγια:

Σεβασμιότατε, Πάτερ και Δέσποτα, σεβαστέ Πατέρα Κωνσταντίνε, αξιότιμε κύριε Δήμαρχε, κύριε επικεφαλής της δημοτικής παράταξης της μείζονος αντιπολίτευσης του Δήμου Κόνιτσας, αγαπητοί χωριανοί.

Γεμάτοι με αισθήματα χαράς και ικανοποίησης σας υποδεχόμαστε για άλλη μια φορά στον ιερό ενοριακό Ναό του προστάτη Άγιου του χωριού μας, στον Άγιο Δημήτριο τον Μυροβλήτη Πλαγιάς, και σας καλωσορίζουμε με μεγάλο σεβασμό, πίστη και βαθειά εκτίμηση.

Τούτο το χωριό και τούτη η ενορία Σεβασμιότατε είναι το σπίτι σας και οι άνθρωποί της η πνευματική οικογένειά σας. Μας γνωρίζετε και σας γνωρίζουμε πάνω από μισό αιώνα. Σας γνωρίζουμε κυρίως σαν ένα σεμνό και ταπεινό ιεράρχη που ασκεί το έργο του με γλυκύτητα λόγου και περίσσευμα καρδιάς. Μας κερδίσατε την καρδιά με την αγάπη και την καλοσύνη σας.

Σας καλοδεχόμαστε στη Ζέρμα ένα χωριό της μητροπόλεώς σας με μεγάλη ιστορία και παράδοση. Το χωριό που έζησε τα τελευταία χρόνια την μεταφορά από την παλαιά Ζέρμα στην νέα, που πολλοί συγχωριανοί μας αναγκάστηκαν να το εγκαταλείψουν, αλλά που όλοι τους δεν το ξεχνούν και αυτοί που έφυγαν και αυτοί που έμειναν και αγωνιζόμαστε να διατηρήσουμε τα πατροπαράδοτα έθιμα των γονιών και των παππούδων μας.

Έτσι με την μεταφορά του χωριού οικοδομήθηκε και ο ναός αυτός,που σήμερα γιορτάζει, με τις εισφορές όλων και που εσείς ως Μητροπολίτης μας τον εγκαινιάσατε στις 10 Αυγούστου 1997. Η Πλαγιά έχει ισχυρές θρησκευτικές καταβολές που αποτυπώνονται στο έργο των κατά καιρούς Ιερέων της και στους Ναούς της, στα ξωκλήσια της αλλά κυρίως στο ιστορικό μοναστήρι της Παναγίας που πρόσφατα ανακαινίστηκε και αποτελεί όχι μόνο το καύχημα του χωριού μας αλλά και της ευρύτερης βόρειας περιοχής του Δήμου Κόνιτσας.

Μετά την ανακαίνισή του απέκτησε επισκεψιμότητα. Πριν λίγες μέρες στις 13/10 το επιοκέφτηκε σωματείο φίλων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης. Φιλοδοξούμε να το καταστήσουμε θρησκευτικό κέντρο της περιοχής και είμαστε σίγουροι για την δική σας συμβολή στον τομέα αυτό.

Σεβασμιότατε, το πολύπλευρο θρησκευτικό έργο της μητρόπολης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης το αποδεικνύει η συνεχής και ζωντανή παρουσία σας στη ζωή μας, στην καθημερινότητά μας, στη σκέψη μας και στις προσευχές μας. Το βεβαιώνει η μακροχρόνια και γόνιμη ιερατική σας διακονία και το ότι είστε σήμερα μαζί μας.

Θα ήθελα τέλος, Σεβασμιότατε, να εκφράσω ακόμη μία φορά τη μεγάλη μας χαρά που είχαμε την ευκαιρία σήμερα να δεχτούμε την ευλογία σας και την πατρική σας αγάπη και να συνεορτάσουμε μαζί σας την ιερή μνήμη του πολιούχου του χωριού μας, Αγίου Δημητρίου.

Χρόνια πολλά σε όλους και του χρόνου να ανταμώσουμε πάλι.

ΙΕΡΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ

Από **ΣΩΤΗΡΗ ΦΑΣΟΥΛΗ**-ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

Ήταν πολύ μεγάλη η επιθυμία μου να επισκεφτούμε τους Αγίους Τόπους που αναφέρονται στη Παλαιά και Καινή Διαθήκη.

Στους τόπους αυτούς αναφέρονται, ο παράδεισος με τον Αδάμ και την Εύα, ο κατακλεισμός του Νώε, ο Ναός του Σολομώντος κ.α. ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ.

Η γέννηση και η εν γένει ζωή του Χριστού, η Ιερουσαλήμ, ο Ναός της Αναστάσεως, Γεσθημανή, Πανάγιος Τάφος, Γολγοθάς, οδός Μαρτυρίου, Πατριαρχείο, Κήπος Γεθσημανής, Ιορδάνης ποταμός, Βηθλεέμ, Άγιος Σάββας, Όρος Ελαιών, Σαμάρεια, Σιών, Ιεριχώ κ.λπ.

Την ευκαιρία αυτή μας την έδωσε η "ΜΑΡΙΟΣ TRAVEL" με το ταξίδι που έγινε από 20-24/11/2022. Ομαδικό ταξίδι 40 ατόμων. Από το χωριό συμμετείχαν 9 άτομα. Ήτοι: 1) ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΦΑΣΟΥΛΗΣ, 2) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ συζ. Σωτ. ΦΑΣΟΥΛΗ, 3) ΜΑΡΙΑ συζ. ΧΡ. ΦΑΣΟΥΛΗ, 4) ΑΦΡΟΔΙΤΗ Χρ. ΦΑΣΟΥΛΗ, 5) ΒΑΣΙΛΙΚΗ συζ. Δημ. ΦΑΣΟΥΛΗ, 6) ΑΓΟΡΩ κα Μιχ. ΝΟΥΤΣΟΥ, 7) ΣΤΑΥΡΟΥΛΗ Χρ. ΝΟΥΤΣΟΥ, 8) ΒΑΣΙΛΙΚΗ συζ. Ηλ. ΝΟΥΤΣΟΥ και ΑΘΗΝΑ συζ. Πολ. ΝΟΥΤΣΟΥ.

Εάν πιστεύεις στο ΧΡΙΣΤΟ και στη Χριστιανική Ορθόδοξη Εκκλησία είναι κάτι ιδιαίτερο συγκλονιστικό να περπατείς τα μέρη, τα χώματα, τις πέτρες όπου εδώ και πάνω από 2000 χρόνια περπάτησε η Μαρία με τον Ιωσήφ, ο σταύλος με τους βοσκούς, οι μάγοι με τα δώρα στη φάτνη που γεννήθηκε ο Χριστός τους χώρους που δίδαξε, την αίθουσα του Δικαστηρίου, το χώρο της φυλακής, τον Γολγοθά, τον Τάφο, την Ανάσταση κ.α.

Ήταν πολύ μεγάλη κοσμοσυρροή υπήρχαν άνθρωποι από όλο τον κόσμο που συνωστίζονταν να προσκυνήσουν τ' άγια μέρη.

Το ίδιο και εμείς, οι απλοί άνθρωποι από το χωριό μας, πήγαμε να προσκυνήσουμε, να κλάψουμε, να γεμίσουμε τη ζωή μας και την πίστη μας.

Η επίσκεψη πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία όπως ήταν σχεδιασμένη από τη ΜΑΡΙΟΣ TRAVEL και τον Ιερέα της ΕΝΟΡΙΑΣ π. ΚΩΝ/ΝΟ.

ΕΙΡΗΝΗ

Η ειρήνη θαρθεί μόνον τότε, όταν οι αιτίες που προκαλούν τον πόλεμο κατανικηθούν. Όσο θα διαρκεί η κυριαρχία μιας χώρας πάνω στην άλλη ή η εκμετάλλευση μιας τάξης από μια άλλη, αδιάκοπα θα γίνονται προσπάθειες για την ανατροπή της υπάρχουσας κατάστασης. Ποτέ η ειρήνη δεν μπορεί να 'ρθει από τον ιμπεριαλισμό και τον καπιταλισμό.

Νεχρού

ΕΠΙΚΑΙΡΟ

ΛΟΓΙΑ ΟΛΟ ΛΟΓΙΑ

Γράφει ο **Σωκράτης Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ**
τέως Σχολικός Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής

Συνήθως όλοι οι πολιτικοί μας, πριν αναλάβουν την εξουσία, αλλά και μετά, λένε πολλά λόγια. Λόγια. Λόγια, λοιπόν.

Απ' αυτόν τον πολιτικό κανόνα, δυστυχώς και ο σημερινός μας Πρωθυπουργός δεν παρεξέκλινε. Κάθε λίγο και λιγάκι, βγαίνει στην τηλεόραση και κάνει διαγγέλματα, το πώς θ'απαλλαγούμε από τα τόσα δεινά που έχουμε, λοιμώξεις, λιμούς, καταποντισμούς, καιρικές μεταβολές, επιδημίες κορωνοϊό covid-19, διασωληνωμένους, θανάτους και χίλια δύο άλλα δεινά. Βέβαια διαγγέλματα πρέπει να γίνονται. Να ενημερώνεται ο λαός μας.

Σε μια δημοκρατική κοινωνία, ο λαός δικαιούται και οφείλει να γνωρίζει τα εκ του Συντάγματος καθήκοντά του, ως συνέπεια και απόρροια των δικαιωμάτων του, με σεβασμό των Νόμων, την υπεράσπιση του πατρίου εδάφους, την καταβολή των φόρων, την άγρυπνη προάσπιση των δικαιωμάτων του και των κατακτήσεών του, έναντι πάσης οποθενδήποτε προερχόμενης επιβουλής.

Οι κρίσεις, όμως και οι σχολιασμοί από μας τους πολίτες, πρέπει να γίνονται προς την πολιτική και την εξουσία για μια καλύτερη Δημοκρατική Πολιτεία, όχι μόνο προς τους πολιτικούς μας γενικά, αλλά και προς τους πολυάριθμους, καλοπληρωμένους συμβούλους τους.

Λέμε λοιπόν προς όλους ξεκάθαρα και θαρρετά, το Λατινικό γνωστό Ρητό:

«Res, non verba» (Έργα κι όχι λόγια).

Αυτή είναι η καλύτερη λύση, για μια καλύτερη Δημοκρατική Πολιτεία.

Τέλος θα κλείσω αυτό μου το άρθρο από τον Θουκυδίδη από τον επιτάφιο λόγο του Περικλή (431 π.Χ.) (κεφ. 40) που μας διδάσκει: «Κάθε πολίτης, πρέπει να συμμετέχει στα κοινά, προς δε τον μη, μετέχοντα στα κοινά, θεωρούμε, όχι φιλήσυχον, αλλά άχρηστον πολίτην...».

Έτσι πιστεύουμε, ότι η αγαπημένη μας χώρα, η Ελλάδα μας, πάντοτε, αλλά και σήμερα, που ηχούν οι καμπάνες του πολέμου, Δημοκρατικά θα προοδεύει κι η ζωή μας θα 'ναι καλύτερη. Αυτό ας είναι το πατριωτικό μας Δημοκρατικό Σύνθημα:

«Όλοι μαζί αγαπημένοι το μπορούμε, μια πολιτεία δημοκρατικά διοικούμενη και ρωμαλέα, τα πάντα κατορθώνει»!

Τα τσίπουρα

Κάθε χρόνο, για την παραγωγή τσίπουρου προστίθεται και ένα γραφειοκρατικό πρόβλημα. Φέτος όμως ο περιορισμός για την μεταφορά του άμβυκα από σπίτι σε σπίτι στο ίδιο μέρος ξεπέρασε κάθε προηγούμενο και λογική.

Δεν γνωρίζω ποιοι «φύλακες» της φοροδιαφυγής συνέταξαν την διάταξη ή την Υπουργική απόφαση αυτή. Ένα μόνον γνωρίζω. Οι κύριοι αυτοί καθήμενοι στις αναπαυτικές καρέκλες των πολυτελέστατων γραφείων ή δεν γνωρίζουν τι θα πει ρακοκάζανο, πανηγύρι στο χωριό ή δεν έχουν επισκεφθεί ποτέ έρημα χωριά στα οποία τους χειμερινούς μήνες υπάρχει μόνον ένας φύλακας.

«Αγαπητοί μου» τα ρακοκάζανα στα χωριά είναι όντως τρόπος ολιγοήμερης συγκέντρωσης της νεολαίας, των γερόντων και πολλών επισκεπτών που δίνουν λίγη ζωντάνια στο χωριό.

Αλλά πού: Ποιος θα σκεφθεί αυτό. Δεν θα μπει ποτέ λογική στον τόπο αυτό; Δεν είμαστε καθόλου υπέρ της όποιας φορολογικής διαφυγής, όμως δεν μπορεί στο καφενείο του χωριού που είναι τόπος συγκέντρωσης με τις συζητήσεις, με τις διαφωνίες ακόμη και τους ολιγόλεπτους τσακωμούς, να επιβάλλεται πρόστιμο γιατί δεν υπάρχει ταμειακή μηχανή.

Τελευταία ο πρωθυπουργός επισκέφθηκε μερικά χωριά του Πωγωνίου με αφορμή την επίσκεψή του στο Καλπάκι και διαπίστωσε ερημιά.

Αρκεί μόνον αυτό; από διαπιστώσεις «μπούχτισε» η επαρχία.

Παρακαλώ τους συλλόγους των χωριών μας που είναι στις πόλεις να επισκεφθούν τους καθ' ύλη αρμόδιους (όχι με έγγραφα) ώστε να αρθεί αυτός ο περιορισμός.

Οψόμεθα

Ε. Ευαγγελίδης, Κόνιτσα

Πουρνιά, 8 Νοεμβρίου 2022

Πασιά Παρασκευή

Με την αρμόζουσα ιεροπρέπεια και μεγαλοπρέπεια εορτάστηκε φέτος η εορτή των Παμμεγίστων Ταξιαρχών Μιχαήλ και Γαβριήλ στην Πουρνιά Κονίτσης.

Την παραμονή της εορτής τελέστηκε ο μέγας πανηγυρικός εσπερινός μετ' αρτοκλασίας και ιερά παράκληση στους Ταξιάρχες. Ανήμερα δε, τελέστηκε ο Όρθρος και η Θεία Λειτουργία παρευρισκομένου του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ.κ. Ανδρέου καθώς και των πατέρων Δημοσθένη Κέντρου και του Εφημερίου μας Αρχιμανδρίτου Εφραίμ Κουκέση. Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας και της Αρτοκλασίας δωρεά οικογενείας του χωριού, τελεσθείσης υπό του σεπτού ποιμενάρχου μας και τα διάφορα κεράσματα στο χαγιάτι της εκκλησίας, ακολούθησε εκδήλωση με γλυκά και φαγητό στην αίθουσα του Δημ. Σχολείου του χωριού, προσφορά των γυναικών του χωριού. Θερμές ευχαριστίες στον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας και τους πατέρες που τίμησαν φέτος τους Ταξιάρχες και το χωριό μας, όπως και σε όλους τους παρευρισκομένους.

Ευχόμεθα, οι Άγιοι Ταξιάρχες να μας αξιώσουν και του χρόνου να εορτάσουμε!

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Από τη «Φωνή της Ηπείρου» 29-10-1893

Ἡ πανήγυρις, λείψανον τῶν ἐθίμων τῶν προγόνων ἡμῶν Ἑλλήνων, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐν τῇ ἀρχαιότητι αἱ πανηγύρεις ἐτελοῦντο διὰ θρησκευτικοὺς λόγους, ἐνῷ σήμερον ἡ συγκέντρωσις τῶν ἀνθρώπων ἀποβλέπει σέ ἐμπορικοὺς σκοποὺς, καὶ εἶνε τρόπον τινὰ μερικὴ ἐτησία ἔκθεσις ἡ ἐμπορικὴ πανήγυρις τῆς πατρίδος μας, ὡς συνήθως ἀρξαμένη τῇ 24 λήξαντος ἔληξε τῇ 1 ὁδεύοντος συνέρρευσαν δὲ ἐν αὐτῇ ἄνθρωποι ἐξ ἁπάσης τῆς Ἠπείρου. Τελεῖται δ' αὕτη ἐν ὑπαίθρῳ ἐν περιόπτῳ τοποθεσίᾳ καὶ μακρόθεν ὁρωμένη παρέχει θέαμα πολὺ εὐχάριστον. Τὰ ἐκτιθέμενα ἐν αὐτῇ πρὸς πώλησιν εἶνε τὰ ἔργα τῆς βιομηχανίας τῆς Κονίτσης αἱ ποδιὲς αἱ ὁποῖαι καθ' ἕκαστον ἔτος τελειοποιοῦνται, αἱ κάλτσες, τὰ κομψὰ τσαρούχια, τῶν Σαμαριναίων τὰ ἔργα τῆς βιομηχανίας, αἱ τεχνηέντως κατασκευασμέναι βελέντζαι, κάπαι, τὰ ὡραῖα μαχαίρια. Καὶ ἐξ ἁπάντων τὰ τελειότατα προϊόντα, τὰ νοστιμώτατα μανούρια τοῦ Ντίντσικου, προσέτι δὲ τυρὸς, βούτυρον, βόες ἀρόσιμοι, ἵπποι, ἡμίονοι, ἐν ἑνὶ λόγῳ πάντα τὰ ἀναγκαιοῦντα πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ βίου.

Ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἦτο εὐνοϊκὸς διὰ τὴν ἐν ὑπαίθρῳ πανήγυριν, ἔπρεπεν ἐφέτος αὕτη νὰ παρουσιάζῃ τὴν μεγαλητέραν κίνησιν, ἀλλὰ ὅλως τὸ ἐναντίον συνέβη, περετηρήθη χαλάρωσις ἐπαίσθητη, δι' οὕς λόγους κατωτέρω θὰ ἐκθέσωμεν.

Ἡ πανήγυρις ὡς τὸ μόνον ζωτικὸν στοιχεῖον τῆς ἡμετέρας ἀποκέντρου πατρίδος διότι μόνον ἐν αὐτῇ τῇ ἐποχῇ ἡ Κόνιτσα ἀκούεται ἐμπορικὴ πόλις, ἔπρεπε νὰ τύχῃ ὑποθάλψεως ὑπὸ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως ὡς συντείνουσα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου καὶ εὐημερίαν τῶν κατοίκων, ἀλλὰ τοὐναντίον αὕτη εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν αἰτία τῆς παρατηρηθείσης ἐφέτος χαλαρώσεως α΄ Διότι κατὰ πρότασιν ἑνὸς δημόσιου εἰσπράκτορος συνέλαβε τοὺς περισσοτέρους κατοίκους τῶν χωρίων καὶ τοὺς ἔβαλεν εἰς τὸν ἴσκιον πρὸς εἴσπραξιν τῶν δημοσίων φόρων, διανοηθεῖσα ὅτι πρέπει νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὰ βαλάντιά των τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα εἶχον διαθέσει πρὸς ἀγορὰν τῶν τροφίμων καὶ ἐνδυμασιῶν καὶ οὕτως οἱ ταλαίπωροι ἐλθόντες εἰς Κόνιτσαν μετ' ὀνείρων καλῶν πρὸς διασκέδασιν καὶ ἵνα προμηθευθῶσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαία, ἀπῆλθον μὲ τὰς χείρας κενὰς καὶ ἀπονενοημένοι, διότι θὰ τοὺς εὕρῃ ὁ χειμὼν ἀπροπαρασκευάστους β΄ ὑπάρχει φόρος κτισὰς λεγόμενος τουρκιστὶ, ἐπὶ τῶν πωλουμένων ζώων καὶ οἱ ἐνοικιάζοντες τὸν φόρον αὐτὸν διαπράττουσι τὰς μεγαλητέρας ἁρπαγὰς, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ εἰσπράτηται ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων γ΄ ὁ δήμαρ-

χος τῆς πόλεως Κονίτσης Νταλὴ βέης διαπράττει καὶ αὐτὸς τὰς μεγαλητέρας παρανομίας καὶ ἁρπαγὰς, ἀργυρολογεῖ ὅσον περισσότερα δύναται νὰ ἀφαιμάξῃ ἀπὸ τὰ βαλάντια τῶν πανηγυριζόντων, πρὸς τὸ συμφέρον δῆθεν τοῦ δημοτικοῦ ταμείου, διότι οἱ ἄνθρωποι ἀγνοοῦσιν ἐπὶ τίνων ὑπάρχει δημοτικὸς φόρος. Ἀλλὰ καὶ οι γνωρίζοντες παρὰ τίνος νὰ ζητήσωσι προστασίαν.

Διὰ τοὺς προεκτεθέντας λοιπὸν λόγους οἱ ἀτυχεῖς ξένοι κατὰ τὴν ἀναχώρησίν των ἐκτινάσουσι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν καὶ μεθ' ὅρκου ἀποφασίζουσι νὰ μὴ ἐπισκεφθῶσι πλέον τὴν πανήγυριν Κονίτσης, τὸ λεγόμενον Παζαρόπουλον. Οὕτως καθ' ἕκαστον ἔτος ἀραιοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν προσερχομένων ξένων. Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ εἰς ἐκ τῶν κυριοτέρων λόγων τῶν συντελεσάντων πρὸς χαλάρωσιν τῆς πανηγύρεως εἶνε καὶ ἡ οἰκονομικὴ κρίσις ἐν Ἑλλάδι ἡ ὁποία ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους λόγους ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας μας, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης ἐργάζονται ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι.

Ένα χαριπολόγημα

Από τον ποιητή **Χ. Χρηστοβασίλη** που βρήκα στη Λογοτεχνία. Γράφει:

Μια γνωστή του φίλη και ποιήτρια Μαρία Δαβαρούκα που πολύ τον εκτιμούσε, του πήγε στα γενέθλιά του μια ανθοδέσμη μ' άσπρα λουλούδια. Ο ποιητής ευχαριστήθηκε και στην εφημερίδα του «Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» της έγραψε και δημοσίευσε:

1) «Άσπρα λουλούδια μου 'φερες
για τα γενέθλιά μου
άσπρα σαν την ψυχούλα σου
και τ' άσπρα τα μαλλιά σου.

2) Τ' άσπρα μαλλιά είν' σάβανο,
προμήνυμα θανάτου˙
χαρά στον, που δεν άσπρισαν
ακόμη τα μαλλιά του.

Και η ποιήτρια απάντησε:
1) Κάτασπρος είν' κι ο Όλυμπος
μα Χάρο δε φοβάται
και μια ευχή ολόθερμη
στα χρόνια του να πάτε.

Έτσι χαριτωμένα απαντούσαν
τότε οι ποιητές μας.
Είναι να τους θαυμάζεις.

Σωκράτης Οικονόμου

Ἔθιμα καὶ τραγούδια τοῦ Γάμου τῆς Σαμαρίνας

(Συλλογὴ Γρηγ. Βέλκου, δασκάλου, από το αρχείο του Γερασ. Γεράση)

Τά ἴδια ἐπαναλαμβάνονταν καί στίς δυό ἄλλες βρύσες, γιατί συνήθως 3 συνολικά ἐπισκέπτονταν ἡ νύφη.

Ὅταν τελείωναν καί ἀπό τήν τρίτη βρύση, ἔπαιρναν τό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς, ὅλοι γελαστοί, κεφᾶτοι, χαρούμενοι, τραγουδώντας καί σφυρίζοντας ἀδιάκοπα.

Στήν αὐλή τοῦ σπιτιοῦ τούς περίμεναν τά πεθερικά. Ἡ νύφη τά ἔρριχνε νερό νά πλυθοῦν, τἄδινε πετσέτα νά σκουπιστοῦν, φιλοῦσε τό χέρι τους κι ἐκεῖνα τήν «δώριζαν».

Ἤδη ὅμως ἡ ὥρα πήγαινε 9-10. Στό διάστημα πού γινόταν ἡ ἐπίσκεψη στίς βρύσες, στό σπίτι τοῦ γαμπροῦ ἑτοιμάζονταν πάλι τραπέζια γιά τήν «παπάρα» δηλ. τό πρόγευμα τοῦ νέου ζευγαριοῦ.

Τήν ὥρα ἐκείνη, ἐπίσης, ἔρχονταν ἀπό τό σπίτι τῆς νύφης 6-7 ἄτομα πολύ συγγενικά της κι ἔφερναν τό φόρεμα τό μαῦρο, τό λεγόμενο Δευτεριάτικο, γιά νά ἀλλάξη ἡ νύφη, πιλάφι καί διάφορα γλυκά, γιά νά ταΐσουν τά νιόγαμπρα.

Ἔτσι, μετά τό πλύσιμο τῶν πεθερικῶν, πού ἀναφέραμε παραπάνω, ἡ νύφη φοροῦσε τό Δευτεριάτικο φόρεμα, φιλοῦσε τό χέρι ὅλων καί καθόταν στό τραπέζι μαζί μέ ὅλους τούς ἄλλους.

Ὕστερ' ἀπό λίγο ἔφευγαν οἱ συγγενεῖς τῆς νύφης καί τό γλεντοκόπι σταματοῦσε, γιά νά ξεκουραστοῦν λίγο καί νά μπῆ τό σπίτι σέ τάξη.

Τό ἀπόγευμα τό γλέντι ξανάρχιζε μέ τήν περίφημη «μπουμπγάλα». Ἔτσι λεγόταν ἕνα περίεργο, νοστιμώτατο γλύκισμα πού γινόταν ὡς ἑξῆς: Ἔτριβαν τήν ψίχα 2 μεγάλων ψωμιῶν σέ πολύ ψιλά ψίχουλα καί τά καβούρδιζαν μέ μπόλικο βούτυρο φρέσκο μέχρι νά ροδοκοκκινίσουν καί νά ξηροψηθοῦν.

Ἔπειτα τά ἔβαζαν σέ μιά πιατέλλα καί τά πασπάλιζαν μέ μπόλικη κανέλλα καί ζάχαρη. Ἀπ' αὐτό, λοιπόν, το περίεργο καί πρωτότυπο γλύκισμα πῆρε τό ὄνομα καί ὅλο τό ἀπογευματινό γλέντι, πού παρουσίαζε ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον, γιατί «τιμώμενα» πρόσωπα ἦταν οἱ σπιτικοί καί οἱ συγγενεῖς τῆς νύφης καί γινόταν μέ τίς παρακάτω πρωτότυπες καί γραφικές ἑτοιμασίες:

Ἡ μητέρα τῆς νύφης ἑτοίμαζε τή «μπουμπγάλα», τήν ἔβαζε σένα κανίστρι, πού τό σκέπαζε μέ τόν «μπουχτσιά». Ζύμωνε μεγάλη ἑφτάζυμη κουλούρα, ἔφκιαχνε «σαραϊλί» (σαραγλί) καί μαγείρευε ἕνα μεγάλο σινί κεφτέδες μέ

κρεμμύδια. Ὁ πατέρας τῆς νύφης ἔψηνε ἀρνί στή σούβλα. Οἱ συγγενεῖς, πού ἤθελαν νά πᾶνε στή «μπουμπγάλα», ἑτοίμαζαν κι αὐτοί διάφορα φαγητά καί γλυκίσματα.

Τό ἀπόγευμα τῆς Δευτέρας μαζεύονταν ὅλοι οἱ συγγενεῖς στό σπίτι τῆς νύφης, ἔχοντας ὁ καθένας τίς ἑτοιμασίες του. Ὁ γαμπρός, μέ τά ὄργανα καί μέ 2-3 μπρατίμους, πήγαινε καί τους ἔπαιρνε. Στό σπίτι τοῦ γαμπρού στρώνονταν πάλι τραπέζια κι ἔτρωγαν ὅλοι τά φαγητά τῶν συγγενῶν τῆς νύφης.

Μόνο τό κεφάλι τοῦ ψητοῦ ἀρνιοῦ ἄφηναν σουβλισμένο στή σούβλα καί τό γύριζαν στό σπίτι τῆς νύφης. Μετά τό φαγητό, ἄρχιζαν τά τραγούδια καί τό γλέντι κρατοῦσε μέχρι τό σούρουπο.

Τήν Τρίτη τό πρωί ἡ μητέρα τῆς νύφης ἔστελνε πάλι γλυκά καί φαγητό, γιά τό πρόγευμα τοῦ νέου ζευγαριοῦ. Αὐτό γινόταν κάθε πρωί μέχρι τό Σάββατο κι εἶχε ψυχολογικούς λόγους. Ἐπειδή ἡ νύφη, τήν ἐποχή ἐκείνη, ντρεπόταν ἀκόμα καί νά φάη, ἔστελνε ἡ μάννα της φαγητό μιά βδομάδα συνέχεια, γιά νά τρώη ἡ θυγατέρα της μέ μεγαλύτερο θάρρος, μέ τή σκέψη ὅτι τά φαγητά καί τά γλυκίσματα ἦταν τῆς μητέρας της.

Τήν Τρίτη ἡ νύφη φοροῦσε ἄλλο φόρεμα (τήν πρώτη βδομάδα, μετά τό γάμο, ἡ νύφη φοροῦσε κάθε μέρα κι ἄλλο φόρεμα). Τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας μέρας πήγαιναν οἱ μπράτιμοι καί οἱ συγγενεῖς τοῦ γαμπροῦ γιά νά ἰδοῦν τήν προίκα, πού ἔφερε ἡ νύφη στό καινούργιο σπιτικό της. Μερικοί μπράτιμοι, πού εἶχαν στή ζωή τούς γονεῖς τους, ἄνοιγαν τήν προίκα καί ἔβαζαν ἀνάμεσα στά πράγματα κουδούνια κι ἄλλα παλιά ἀντικείμενα, γιά νά πειράξουν τή νύφη. Μέσα σέ μιά πολύ ἐγκάρδια ἐτμόσφαιρα, γεμάτη κέφι, ἀστειότητα καί χαρά, τελείωνε τό «δείξιμο» τῆς προίκας.

Τό βράδυ τῆς ἴδιας μέρας μαζεύονταν οἱ μπράτιμοι γιά νά τούς «φιλέψη» ὁ γαμπρός. Ἀπό νωρίς ἔβαζαν τή νύφη νά τούς κάνη πίττα καί, γιά νά παιδέψουν, τῆς ἔδιναν «κλώστη» ἀπό κλωνάρι τριανταφυλλιᾶς μέ ἀγκάθια. Καί καθώς ἡ ταλαίπωρη νύφη προσπαθοῦσε νά «ἀνοίξη» τά φύλλα τῆς πίττας, ἔμπαιναν τά ἀγκάθια στά χέρια της. Μετά ἀπό λίγο τῆς ἔπαιρναν τόν ἀγκαθωτό «κλώστη» καί ἄφηναν τή νύφη νά κάνη ἥσυχη τή δουλειά της.

Ὅταν ἦταν ὅλα ἕτοιμα, στρώνονταν τά τραπέζια καί τόρριχναν στό φαγοπότι. Ἔπειτα τραγουδοῦσαν διάφορα τραγούδια «τραπεζιοῦ». Σάν ἀπότρωγαν ἔβαζαν τή νύφη νά τραγουδήση γιά τόν καθένα κι ἕνα τραγούδι, γιά νά χορέψη.

Τό γλέντι καί ὁ χορός συνεχιζόταν μέχρι τά μεσάνυχτα κι ἀκόμη πέρα.

Τήν Τετάρτη, τό μεσημέρι, οἱ γονεῖς τῆς νύφης ἔκαναν τραπέζι στό νουνό,

στό γαμπρό καί στούς γονεῖς του, στούς μπρατίμους καί στούς πιο κοντινούς συγγενεῖς.

Ἡ νύφη φοροῦσε τό μαῦρο ἐπίσημο φόρεμά της κι ὁ γαμπρός τά γαμπριάτικα ροῦχα του.

Τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας μέρας τελείωνε οὐσιαστικά ὁ γάμος.

Τίς ἄλλες μέρες, μέχρι τήν Κυριακή, ἤ καί ὅλη τήν ἑπόμενη βδομάδα, οἱ στενώτεροι συγγενεῖς (παντρεμένοι ἀδέρφια, πρῶτα ξαδέρφια κ.λ.π.) ἔκαναν τραπέζι στό νέο ζευγάρι.

Τήν πρώτη Κυριακή, μετά τά στέφανα, μαζεύονταν στό σπίτι τοῦ γαμπροῦ οἱ μπράτιμοι καί οἱ συγγενεῖς καί πήγαιναν τή νύφη στήν ἐκκλησιά.

Το τέρας

1ος ειδικός έπαινος διάκρισης στο Λογοτεχνικό Διαγωισμό Εφηβικού Διηγήματος και ποιήματος Γρ. Πετζίκης

Ευθυμία Παπά

(ψευδώνυμο: Ροζαλία – σχολείο: Γενικό Λύκειο Κόνιτσας)

Ο πόλεμος ξεκινάει, κάθομαι και τον κοιτώ…
Τα γκλομπ γέρνουν τα σώματα των ανθρώπων...
Ουρλιαχτά ακούγονται απ' τον πόνο, ανατριχιάζεις…
Τα μάτια μου είναι προσηλωμένα στο χάος,
ένα αγόρι με ρωτάει: «αρκεί η ποίηση για να σώσουμε τον κό-σμο;»
«Όχι φίλε πρέπει να παλέψεις»
Ο λαός είναι παντού, φωνάζει, κραυγάζει, επαναστατεί…
Το τέρας παραμονεύει τη λεία του…
Η επανάσταση μυρίζει, θα κατασπαράξει το τέρας του καπιταλι-σμού;
Η επανάσταση δεν έχει τέλος ούτε αρχή, γεννιέται και πεθαίνει από τον λαό,
χορεύει με τον έρωτα κι αγναντεύει το χάος.
Το όπλο υψώνεται. Το χέρι υψώνεται.
Στο τέλος, όμως, ποιος θα κερδίσει;

• Επίσκεψη στον Δήμο Κόνιτσας πραγματοποίησε την Τετάρτη 21 Δεκεμβρίου 2022 ο Βουλευτής Νομού Ιωαννίνων, πρώην Υφυπουργός ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Σταύρος Καλογιάννης, όπου αντάλλαξε ευχές εν όψει των εορτών με τον Δήμαρχο Νικόλαο Εξάρχου, τους Αντιδημάρχους και τους υπαλλήλους του Δήμου.

Στη συνάντηση που είχε ο κ. Καλογιάννης με τον Δήμαρχο ενημερώθηκε εκτενώς για ζητήματα που απασχολούν την περιοχή μας.

Ο Δήμαρχος εκφράζει θερμές ευχαριστίες προς τον Βουλευτή Σταύρο Καλογιάννη για την επίσκεψη και την ενεργό συμπαράσταση προς το Δήμο μας.

Την Τετάρτη 21 Δεκεμβρίου 2022 ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Εφέδρων Αξιωματικών Νομού Ιωαννίνων Οδυσσέας Κιτσάκης και μέλη του Συνδέσμου επισκέφθηκαν τον Δήμαρχο Κόνιτσας Νικόλαο Εξάρχου στο γραφείο του, όπου έγινε εποικοδομητική συζήτηση για θέματα που αφορούν την περιοχή.

Η συνάντηση επισφραγίστηκε με την ανταλλαγή ευχών ενόει των εορτών.

Ο Δήμαρχος εκφράζει θερμές ευχαριστίες προς τον Σύνδεσμο Εφέδρων Αξιωματικών για το ενδιαφέρον του τους ακρίτες κατοίκους της περιοχής μας.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΑΒΙΩΣΗΣ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΚΩΝ ΕΘΙΜΩΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΕΚΛΟΓΗΣ ΝΕΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Το προσωρινό Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Αναβίωσης Κονιτσιώτικων Εθίμων το οποίο είχε συγκροτηθεί σε σώμα με απόφαση του Πρωτοδικείου Ιωαννίνων (204/2021) για την προετοιμασία επαναλειτουργίας, εγγραφής νέων μελών και εκλογής νέου ΔΣ παραιτήθη στην Γενική Συνέλευση του Συλλόγου την 1η Αυγούστου 2022 σύμφωνα με το καταστατικό του Συλλόγου .

Στην 1η Γενική Συνέλευση της 1ης Αυγούστου 2022 τα μέλη εξέλεξαν το νέο ΔΣ με θητεία 2 ετών , σύμφωνα με το καταστατικό του Συλλόγου.

Το **νέο ΔΣ** συγκροτήθηκε σε σώμα στις 10 Αυγούστου 2022 και καθόρισε τα μέλη του ως εξής:

Παναγιώτης Ι. Παγουρτζής- **Πρόεδρος**
Ευάγγελος Α. Κυρίτσης - **Αντιπρόεδρος**
Δήμητρα Ι. Τσαρούχη - **Γραμματέας**
Παναγιώτης Ν.Τσιγκούλης - **Ταμίας**
Νικόλαος Α. Ζακόπουλος - **Μέλος**

Αναπληρωματικά μέλη
Πρόδρομος Γ. Χατζηεφραιμίδης - **Μέλος**
Νικόλαος Μωυσίδης - **Μέλος**

ΚΟΝΙΤΣΑ 17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2022
ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πανελλήνιος Σύνδεσμος Πυρσογιαννιτών

«Τα χωριό πεθαίνουν, η παράδοση χάνεται,
οι μνήμες σβήνουν, όταν βγουν από την καρδιά και το νου μας»

Αγαπητά μέλη και φίλοι του Συλλόγου μας,

Ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Πυρσογιαννιτών σας προσκαλεί να παρευρεθείτε στην ετήσια γιορτή του, με αρτοκλασία, που θα γίνει στις 11 Δεκεμβρίου 2022, ημέρα Κυριακή και ώρα 9.30πμ. στον Ιερό Ναό Αγίου Κωνσταντίνου (Ομόνοια).

Στη συνέχεια, μετά τον εκκλησιασμό και την αρτοκλασία (10.30πμ.) θα επακολουθήσει το Παραδοσιακό Αντάμωμα των Πυρσογιαννιτών στη ΣΤΕΓΗ ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΙΤΩΝ (Ζήνωνος 27 - Αθήνα, Κληροδότημα ΠΕΤΡΟΥ ΦΡΟΝΤΖΟΥ).

Η γιορτή μας, το αντάμωμά μας, θα γίνει στη διώροφη ΣΤΕΓΗ ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΙΤΩΝ, με τη νέα διαρρύθμιση και το περιεχόμενό της (εκθέματα, χάρτες, κείμενα, εργαλεία των Μαστόρων της Πέτρας, με αυτά που οι Πυρσογιαννίτες μάστοροι έκτισαν τον κόσμο) μαζί με τον ήχο του κλαρίνου και της φλογέρας, που διακριτικά και απαλά θα ακούγεται, θα μας κάνουν να νιώσουμε ότι βρισκόμαστε στη γενέθλια γη μας, στην Πυρσόγιαννη.

Ο πρόεδρος του Συνδέσμου θα κάνει μια σύντομη περιήγηση στην ιστορία της γενέθλιας γης μας, στο έργο των μαστόρων της πέτρας, που καταγράφηκε στη λαογραφία της χώρας μας, και θα μας οδηγήσει, μέσα από την ιστορική διαδρομή στο σημερινό πολιτισμικό και κοινωνικό πλαίσιο της γενέθλιας γης μας. Έτσι, θα επιδιωχθεί να προκληθεί γόνιμη συζήτηση, με συμμετοχή, κυρίως, της νέας γενιάς Πυρσογιαννιτών, ώστε να συνδεθεί το παρελθόν με το παρόν και το αύριο, το οποίο είναι και πρέπει να είναι ελπιδοφόρο και δημιουργικό.

Θα επακολουθήσει μικρή δεξίωση-κεράσματα, για τα μέλη και τους φίλους της Πυρσόγιαννης και μετά θα κοπεί και θα μοιραστεί ο άρτος, που θα έχει ευλογηθεί στη διάρκεια της αρτοκλασίας και θα προσφερθούν ποτά, αναψυκτικά και εδέσματα.

Μετά θα διεξαχθεί η Γενική Συνέλευση, για να εξετασθούν τα παρακάτω ζητήματα:

1. Ενημέρωση για τα θέματα που αφορούν το Σύλλογο, τους Πυρσογιαννίτες, την Πυρσόγιαννη, τη Στέγη των Πυρσογιαννιτών και το Μουσείο των Μαστόρων της Πυρσόγιαννης.

2. Προγραμματισμός σύγκλησης αρχαιρεσιακής Γενικής Συνέλευσης για εκλογή νέου Δ.Σ. και λοιπών οργάνων της Διοίκησης του Συλλόγου.

3. Διοργάνωση εκδρομής και άλλων εκδηλώσεων.

Η παρουσία όλων σας στη γιορτή αυτή αποτελεί υποχρέωση όλων μας προς τη γενέθλια γη μας και εκδήλωση διάσωσης της παράδοσης και του Ιερού Δεσμού μας με την Πυρσόγιαννη.

Στη 1.30μμ. θα επακολουθήσει το παραδοσιακό, γιορτινό, Πυρσογιαννίτικο γεύμα στη γνωστή ταβέρνα «Τέλης», στην Πεντέλη, όπως αναγράφεται στο συναποστελλόμενο έντυπο.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς
Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος, ***Μιχαήλ Νικ. Μαρτσέκης***

Ο Γεν. Γραμματέας, ***Φάνης Βαζούκης***

ΣΧΟΛΙΑ

• «... γιορτές στη μοναξιά του δρόμου, οι άστεγοι...» (βραδινό δελτίο ειδήσεων ΕΡΤ την Πρωτοχρονιά).

«Όμορφος κόσμος αγγελικά πλασμένος...» κατά τον ποιητή. Τι αντίθεση στη σημερινή κοινωνία! Δρόμοι, πλατείες, μέγαρα πλημμυρισμένα από στολίδια και λαμπιόνια. Σπατάλη και προκλητική επίδειξη πλούτου από τη μία και πενία-δυστυχία από την άλλη.

Τι υποκρισία Χριστέ μας που γεννήθηκες να φέρεις Ειρήνη και δικαιοσύνη στους ανθρώπους! Δυο χιλιάδες χρόνια πέρασαν από τότε και η ανθρωπότητα δεν μπόρεσε να εξανθρωπιστεί ακόμα!...

Σ.Τ.

• Χιλιετηρίδες πέρασαν με τον διακαή πόθο της ανθρωπότητας για Ειρήνη.

Κάθε χρόνο, τέτοιες μέρες, επαναλαμβάνεται το «επί γης ειρήνη και εν ανθρώποις ευδοκία» αλλά η πολυπόθητη ειρήνη παραμένει απραγματοποίητο όνειρο˙ κρίμα στον «σοφό» και κατ' εικόνα του Θεού άνθρωπο!...

Σ.Τ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

• Με καλό καιρό έκανε την εμφάνισή του ο Νοέμβρης αλλά τη δεύτερη εβδομάδα, μετά από μερικές βροχές, άσπρισαν από τα πρώτα χιόνια τα βουνά μας.

• Ο Νοέμβρης είναι και ο μήνας που γίνεται η απόσταξη για την παραγωγή του τσίπρου, μια πατροπαράδοτη ασχολία των σταφυλοπαραγωγών που συνδυάζει «το τερπνόν μετά του ωφελίμου». Το κάθε σπίτι στα χωριά μας εξασφάλιζε το τσίπουρο της χρονιάς με μια συλλογική διαδικασία που συνοδεύονταν από ανάλογα γλέντια. Παρ' όλα τα γραφειοκρατικά προβλήματα για την άδεια απόσταξης, το έθιμο συνεχίζεται και σε πολλές περιπτώσεις υπό τον ήχο του κλαρίνου...

• Η επέτειος της εξέγερσης του Πολυτεχνείου (17 Νοέμβρη) τιμήθηκε από τα Σχολεία με τις κατάλληλες ομιλίες, όπως κάθε χρόνο.

• Με προσέλευση πλήθους προσκυνητών γιορτάστηκε η Παναγία στο χωριό Μοναστήρι (21/11).

• Στην αίθουσα του Δημαρχείου πραγματοποιήθηκε η εκπαίδευση ομάδας Συνοδών Βουνού για ένα δεκαπενθήμερο, με σκοπό να αποκτήσουν τα μέλη της Ευρωπαϊκή πιστοποίηση και Ευρωπαϊκή αναγνώριση του Σωματείου των Ελλήνων Αρχηγών Βουνού.

• Στις 17-18 Νοεμβρίου το Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Κόνιτσας πραγματοποίησε την 57η διανομή διαφόρων προϊόντων στους οφειλούμενούς του.

Τα προϊόντα ήταν προσφορά των εταιρειών "THENAMARIS" – "DESMOS" – «ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ».

• Ο ερχομός του Δεκέμβρη συνοδεύτηκε με βροχές και λίγα χιόνια στα βουνά. Σπίτια δημόσιοι χώροι από την πρώτη βδομάδα στολίστηκαν με τα κινέζικα λαμπάκια για τη μεγάλη γιορτή της Χριστιανοσύνης.

• Κυκλοφόρησε η εφημερίδα "Αετομηλίτσα" (Το Ντένικο), αρ. 138 με πλού-

σια ύλη για όλες τις εκδηλώσεις των Συλλόγων του χωριού.

• Στις 8/12/22 η πληρεξούσιος της Αναγνωστοπουλείου Γεωργικής Σχολής κ. Ματώ Μπασά επισκέφτηκε τον Δήμαρχο Κόνιτσας κ. Ν. Εξάρχου και συζήτησαν διάφορα θέματα κοινού ενδιαφέροντος για τη Σχολή και τον Δήμο.

• Από τον σεβ. Μητροπολίτη Κόνιτσας Ανδρέα έγιναν στην τοποθεσία «Σέρβινα» τα θυρανοίξια προκατασκευασμένου ναού αφιερωμένου στον Όσιο Σοφιανό.

• Την Πέμπτη (ώρα 6.30) έγινε από το Δήμο στην Κεντρική πλατεία εκδήλωση για τη φωταγώγηση του Χριστουγεννιάτικου δέντρου.

Στην εκδήλωση τραγούδησαν, η Παιδική Χορωδία της Μουσικής Σχολής και η Χορωδία Ενηλίκων του Δήμου, Χριστουγεννιάτικες μελωδίες.

• Το Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Κόνιτσας, στις 22 και 23 Δεκεμβρίου 2022 πραγματοποίησε την 58η διανομή διαφόρων προϊόντων στους οφειλούμενούς του. Τα προϊόντα που διανεμήθηκαν συγκεντρώθηκαν με τις ευγενικές χορηγίες των εταιρειών:

ΑΠΣΙ ΠΙΝΔΟΣ-ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ-ΑΥΓΑ ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ-ΑΒ ΧΑΤΖΗΕΦΡΑΙΜΙΔΗΣ ΟΕ

• Από το μεσημέρι της Παρασκευής 23 Δεκεμβρίου 2022 και για όλη τη διάρκεια των εορτών λειτούργησε εορταστικό bazaar στην κεντρική πλατεία της πόλης μας με τη συμμετοχή τοπικών συλλόγων και φορέων.

• Στην Κόνιτσα το 10ο Τουρνουά Handball Παμπαίδων Β΄

Από 27-30 Δεκεμβρίου 2022 πραγματοποιήθηκε στο κλειστό Γυμναστήριο Δήμου Κόνιτσας, η έναρξη του 10ου Τουρνουά Χριστουγέννων Παμπαίδων Β΄(13-13 ετών) με διοργανωτή τον Αθλητικό Όμιλο Ιωαννίνων, σε συνεργασία με την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού και την Be Active, την Περιφέρεια Ηπείρου και τον Δήμο Κόνιτσας, υπό την Αιγίδα της Ομοσπονδίας Χειροσφαίρισης Ελλάδας. Συμμετείχαν πέντε ομάδες και οι αγώνες έγιναν στο Κλειστό Γυμναστήριο του Δήμου Κόνιτσας με είσοδο ελεύθερη για το κοινό. Μετείχαν ο Α.Ο. Ιωαννίνων, Ο Κερκυραϊκός Γ.Σ., η ΧΑΝΘ, από Θεσσαλονίκη, ο Φέρωνας από την Βέροια, και ο Αερωπός από την Έδεσσα.

• Με καλοκαιρία γιόρτασαν τις Χριστουγεννιάτικες μέρες οι Κονιτσιώτες και οι επισκέπτες που επέλεξαν την περιοχή μας για τις τριήμερες διακοπές τους.

Η φετινή κίνηση επισκεπτών απ' όλη την Ελλάδα ήταν μεγαλύτερη από κάθε άλλη χρονιά, δείχνοντας ότι εκτός από τα Γιάννινα, Ζαγόρι, Μέτσοβο, υπάρχουν και άλλες περιοχές με ενδιαφέρον, όπως η Κόνιτσα και το Πωγώνι που έχουν όμορφα βουνά, ποτάμια, θρησκευτικά και ιστορικά Μνημεία κ.λ.

• Στην «Πνευματική Στέγη» της Μητρόπολης πραγματοποιήθηκε εκδήλωση μνήμης για τα εκατό χρόνια από την Μικρασιατική καταστροφή και τη γέννηση του Μακαριστού Μητροπολίτη Σεβαστιανού.

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν πολλοί Κονιτσιώτες που παρακολούθησαν με συγκίνηση τις ομιλίες, τους ύμνους και βίντεο με δημοτικό τραγούδι αφιερωμένο

στο Αγ. Χρυσόστομο, Μητροπ. Σμύρνης και άλλους Ιεράρχες.

• Αρκετοί ήταν οι επισκέπτες στην περιοχή μας που προτίμησαν να περάσουν τις γιορτές της Πρωτοχρονιάς στην Κόνιτσα, όπου το μεσημέρι της παραμονής έγινε εκδήλωση με χορευτικά στην πλατεία της πόλης.

Στις 12 τα μεσάνυχτα έγινε ο αποχαιρετισμός του 2022 με πολλά πυροτεχνήματα στην πάνω Κόνιτσα για την υποδοχή του 2023.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΠΕΒΙΩΣΑΝ

• Στις 26/12/2022 η Ευαγγελία (Λίτσα) Βασακου συζ. Αποστολη από το Πληκάτι ετών 65 στην Αθήνα.

• Κυπαρίσσης Ευάγγελος Οξυά 3/11/22 60 ετών

• Μπέτζιος Αχιλλεύς Αγία Παρασκευή 8/11/222 ετών 65

• Γεράσης Ιωάννης 4/11/22 ετών 49

• Αθανασίου Μιχαήλ Κόνιτσα 11/11/2022 76 ετών

• Πορφύρης Χρήστος Οξυά 6/11/22 90 ετών

• Ζήκα Αρετή Αγία Παρασκευή 12/11/22 50 ετών

• Κονίνης Θεόδωρος Λαγκάδα 13/11/22 86 ετών

• Χατζηρούμπης Δημήτριος Κόνιτσα 17/11/22 84 ετών

• Φαρμάκης Τηλέμαχος Πύργο 23/11/22 56 ετών

• Ζώτος Σωκράτης Δροσοπηγή 24/11/22 90 ετών

• Φατέ Ερμιόνη Κόνιτσα 28/11/22 91 ετών

• Τσούβαλης Βασίλειος Πυρσόγιαννη 79 ετών

• Παπαδόπουλος Δημήτριος Πουρνιά 5/12/22 83 ετών

• Μπίκης Τηλέμαχος Κεφαλοχώρι 3/12/22 87 ετών

• Καρράς Απόστολος Ηλιόρραχη 8/12/22 93 ετών

• Νάτση Μαρία Λαγκάδα 6/12/22 78 ετών

• Μίσσιου Γεωργία Παλαιοσέλλι 8/12/22 49 ετών

• Νάτσης Κων/νος Πληκάτι 12/12/22 82 ετών

• Γουδα Αικατερίνη Πουρνιά 16/12/22 93 ετών

• Στράτος Χαρίσης Καβάσιλα 19/12/22 88 ετών

• Τζιατζιοπούλου Ρωξάνη Πάδες 20/12/22 87 ετών

• Λάμπου Ευγενία Μελισσόπετρα 22/12/22 87 ετών

• Φάνη Χρυσάνθη Κόνιτσα 23/12/22 ετών 88

• Μότσης Γεώργιος Μολυβδοσκέπαστη 23/12/22 ετών 90

• Τζουμάκας Βασίλειος Νικάνωρας 23/12/22 ετών 99

• Η Ευαγγελία (Λίτσα) Βασακου συζ. Αποστολη ετών 65, 26/12/2022 στην Αθήνα.

† Σγούρος Θεοφάνης
1959-2022

Γεννήθηκε στο χωριό Άρματα Κόνιτσας. Φοίτησε στο εδώ Γυμνάσιο καθώς και στην Τεχνική Σχολή.

Οι γονείς του ήταν από τους πρώτους που εγκατέλειψαν και άφησαν πίσω τους την σκληρή ζωή μεταξύ Σμόλικα και Αώου και εγκαταστάθηκαν ως μετανάστες στην ανεπτυγμένη Ελβετία. Ο Θεοφάνης τους συντρόφευε για λίγο χρονικό διάστημα πριν την στράτευσή του. Εκτελώντας το προς την Πατρίδα του καθήκον μόνιμα πλέον εγκαταστάθηκε στην Ελβετία.

Εδώ στην Πατρίδα μας τόσο στην καθημερινή ζωή όσο και στον εργασιακό βίο είμαστε ολίγον δύστροποι θα έλεγα έως ανεύθυνοι, πλην όμως όταν βρεθούμε σε άλλα μέρη και σε άλλο εργασιακό περιβάλλον γινόμαστε άλλοι άνθρωποι. Ο Θεοφάνης όχι μόνον βρέθηκε σε ένα ανεπτυγμένο και πολιτισμένο περιβάλλον αλλά και ο ίδιος ως μετανάστης κουβαλούσε μέσα του έναν συγκροτημένο, πειθαρχημένο εξελιγμένο και σύγχρονο Έλληνα. Η εργοδοσία εξετίμησε τον χαρακτήρα και τα προτερήματα του Θεοφάνη και επί σαράντα δύο χρόνια τον είχε κοντά της κάτι το οποίο είναι πρωτοφανές για τα σημερινά δεδομένα που ο εργασιακός βίος ενός ανθρώπου έχει σκαμπανεβάσματα και εναλλαγές.

Με το που πήρε την σύνταξή του πρώτο μέλημα ήταν να έλθει κοντά στην υπέργερη και ασθενούσα μητέρα του.

Φυσικά όλοι μας ακόμη στη μνήμη μας συγκρατούμε την εικόνα του πάντα καλοσυνάτου και χαμογελαστού πατέρα του κ. Μιχάλη.

Και ο Θεοφάνης ως προς τον χαρακτήρα του ήταν ένα πιστό αντίγραφο του κ. Μιχάλη.

Όλοι μας όσοι τον γνωρίσαμε στον πρωϊνό καφέ έχουμε να λέμε τα καλύτερα λόγια. Με ποιο πρώτο κοσμητικό επίθετο να τιμήσω την μνήμη του.

Πράος, γλυκομίλητος, χαμογελαστός, ευγενικός, γενικά ένας άνθρωπος ενός άλλου κόσμου, αγγελικά πλασμένου.

Έφυγε από κοντά μας εντελώς ξαφνικά στις 17/10 αφήνοντας πίσω του ένα μεγάλο κενό και εμάς άφωνους και βουβούς αλλά με την βεβαιότητα ότι ο Θεοφάνης επαξίως αξιώθηκε του Παραδείσου.

Στη μνήμη του οι οικείοι του κατέθεσαν στο περιοδικό «Κόνιτσα» το ποσό των 50€.

Θεοφάνη Αιωνία η Μνήμη σου.

Η.Α.

† Τηλέμαχος Φαρμάκης

Στις 22-11-2022 έφυγε απ' τη ζωή, στα Γιάννενα, το πολυαγαπημένο μας παιδί, ο Τηλέμαχος. Γεννήθηκε στα Γιάννενα, το 1966. Φοίτησε στα Γιάννενα και ακολούθως στην Αθήνα. Διορίστηκε αρχικά στον Δήμο Ιωαννιτών και εν συνεχεία, στο Ε.Κ.Α.Β. Ιωαννίνων. Ήταν αγαπητός σε πολλούς που τον γνώριζαν.

Φεύγοντας για το μεγάλο ταξίδι, άφησε τους γονείς του, Κωνσταντίνο και Λευκοθέα, τ' αδέρφια του, Παναγιώτα, Σπύρο και Δήμητρα και τον ανηψιό του Γιάννη, σε θλίψη και αβάσταχτο πόνο. Το τελευταίο ταξίδι έγινε στον Πύργο Κονίτσης, στο χωριό που αγάπησε μέχρι τέλους. Θα σε θυμόμαστε, για πάντα με πολλή αγάπη.

Στην μνήμη σου στέλνουμε 50 ευρώ στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ"

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η οικογένεια Κων/νου Φαρμάκη αισθάνεται την ανάγκη να ευχαριστήσει το Δημοτικό Συμβούλιο Ιωαννίνων, τους συναδέλφους του στο ΕΚΑΒ στο Δήμο Ιωαννιτών, τα ΚΕΠ, τον κυνηγετικό σύλλογο Ιωαννίνων, την Αδελφότητα και προοδευτική ένωση Πύργου, την Βουλευτή κ. Κεφάλα, τον Δήμαρχο Κόνιτσας, τους παρευρεθέντες και μη για την συμπαραστασή τους στο βαρύ πένθος μας από την απώλεια του πολυαγαπημένου μας Τηλέμαχου.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΥΚΙΩΤΗΣ (1920-2022)

Έφυγε από τη ζωή και κηδεύτηκε στο χωριό του Αρίστη στις 23-11-22 ο σεβαστός μας φίλος και φίλος του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ» Σταύρος Συκιώτης.

Ο κυρ Σταύρος, όπως τον προσφωνούσαμε, ήταν ένας Άνθρωπος με κεφαλαίο (Α). Βαθυστόχαστος, προσηνής, πράος, Ανθρωπιστής, που υπεράνω πάντων, έκανε πράξη την προσφορά προς το σύνολο.

Ενδιαφερόταν για το καλό του χωριού και γενικότερα, συμμετείχε με τα

γραπτά του στην έκδοση του περιοδικού «Το Ζαγόρι μας» ˙ έγινε χορηγός για την κατασκευή της προτομής του Ανθρωπιστή γιατρού Δ. Βανδέρα στην Κόνιτσα και στο χωριό του.

Από τον εξώστη του σπιτιού του στην κορυφή του χωριού απολάμβανε τη θέα της μικρής κοιλάδας του Βοϊδομάτη με τα ποικίλα χρώματα όλων των εποχών αποτυπώνοντάς τα στη δεύτερη σελίδα του περιοδικού με τη γλαφυρή του πένα...

Ήπιε το πικρό ποτήρι, πριν λίγο καιρό από το χαμό του παιδιού του, που το αντιμετώπισε στωικά χωρίς να δείχνει στους άλλους τον ψυχικό του πόνο...

Σε επίσκεψή μας, ένα μήνα πριν το μοιραίο συζητήσαμε για πολλά και διάφορα με την υπόσχεση ότι θα επαναλαμβάναμε σύντομα και άλλο αντάμωμα, δυστυχώς όμως «άλλαι βουλαί ανθρώπων και άλλα Θεός κελεύει».

Το γεγονός μας ξάφνιασε και μεγάλη η στενοχώρια μας που δεν μπορέσαμε να βρεθούμε για τον τελευταίο αποχαιρετισμό. (Το πληροφορηθήκαμε πολλές μέρες αργότερα).

«Το Ζαγόρι μας» ορφάνεψε. Ο κοκκινολαίμης που κάθε φθινόπωρο του έκανε παρέα από το παράθυρο όπου τσιμπολογούσε τα ψίχουλα του φιλόξενου οικοδεσότη, ορφάνεψε κι αυτός...

Ας είναι ελαφρό το χώμα της πατρικής γης που τον φιλοξένησε. Στην οικογένειά του και προπαντός στην υπομονητική αδερφή του κ. Αγγελική θερμά συλλυπητήρια.

Σωτ. Τουφίδης

† Σωκράτης Ζώτος

-Στις 24-11-2022 έφυγε από τη ζωή ο Σωκράτης Ζώτος που γεννήθηκε το 1932 στο Κάντσικο και έμενε στο Κορωπί Αττικής.

Ο Σωκράτης ήταν καλός οικογενειάρχης, με την εξαιρετική του σύζυγο Σωσώ απόχτησαν δυο αγόρια τον Γιάννη και τον Μιχάλη και επισκέπτονταν τακτικά το αγαπημένο τους χωριό.

Ήταν λάτρης της φύσης και κατάφερε να μεταδώσει αυτή την αγάπη και στα παιδιά του, που σε κάθε ευκαιρία ανέβαιναν στα βουνά που περιβάλλουν το χωριό, αλλά και στη γύρω περιοχή της Κόνιτσας.

Ευτύχησε να δει τα παιδιά του αποκατεστημένα, χάρηκε εγγονάκια και έφυγε από τη ζωή έχοντας τη στοργική φροντίδα της αγαπημένης του συζύγου ως την τελευταία στιγμή. Ας είναι ελαφρό το χώμα της Αττικής γης που τον πήρε στην αγκαλιά της.

Ο αείμνηστος Σωκράτης ήταν φίλος και υποστηριχτής του περιοδικού μας και ο γιος του Μιχάλης και η υπόλοιπη οικογένεια προσφέρουν στη μνήμη του το ποσό των 300 € μαζί με τη φωτογραφία του.

Σ.Τ.

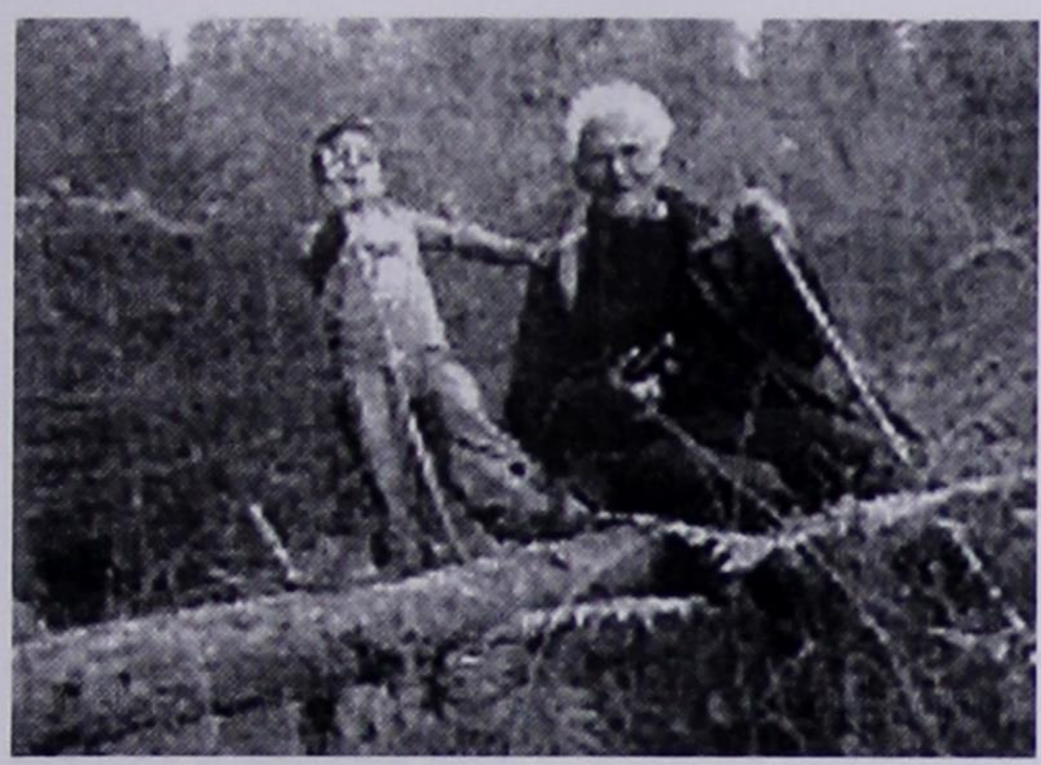

Η φωτογραφία δείχνει παππού και εγγονό Σωκράτηδες και οι δυο σε ανάβαση προς το ύψωμα Ταμπούρι πάνω από το Κάντσικο 19 Νοεμβρίου του 2009. Ο μικρός Σωκράτης ήταν 5 ετών και ο μεγάλος 77 σε αυτή την φωτογραφία.

Αυτή την κληρονομιά μας άφησε ο αγαπητός Πατέρας, να αγαπάμε τον τόπο μας και να διψάμε για προκλήσεις και περιπέτειες στα βουνά. Πάντα τον έχουμε δίπλα και μέσα μας, ειδικά όταν κοντοστεκόμαστε, αγναντεύουμε και ρουφάμε την ομορφιά των βουνών και των δασών. Μέσα από τα μάτια μας βλέπει και χαίρεται και εκείνος.

Μιχάλης

Η φωτογραφία δείχνει την συνέχεια και του ονόματος, αλλά -περισσότερο σημαντικό για όλη μας την οικογένεια την συνέχεια για αυτό που μας έμαθε να αγαπάμε όλοι- την φύση, τις εκδρομές και την περιπέτεια.

† Σωτήρης Ζακόπουλος

*Δυο στερνά λόγια για τον αδόκητο θάνατο του **Σωτήρη Ζακόπουλου.***

Παραμονές Χριστουγέννων μας ήλθε θλιβερή η είδηση για το θάνατο του συγγενή μας, συνάδελφου και αγαπητού φίλου Σωτήρη Ζακόπουλου. Χρόνια δύσκολα τα παιδικά μας, πόλεμοι, ανέχεια, στερήσεις αλογάριαστες συμβάδιζαν μαζί μας στο οδοιπορικό για πρόοδο. Και τα καταφέραμε με υπομονή και πείσμα να ξεφύγουμε από εκεί που η μοίρα μας είχε τοποθετήσει. Ο Σωτήρης φοίτησε στη Ζωσιμαία παιδαγωγική ακαδημία Ιωαννίνων. Έγινε Δάσκαλος ευχή και όνειρο των Γονιών του. Παντρεύτηκε στη συνέχεια την κόρη του Κώστα Κούκη και απέκτησε μια θαυμάσια οικογένεια συγκροτημένη από τις δυο κόρες του, τη Βικτωρία και τη Σταυρούλα. Ακολούθησαν και οι δυο το παιδαγωγικό επάγγελμα. Ευτύχησε να καμαρώσει εγγόνια ο Σωτήρης. Μετά την περιπλάνηση σε διάφορα μέρη, όπου κάλυπτε κενές θέσεις ως Διευθυντής ή απλός Δάσκαλος, στο χωριό του και στα Γιάννενα περνούσε από μισό χρόνο. Τα καλοκαίρια στο χωριό περνούσαμε αλησμόνητες μέρες . Η παρουσία του έδινε στη συντροφιά ευκαιρίες για αθώα πειράγματα ή φιλοσοφημένες σκέψεις για τα φθαρτά και γήινα. Αν βρεθώ στο χωριό θα μου λείπει ο Σωτήρης .

Θέλω να ευχηθώ στην οικογένειά του ως μόνη παρηγοριά ότι το θείο δώρο της Ζωής μας το δίνει ο Θεός και η υπερβολική θλίψη είναι αντίθετη με τη Θεία βούληση, που ως Χριστιανοί πιστεύουμε.

Στο Σωτήρη να είναι ανάλαφρο το Γιαννιώτικο χώμα που τον σκεπάζει. Ασφαλώς αν περάσω από τα Γιάννενα τα βήματά μου θα με οδηγήσουν στον τάφο του, για να ανάψω ένα κερί και με σιγανή φωνή να πω: Αιωνία σου η μνήμη, αξέχαστε ξάδερφε.

Αγαθάγγελος Γ. Πολίτης

† Χαράλαμπος Γ. Ταλιούρης

Στις 26/12/22 έφυγε από τη ζωή ο Χαράλαμπος (Μπάμπης, όπως το αποκαλούσαμε στο χωριό μας).

Γεννήθηκε στο Γεροπλάτανο το 1937. Γονείς του ήταν ο Γεώργιος και η Αθηνά.

Έχασε τον πατέρα του στον εμφύλιο και έπεσε το βάρος στη μάνα του να μεγαλώσει το δυο της παιδιά, τον Μπάμπη και την Ειρήνη.

Ασχολήθηκε με την οικοδομή και ήταν άριστος επαγγελματίας, ιδεολόγος αγωνιστής και ευσυνείδητος, για μια δίκαιη κοινωνία κι αυτό αυτό του στοίχισε αρκετά χρόνια εξορία στα νησιά του Αιγαίου, όπου ταλαιπωρήθηκε, όπως και τόσοι άλλοι αθώοι πολίτες εκείνα τα δύσκολα χρόνια.

Εκλέχτηκε Πρόεδρος στο χωριό, εργαζόμενος αφιλοκερδώς για τον ευπρεπισμό και την πρόοδο στου χωριού.

Ο Μπάμπης ήταν άνθρωπος της προσφοράς και δεν λογάριαζε ποτέ το ατομικό συμφέρον. Ακούραστος μελετητής δεν άφηνε το βιβλίο από τα χέρια του ως το τέλος της ζωής του. Οι περιπέτειες της ζωής του επιβάρυναν την υγεία του και μετά από μία εγχείριση κατέληξε στο μοιραίο, χρονιάρες μέρες, βυθίζοντας στο πένθος την αδερφή του, τα ξαδέρφια του, τα ανήψια του. Μεγάλη και η λύπη όσων των γνώριζαν, πράγμα που φάνηκε και από το πλήθος κόσμου που τον συνόδεψαν στην εκκλησία του χωριού μας στον αποχαιρετισμό για το αιώνιο ταξίδι.

Συλλυπούμαστε βαθύτατα την αδελφή, τα ξαδέρφια και τα ανήψια του.

Αιωνία η μνήμη του,

Τα εξαδέφλια του

Σωκράτης και Ναυσικά Οικονόμου

Στον Θεόφιλο και τον Αποστόλη

Δυο αγαπημένα αδέρφια, ο Θεόφιλος και ο Αποστόλης, δύο πανάξια τέκνα της Κόνιτσας, που τώρα μοναχά οι μνήμες τους συντροφεύουν. Τον Θεόφιλο, φίλο καλό με αγάπη για τον τόπο του, αφοσιωμένο στα όνειρα για έναν κόσμο καλύτερο, ερωτικό ποιητή που τίμησε τον τόπο του με την εδώ παρουσία του, αφήνοντας χειρόγραφα αξιόλογων κειμένων, ευτύχησα να τον γνωρίσω από κοντά τις λίγες μέρες που εγκατέλειψε για μοναδική φορά την Κόνιτσα για να έρθει στην Αθήνα να συντρέξει τον Αποστόλη που είχε πάθει βαρύ εγκεφαλικό από το οποίο όμως συνήλθε.

Τον Αποστόλη, ικανό φιλόλογο με αγάπη και φροντίδα στους μαθητές του, πολύτιμο συνάδελφο και καταξιωμένο λόγιο ποιητή, είχα την τύχη να γνωρίσω και να συνδεθώ μαζί του με μακροχρόνια φιλία.

Και τα δύο αδέλφια, ο Θεόφιλος και ο Αποστόλης, υπήρξαν εν ζωή, κομιστές ονείρων, που δεν παλιώνουν, δεν αντιλλάσονται, δεν παραποιούνται, παρά μοναχά χαρίζονται.

Υπερασπιστές και οι δύο του δίκιου των ηττημένων έφυγαν νωρίς, πριν ένα χρόνο σκορπώντας μας θλίψη κι έφυγαν με όλα τα αναμάκια των βουνών απελευθερώνοντάς μας έναν κόσμο που πρυτανεύει το δίκαιο και η ομορφιά.

Φίλοι μας, Θεόφιλε κι Αποστόλη,

Εσείς οι άρχοντες της ευαισθησίας, της δημιουργίας, της προσπάθειας.

Λάτρεις και η δυό σας της μόρφωσης, που άρχοντες είσαστε και άρχοντες φύγατε, να που τώρα μας βλέπετε από τον Παράδεισο των δικαιωμένων ποιητών εδώ και μας βρίσκετε στο χωριό σας το Πεκλάρι.

Εσείς οι αξιόλογοι Πεκλαρίτες στην αναφορά που γίνεται στην μνήμη σας εμάς του συγγενείς, συντοπίτες, μαθητές και φίλους σας, να σας χαιρετίζουμε δηλώνοντάς σας πως δεν πάψατε αν ζείτε στις καρδιέας μας.

Νίκος Κορδώνης

" ΕΛΕΓΕΙΟ"

Χώρος Πολιτισμού - Cultural Space

« Θεόφιλος & Απόστολος Ζώτος »

(ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ - ΕΚΘΕΤΗΡΙΟ)
(LIBRARY – EXHIBITION HALL)

Δ/νση: Αβέρωφ 7, Κόνιτσα

Πληρ.: Ντίνα Οικονόμου – Ζώτου

☎: 6975704818

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 32ου ΤΟΜΟΥ
(τ. 220-225) 2022

ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ ΧΡ. Το αντάρτικο κίνημα στον Πόντο, σ. 397
ΑΝΔΡΕΟΥ Η. Ο ορεινός τουρισμός σ. 20 – Φόρος τιμής στην εργ. τάξη, σ. 22 – Αλησμόνητες πατρίδες, σ. 76-105 – Και πάλι η στάθμευση, σ. 159 – Αλησμόνητες πατρίδες, σ. 163 – Τεκμηρίωση, σ. 234 – Αλησμόνητες πατρίδες, σ. 246 – Τεκμηρίωση, σ. 347 Κ. Πάκος, σ. 413 "Για τον Ναό Αγίας Παρασκευής" σ. 448 "Επιστροφή στο Ελεγείο", σ. 449
ΒΕΛΚΟΣ Γ. Έθιμα και τραγούδια Σαμαρίνας, σ. 57-222-379-457
ΒΛΑΧΟΣ ΧΡ. Ιαματικά λουτρά Αμαράντου, σ. 183
ΓΙΑΝΝΟΥΧΟΥ ΦΩΤ. Σωροί ερειπίων, σ. 209
ΓΚΟΥΤΟΣ ΧΑΡ. Σχολεία στην επαρχία μας, σ. 13 – Το χωριό Άρματα στο 1936, σ. 83 – Ο δάσκαλος έδειρε τον Μουχτάρη, σ. 109 – Ένας λαογράφος στη Στράτσιανη, σ. 169 – Από την ιστορία της Αρτσίστας, σ. 237 – Ένας λαογράφος στην Καστάνιανη, σ. 235 - Ο πατριάρχης Αθηναγόρας, σ. - Το βιβλίο του Σπ. Μαντά, σ. 433
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΓΙΑΝΝΗ Β. Η Γέφυρα της Πλάκας, σ. 111.
ΓΡΑΜΜΟΖΗ ΑΡ. Κυριακή της Τυρινής, σ. 42 – Η καρυδιά, σ. 123 – Το άναμμα των κανδηλιών, σ. 372. - Η Τσουλέγκα, σ. 436
ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ Γ. Η φασολάδα στο Γαναδιό, σ. 342
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Δ. Επιστρέφοντας (ποίημα) σ. 40
ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ ΕΥ. Έχασε ευκαιρίες, σ. 274 - Τα τσίπουρα, σ. 454
ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΑΝΑΣΤ. Γαμπρός στη μαύρη γη, σ. 416
ΖΑΝΗΣ ΧΡ. Το πολιτικό σύστημα, σ. 41 – Ναζισμός-Φασισμός, σ. 108 – Ο λαϊκός μας πολιτισμός, σ. 189 – Ο Ευρωπαϊκός πολιτισμός, σ. 191 – Οι νέοι μας σε αναζήτηση εργασίας, σ. 345 – Οι μάσκες στη ζωή μας, σ. ... – Ο συνταξιούχος, σ. 447
ΖΗΣΗΣ ΦΩΤ. Ερημοποίηση, σ. 275.
ΖΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜ. Ο χαλαζοφύλακας, σ. 26 – Ο καιρός και το κλίμα του Μεσολογγίου, σ. 27 – Ο πόλεμος είναι κατάρα, σ. 60 – Η Ντουραχανιώτισσα, σ. 100 – Σαν παραμύθι, σ. 103 – Η καταιγίδα, σ. 162 – Αστροπελέκια, σ. 188 – Το λιοτρόπι-Μερομήνια, σ. 253 – Ο χειμώνας στην Πίνδο, σ. 319 – Ο προστάτης των Μετεωρολόγων σ.430 - Οι μηχανισμοί ψύξης του σώματος, σ.
ΖΙΩΓΑΣ ΘΩΜΑΣ Δημόσια έργα οδοποιίας, σ. 17 – Ο Αώος σε περιγραφή του 1850, σ.
ΚΑΪΛΑΣ ΔΗΜ. Ο Κλήρος στην Αντίσταση, σ. 217
ΚΑΝΑΤΣΗΣ ΑΝ. Μικρό ελεγείο, σ. 61 – Εαρινά τοπία, σ. 115
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ Γ. Το σύνδρομο του φόβου, σ. 116

ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ ΑΝ. Η Γυναίκα, σ. 201
ΚΟΥΚΕΣΗΣ Β. Υπάρχει ελπίς, σ. 160
ΛΕΤΣΙΟΣ Ι. Αφιέρωμα στον Γ. Σεργιάννη, σ. 51- Τριήμερο στη Μόλιστα, σ. 450
ΜΑΝΟΥΣΙΟΥΔΑΚΗΣ Σ. Παραλιακά ταβερνάκια, σ. 268
ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ Γ. Στα άδυτα της καρδιάς, σ. 137 – Συντροφικότητα, σ. 193 – Άπνοη πολιτεία, σ. 256 – Όνειρο ζωής, σ. 369 -Προσωπικότητες, σ. 427
ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ΕΠΙΧ. Κόνιτσα (ποίημα) σ. 39 – Κυριακή (ποίημα) σ. 208
ΜΟΤΣΙΟΥ ΒΑΣ. Παγκόσμιο ημερολόγιο, σ. 49
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΣΩΚ. Για τον Μ. Κικόπουλο, σ. 53 – Τα κλέφτικα τραγούδια, σ. 125 – Το κλείσιμο τραπεζών, σ. 220 – Η βαλανιδιά, σ. 295 – Ο Ντουρής της γιαγιάς μου, σ. 343 - Όλο λόγια, σ. 453
ΠΑΓΑΝΙΑΣ ΚΩΝ. Εκδήλωση στην Αετομηλίτσα, σ. 282.
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ Ι. Κόνιτσα-Παλιοσέλλι, σ. 31 – Καλύβια Κλειδωνιάς, σ. 175.
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΧΑΡ. Δυο φωτογραφίες, σ. 252
ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ ΑΡΕΤΗ Μ. Θεοδωράκης, σ. 251
ΠΟΛΙΤΗΣ ΑΓ. Μια αληθινή ιστορία, σ. 35 – Το τέλος του έλατου, σ. 122 – Η παιδοκτονία, σ. 264 - Εικόνες από τον παλιό καιρό, σ. 442
ΣΠΑΝΟΣ ΒΑΣ. Για τους εξαπατημένους, σ. 210 – Επιβίωση, σ. 391
ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Μ. Εύθυμα και σοβαρά, σ. 44-119-195-273-351-439
ΤΟΥΦΙΔΗΣ ΣΩΤ. Μας έκλεψαν τα πρόβατα, σ. 47 – Ας αναστοχαστούμε, σ. 73 – Από το θαυμαστό κόσμο των εντόμων, σ. 97 – Το πάθημα της Φούλας, σ. 224 – Με απλά λόγια, σ. 233 – Αρρώστιες και γιατροσόφια, σ. 425 - Φιδοϊστορίες, σ. 445
ΤΟΥΦΙΔΟΥ ΚΑΛ. 25η Μαρτίου, σ. 136 (ποίημα) – Ο τυφλός, σ. 358
ΤΣΟΥΒΑΛΗ ΚΑΤ. Έκθεση Αγιογραφίας, σ. 205
ΤΣΟΥΜΑΝΗ ΜΑΓΔΑ ΠΑΔΕΣ, σ. 127-185-298-379
ΦΑΣΟΥΛΗΣ ΝΙΚ. Χαρ. Ρεμπέλης, σ. 379
ΦΑΣΟΥΛΗΣ ΣΩΤ. Προσκύνημα στους Αγ. Τόπους, σ.

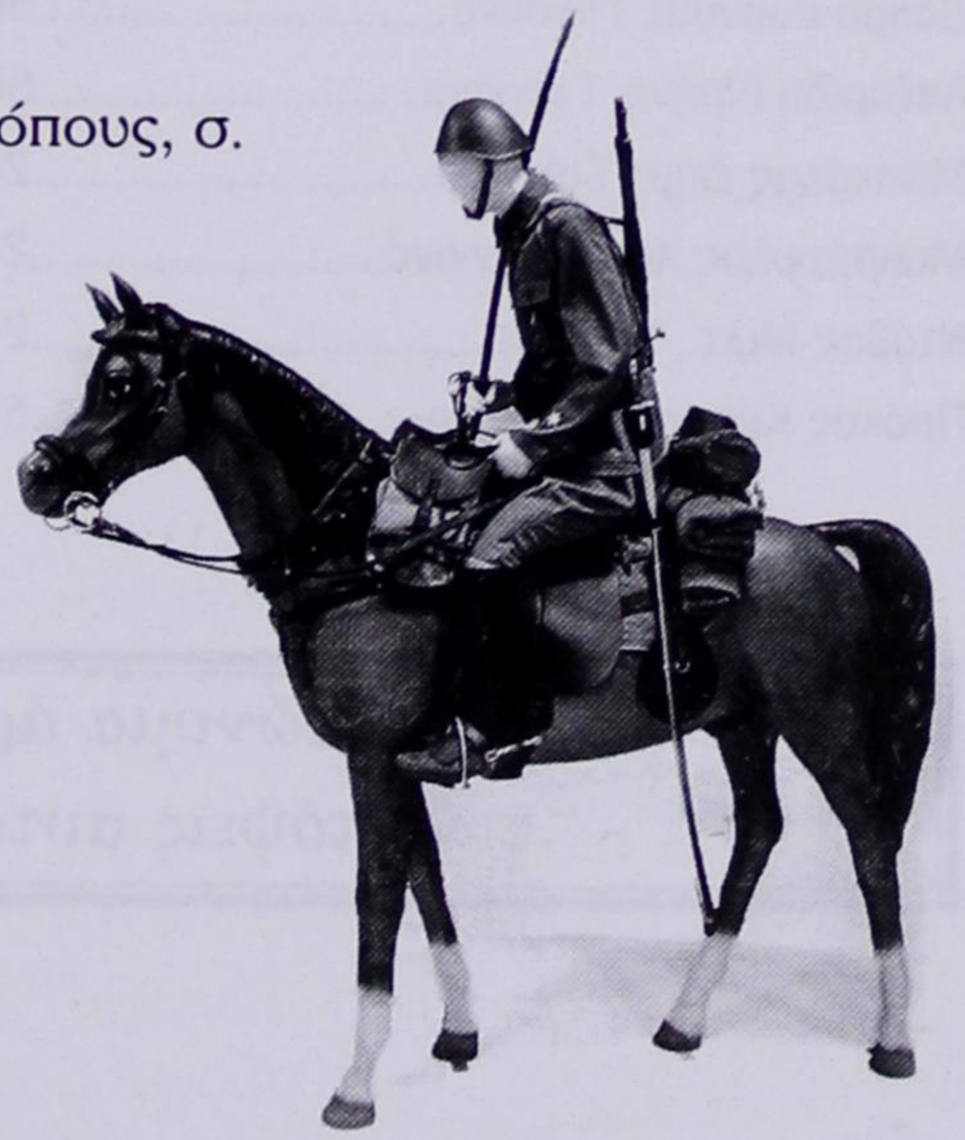

Ιππέας Ανιχνευτής 1940-41
Προσφορά του Συνδέσμου Αποστράτων Αξ/κων Ιππικού - Τ.Θ. για το Μουσείο του Δήμου

Συνδρομές

Μήλιος Βασ. USA.....90
Εζνεπίδη Μαρία Αθήνα.....50
Μαυρόφτα Γιαννούλα Αθήνα 20
Ρεμπέλης Χαρ. Αθήνα.....50
Κούσιος Δημ., Αθήνα 50
Κίτσιος Χριστοφ., Αθήνα 15
Οικονομίδης Χρήστος, Αθήνα.....20
Λέτσιος Γεωργ., Αθήνα.....20
Μπάθα Βασιλική, Αθήνα.....20
Καραγιάννη Ολυμπ. « 20
Στέρτσος Ναπ., Αθήνα 20
Ζαχαροπούλου Ευλαμπία, Αθήνα.....20
Λέτσιος Ιωάν., Αθήνα.....20
Καρατζήμου Μιράντα, Αθήνα.....60
Γώγου Λαμπρινή, Θεσσαλονίκη 20
Σιούτη Μαρία, Γιάννινα 50
Παπαδιαμάντης Κων., Γιάννινα.....20
Νικολοπούλου Φρειδ. «.....20
Φασούλης Σωτ. « 20
Βάκαλος Θεόφ. « 20
Πρόκας Κών. «.....50
Καρακίτσιος Κων. «.....30
Δούμα Ευανθία, Γιάννινα.....50
Λαζαρίδη Ειρήνη, Γιάννινα.....50
Μπακόλας Δημ., Γιάννινα.....20
Μακόπουλος Χαρ., Γιάννινα 20
Ντόβας Μιλτ., Γιάννινα.....20
Πρόκος Κώστας, Γιάννινα 50
Οικονόμου Χρήστος, Γιάννινα.....20
Καραγιάννης Βασ. « 20
Παππάς Φίλιππος Ροδοτόπι 50
Τσιλίφης Αποστ., Αίγιο 15
Τρέσκας Κοσμάς, Πάτρα.....20
Τρέσκα Αριστούλα, Πάτρα.....20
Πριμικύρης Γεωργ., Καβάλα.....30
Τσινώλης Σπύρος, Κόνιτσα 20
Αμπάζ Χατέμ, Κόνιτσα.....20
Κίτσιος Σταύρος, Κόνιτσα 20
Λώλος Θεοφ., Κόνιτσα 20
Κήτας Νίκος, Κόνιτσα 15
Ζωγράφου Άννα, Κόνιτσα 50
Οικονόμου Χρυσαυγή, Κόνιτσα 20
Χατζηεφραιμίδης Βασ., Κόνιτσα.....50
Παπαδήμας Νίκος « 20
Γαϊτανίδου Ελευθ. « 15
Αντωνίου Νίκος « 20
Ιερ. Νάκος Απόστ. «.....20
Κιτσάτη Μαργ. « 25
Κυρίτσης Ευαγγ., Κόνιτσα 20
Μακάριος Ευ. Μοναστήρι.....20
Σβάρνα Νικολέτα, Δίστρατο 20
Παπαδημητρίου Ιωάν., Ζέρμα 25
Τσάγκας Μιχ. « 20
Παπαδημάτου Αρετή Κεφαλονιά.....20
Πίσπας Θεοδ. Βέροια.....20
Καραγιάννη Αλεξ. Καλαμάτα 20

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν πάντα
τις απόψεις αυτών που τα υπογράφουν.

Κόψιμο πίτας Ορειβατικού Συλλόγου Κόνιτσας. Βασιλίτσα, 13/1/2002

ΥΠΟΔ.1031 ΚΑΥ.25.90.09.0010

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR

Άγνωστος	☐ Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐ Adresse insuffisante
Απαράδεκτο	☐ Refusé
Απεβίωσε	☐ Décedé
Συνωνυμία	☐ Synonymie
Δ/νση δυσανάγνωστη	☐ Adresse illisible
Αζήτητο	☐ Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐ Parti sans laisser d' adresse

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Αρ. Αδείας 2573

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΚΟΝΙΤΣΑ

ΕΛΛΑΣ